

Naj božično sporočilo ne bi živelo samo kot stara šega in navada

Številka 51/52, Letnik 47, Cena 20.– šil. (120.– SIT)
petek, 22. december 1995

Poštnina plačana v gotovini Celovec P.b.b.
Erscheinungsort Klagenfurt / Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt / Poštni urad Celovec

*Blagoslovljene božične praznike
in uspešno novo leto 1996!*

NAŠ TEDNIK * NARODNI SVET KOROŠKIH SLOVENCEV
KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA * KOROŠKA DIJAŠKA ZVEZA
CENTER AVSTRIJSKIH NARODNOSTI NA DUNAJU

Življenjska pot ga je zanesla na Koroško

Maksim Gaspari je mojster slikarske palete in čopiča, ki je upodabljal slovenskega človeka v domačem okolju, ob značilnih opravilih.

Rodil se je 26. januarja 1883 v Selščku nad Cerknico. Svoje risarske talente, ki jih je podedoval po materi, je kazal že kot deček. Življenjska pot pa mu ni bila ravno z rožami postлана, saj mu je še kot dečku umrla mati, oče – lesni trgovec – pa je sinu namenil svoj poklic in ni kazal razumevanja za Maksimove umetnostne ambicije.

Kot trgovski pomočnik je med leti 1896 in 1899 služil v Murnikovi trgovini v Kamniku. Sem ter tja je narisal tudi kaj za izložbeno okno trgovine, kar je opazil Niko Sadnikar, kamniški živinozdravnik, sicer pa velik ljubitelj starin in umetnosti. Moža sta se spoprijateljila in Sadnikar je nato Gasparija gmotno in moralno podpiral ter mu omogočil, da se je posvetil umetnosti.

Dve leti je obiskoval c. kr. Umetnoobrtno strokovno šolo v Ljubljani. 3. oktobra 1902 je odšel na Dunaj, kjer je bil na-

slednje leto sprejet na Akademijo. V tedanji prestolnici je živel kar nekaj mladih slovenskih slikarjev in kiparjev. Nekateri med njimi (Šantel, Birolla, Klemenčič, Gaspari, Koželj, Peruzzi) so se združevali v umetniškem društvu „Vesna“. Za svoj moto so si izbrali geslo „Iz naroda za narod“. Bili so polni idealizma in v prvi vrsti so želeli z umetnostjo služiti narodu – „ustvariti res pravo slovensko umetnost“. Najzvestejši tem načelom je tudi pozneje ostal prav Gaspari.

Po študijskih letih na Dunaju in kratkem postanku v Münchnu se je Maksim vrnil v Kamnik. Naselil se je pri Sadnikarju, svojem dobrotniku, kjer je imel tudi atelje.

Leta 1911 pa ga je življenjska pot zanesla na Koroško, bolj natančno v Bistrico v Rožu, saj se je tam oženil s Frančiško, roj. Wurzer. Nekaj časa je nato slikal na

ženinem domu, kjer je preživel tudi čas prve svetovne vojne. Po koncu le-te je bil Maksim Gaspari priča dogodkom pred plebiscitom in tudi sam je aktivno sodeloval. Delal je kot vnet propagandist in nastala je vrsta razglednic, lepakov in letakov na to temo. Ko so bili rezultati plebiscita znani, se je mojster odselil v Ljubljano, kjer se je sprva preživljal s poučevanjem, od leta 1928 pa do upokojitve leta 1948 pa je delal kot restavrator v Etnografskem muzeju v Ljubljani. Umril je v visoki starosti 14. novembra 1980.

Gasparijeva umetnost je odprta na domače folklorno izročilo; imela je in še ima velik odmev med ljudstvom. Svoj likovni izraz je prilagajal ljudski umetnosti – značilno zanj je realistično dojetje, plastične oblike in sočne barve. Ker je v mojstru prevladovala ljubezen do vsebine nad čistimi likovnimi problemi, je Gasparijev slog blizu preprostejšemu človeku. Še danes ljudje radi segajo po njegovih prazničnih razglednicah.

mag. Mojca Jenko

MARMOR HOTAVLJE

64224 Gorenja vas

IZ NAŠEGA PRODAJNEGA PROGRAMA
VAM NUDIMO:

KUHINJSKE IN KOPALNIŠKE PULTE
IZ NARAVNEGA KAMNA

MIZE

STOPNICE IN OKENSKÉ POLICE

TANKE MARMORNE PLOŠČICE

NOTRANJE IN ZUNANJE STENSKÉ OBLOGE
TLAKE

FASADNE PLOŠČE IZ NARAVNEGA
KAMNA IN PENOBETONA
IZDELKE PO NAROČILU

ZA VSE PODROBNE INFORMACIJE
SMO VAM NA VOLJO:

MARMOR HOTAVLJE
64224 GORENJA VAS
SLOVENIJA

TELEFON: 00386 64 68 11 122
TELEFAX 00386 64 68 16 40

ŽELIMO VAM VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO 1996

Preden
postaneš
radodaren,
bodi pravičen.

Angleški
pregovor

nt

naš tednik

Številka 50
Letnik 47
Cena 10,- šil.
(60,- SIT)
petek,
22. december 1995

Poštnina plačana
v gotovini

Celovec P.b.b.

Erscheinungsort
Klagenfurt /
Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt /
Poštni urad
9020 Celovec

ZADNJA VEST

**Drage bralke!
Dragi bralci!**

Zaradi božičnih in novolet-
nih praznikov bo prva
številka Našega tednika
v novem letu izšla v petek,
5. januarja 1996.

Uredništvo

O tistih, ki so na sveti večer v službi nas vseh

Strani 38/39

Božično darilo nastavljenecv Našega tednika, NSKS, KKZ, EL in PUAK za društvo „Živopisana jadrnica / Kunterbuntes Segelboot“ v Libučah, ki se trudi za prizadete otroke. Nastavljenci omenjenih ustanov so denar za božičnico namenili dobrodelnemu libušskemu društvu, ki ga vodijo Renate Falke, Krista Dlopst in Maria Glawar. Darilo so predali predsednik NSKS Nanti Olip, tajnik KKZ Nužej Tolmajer in poslovodeči tajnik EL Bernard Sadovnik. Ob tej priložnosti so se lahko na kratko seznanili z delovanjem „Živopisane jadrnice / Kunterbuntes Segelboot“.

Slika: Fera

POLITIKA

Predsednik Enotne liste Andrej Wakounig in NSKS o izidu državnoborskih volitev.

Strani 2/3

KULTURA

Dunaj: Po tiskani besedi v okviru tedna knjige so se Slovenci predstavili tudi na odru.

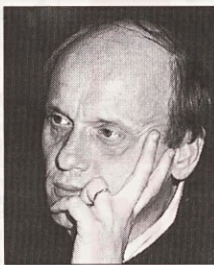
Stran 43

ŠPORT

Košarka: Po uspehih mladih košarkarjev SAK obstaja želja po članskem moštvu.

Strani 46/47

JANKO KULMESCH

KOMENTAR
NAŠEGA TEDNIKA

Državnozbornske volitve so za nami. Zanimanje za nje je bilo izredno veliko (volilna udeležba je bila za tri odstotke višja kakor lansko leto), prav tako tudi presenečenje. Pred volitvami je komaj kdo računal s tem, da bodo socialdemokrati tako prepričljivo zmagali. Da jim je uspelo mobilizirati svoje pristaše z ustrahovalno propagando, kakršno so že doživeli naši starši pred 40 in več leti („Če ne boste volili SPÖ, bo konec penzije“ ipd.), mnogo pove o politič-

kakor še pred lanskoletnimi volitvami. Še posebej pa se je spotaknil v razpravi ob Schüssla in bil podoben svoji lastni tablici.

Ko je oktobra Schüssel povzročil nove volitve, se je marsikdo zaradi tega upravičeno hudoval. Medtem se je izkazalo, da ta odločitev ni bila tako napačna – ob upoštevanju Haiderjevega neuspeha pa na vsak način razveseljiva.

Hudi poraz zelenih je gotovo nerazveseljiv za razgibano parlamentarno življenje. SPÖ

Da EL ne bo mogla množično mobilizirati slovenskih volilcev, je bilo od vsega začetka jasno. Tega so se zavedali tako pri EL kakor pri LiF. Vzroki, zakaj se je EL odločila za partnersko pogodbo, so znani, prav tako dejstvo, da je želela LiF s tem dati krepko pomenje v korist narodnih manjšin. Od vsega začetka je sodelovanje med EL in LiF gradilo na zdravih temeljih – poštenost in predvsem avtonomijo EL.

To je tudi sorazmerno lepo število naših volilk in volilcev spoznalo in so podprli Smollejevo kandidaturo. Zato je bilo dvojezično ozemlje na Koroškem in Gradiščanskem eno izmed redkih primerov, kjer je LiF dosegel prirastke tako v absolutnih številkah kakor v procentih.

Pri vsem razočaranju, ki je po izidu nedeljskih volitev

morda tega ali onega zavzete ga zagovornika Smollejeve kandidature prevzelo, pa ne gre pozabiti: uspelo je v zadnjih tednih spraviti manjšinsko vprašanje v vseavstrijsko javnost kakor že dolgo ne; poleg tega se je izkazalo, da tudi pri drugih manjšinah, zlasti na Gradiščanskem, vedno bolj začenjajo spoznavati pomen naših najvažnejših zahtev – samostojno deželnozborsko in javnopravno zastopstvo.

Navsezadnje pa o vprašanju, ali pride Karel Smolle v parlament, še ni stekla zadnja beseda. In če je – bomo v naslednji zakonodajni dobi imeli v vsakem primeru partnerja, s katerim bo lažje spraviti naše zadeve v parlamentarno razpravo.

Skratka, določen premik je uspel, k temu pa je prav gotovo prispeval pogumni korak EL, s tem da je sklenila partnersko pogodbo z LiF. Prav tako pa bo seveda treba še o marsičem temeljito razpravljati in predvsem odgovoriti na vprašanje: kakšna naj bi bila dolgoročna strategija za politično napredovanje naše narodne skupnosti.

To pa je spet druga zgodba.

Da EL ne bo mogla množično mobilizirati slovenskih volilcev, je bilo od vsega začetka jasno.

Andrej Wakunig: „Neenotnost manjših strank je lahko sabo v zadoščenje SPÖ in ÖVP“

Predsednik EL o izidu nedeljskih volitev in posledicah za prihodnje delovanje EL.

Janko Kulmesch

Naš tednik: Kako ocenjuješ izid nedeljskih državnozbornskih volitev?

Andrej Wakounig: Te volitve so bile v znamenju izredno močne polarizacije med posameznimi strankami. Pri tem je socialdemokratom najbolj uspelo pri volilkah vsidrti mnenje, da bi bil v primeru, da SPÖ ne bi dobila večine, ogrožen socialni sistem. Volilni boj je seveda vsaj v tem oziru slošel na zbujanu strahov. Poleg tega pa je tudi strah pred črnomodro koalicijo mnogo volilcev privedel k temu, da so glasovali za socialdemokrate. Žrtve te polarizacije so bili predvsem zeleni in deloma tudi Liberalni forum.

Kako ocenjuješ izid volitev glede partnerske pogodbe EL/LiF?

Vsak projekt spremljajo začetne težave. To velja seveda tudi za projekt, ki smo si ga zastavili skupno z Liberalnim forumom – namreč, da se manjšinskopolične zadeve bolj kako doslej spravijo v politično diskusijo in da se na ta način skuša manjšine upoštevati kot enakopravne politične partnerje. Odziv volilcev na to ponudbo je bil seveda pod vplivom močne polarizacije v tem volilnem boju. To je privedlo do tega, da je gotov del naših volilk in volilcev tokrat volil tisto stranko, kateri je pri njih uspelo zbuditi največ socialnopolitičnega zaupanja. Dosti volilk in volilcev pa je tudi sledilo našemu pozivu, kar je razvidno iz rezultatov v južnokoroških občinah, kjer je sodelovanje Enotne liste z Liberalnim forumom šlo izključno v škodo zelenih.

Se bo sodelovanje Enotne liste z Liberalnim forumom nadaljevalo tudi po nedeljskih volitvah?

Manjšina, ki sama ni neposredno zastopana v parlamentih, je prisiljena, da išče poti do zastopstva v zakonodajnih telesih v sodelovanju z drugimi političnimi skupinami. Pri tem je odločilno, v kakšni meri ostane manjšina sub-

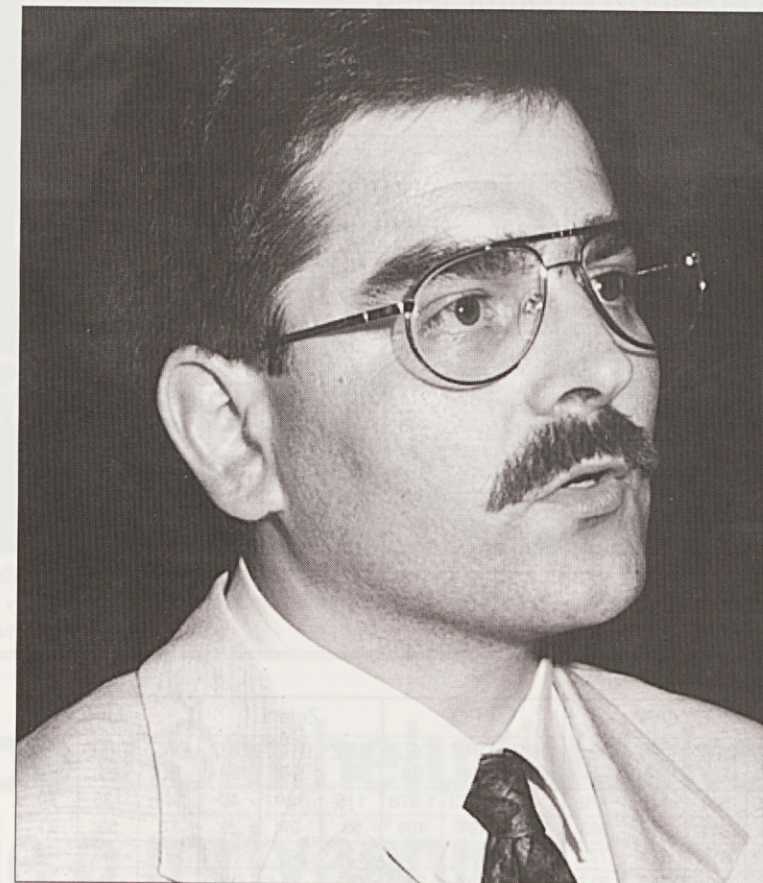
Za prihodnost se bo morala Enotna lista lotiti marsikaterega problema, katerega se do sedaj zaradi „ljubega miru“ z drugimi političnimi dejavniki ni lotila.

ANDREJ WAKOUNIG

jekt – to se pravi, v kakšni meri si obdrži samostojnost. Prenešeno na Koroško, velja to tako za Enotno listo kakor za Liberalni forum, pa tudi za zelene. Če trezno razmišljamo, moramo ugotoviti, da vsaka posamezna volilna skupina nima izgledov za vstop v deželni zbor. Skupno pa postajajo te možnosti realistične. Neenotnost manjših volilnih strank je lahko samo v zadoščenje večinskimi strankam.

Dejstvo je, da številni koroški Slovenci na zadnjih volitvah niso volili Enotne liste oz. Liberalnega foruma, pa čeprav sta bila edina, ki sta dosledno postavljala v ospredje najvažnejše zahteve koroških Slovencev, kot npr. zajamčeno deželnozborsko zastopstvo, javnopravno zastopstvo in spremembo zakona o narodnih skupnostih. Kaj pomeni to za prihodnje delo EL?

Prvi argument, ki ga v tej zvezi navajam, je, da se vsebina državnih zadev ne da primerjati z občinskimi, ker se tudi državne občinske kompetence popolnoma

razlikujejo. So pa seveda skupni elementi v manjšinskopoličnih zadevah.

Očitno še ni dokončno prodrlo gledanje, da se manjšina ne more zreducirati samo na občinsko raven, temveč da se mora tudi

vkjučevati v vse državne gremije. Seveda ne kot privesek te ali one stranke, temveč kot samozavesten dejavnik. Za prihodnost, to

Dalje na strani 4

Informacije s seje predsedstva Narodnega sveta

Na predbožični seji 19. decembra je predsedstvo Narodnega sveta ocenilo pogovore, ki jih je imela delegacija NSKS v zadnjih tednih pod vodstvom predsednika Nantijskega Olipa z vodstvi parlamentarnih strank Slovenije kot zanimive in zelo koristne in prišlo do zaključka, da bo treba stike s slovenskimi parlamentarnimi in vladnimi strukturami še bolj gojiti in poglobiti.

V temeljiti razpravi je predsedstvo analiziralo tudi rezultate državnozbornskih volitev in zavzelo tole stališče: Predsedstvo Narodnega sveta obžaluje, da so manjšinam naklo-

njene stranke pri državnozbornskih volitvah izgubile glasove in mandate, poudarja pa, da iz uspeha velikih strank ni moč razbrati, da bi ljudje podpirali njihovo manjšinsko politiko.

Predsednik Nantijskega Olipa je predsedstvo informiral o konstituiranju nadaljnjih odborov zbor narodnih predstavnikov. V odboru za kulturo sodelujejo: dr. Janko Zerzer (predsednik), mag. Štefan Schellander (podpredsednik), DI Franc Kattinig, Hanzi Sticker, Nužej Tolmajer, Stanko Wakounig in Pavel Zablatnik. Predsednik odbora za mladino je mag. Vladimir Smrt-nik, podpredsednica je mag.

Zalka Kuchling, nadaljnji člani so mag. Štefan Kramer, Mirko Isopp, Traudi Lipusch, Nantijski Olip, mag. Urban Popotnig, mag. Rudi Vouk in prof. Jože Wakounig. V mladinskem odboru pa sodelujejo, oz. naj bi sodelovali/e še zastopniki/ce mladinskih in študentskih organizacij.

Predsedstvo je seveda obravnavalo še vrsto drugih organizacijskih zadev. Določilo je rokovnik za izvedbo krajevnih sestankov (januarja in februarja 1996) in pojasnilo vsebinske in operativne točke promocijskih prireditev koroških Slovencev v letu 1996 v Sloveniji.

BILČOVŠ:

Odklonilen odnos do žrtev nacizma?

Frakcijska voditeljica EL Bilčovš Ingrid Zablatnik je predlagala, da bi bilčovška občina ob 50-letnici osvoboditve Avstrije na enem od javnih poslopij namestila spominsko ploščo v čast domačih smrtnih žrtev nacizma. To so Thomas Ploner, Florjan Spitzer, Terezija Mi-schitz, Joži Ogriš, Andrej Ogriš in Jožef, ki so v 2. svetovni vojni žrtvovali svoje življenje za svobodo 2. republike Avstrije.

Občinski odbor je na svoji seji 14. decembra 1995 ta predlog odklonil. Ingrid Zablatnik je to označila kot velik škandal. V izjavi za tisk je poudarila: „Nacistična strahovlada je tudi v Bilčovsu kruto zatirala domače prebivalstvo in izvajala etnično čiščenje. Prispevek nacističnih žrtev k osvoboditvi 2. republike Avstrije ne sme iti v pozabo, še posebej ne v času, ko smo priča novemu terorju in napadom na našo demokracijo s pisemskimi bombami. Pozivam SPÖ, ÖVP in FPÖ, da spremenijo svoje stališče in da dajo bilčovskim žrtvam tisto častno mesto, kakršno jim pripada.“

DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE 1995

Kako so volili v dvojezičnih občinah

Objavljamo izid nedeljskih volitev v dvojezičnih občinah in ga primerjamo z državnoborskimi volitvami 1994 ter deželnozborskimi 1994.

OKRAJ VELIKOVEC

OBČINA	SPÖ			ÖVP			FPÖ			Zeleni			LiF		
	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94
Pliberk	1.043	980	872	470	447	615	597	554	567	65	179	32	132	42	25
Djekše	228	220	216	170	155	223	157	162	170	15	30	5	14	8	6
Dobrla vas	1.869	1.650	1.686	622	574	818	846	899	936	81	175	43	125	92	68
Železna Kapla	1.154	1.159	1.101	277	272	335	304	307	342	49	102	28	82	46	25
Bistrica	551	475	431	155	153	212	303	261	264	86	134	24	102	30	16
Galicija	446	433	401	224	207	339	299	282	311	35	51	11	45	15	10
Globasnica	423	399	371	137	148	174	222	207	214	38	89	13	134	22	13
Grebinj	724	672	682	662	619	810	678	660	745	37	63	15	34	39	27
Suha	327	311	278	190	191	246	181	177	180	33	38	9	18	15	10
Ruda	482	464	446	214	210	267	280	247	298	29	27	11	18	17	11
Škocijan	1.051	1.042	1.022	546	510	699	590	642	688	55	131	33	141	64	55
Žitara vas	714	687	654	221	108	294	275	275	314	39	91	18	83	25	13
Velikovec	2.970	2.756	2.762	1.358	1.208	1.807	2.009	1.970	2.146	197	351	115	169	207	154

DRZ = Državni zbor; DEZ = deželni zbor

OKRAJ CELOVEC-DEŽELA

OBČINA	SPÖ			ÖVP			FPÖ			Zeleni			LiF		
	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94
Žrelec	2.028	1.889	1.910	540	440	772	1.420	1.373	1.378	115	180	40	141	135	90
Bistrica v Rožu	777	787	786	241	216	303	504	497	499	63	97	26	70	53	21
Borovlje	2.346	2.149	2.309	610	520	773	1.449	1.581	1.566	139	227	52	170	153	106
Grabštanj	572	535	511	362	352	517	522	553	576	36	53	13	29	31	29
Hodiše	544	501	529	233	165	322	462	411	468	48	79	25	54	71	41
Kotmara vas	755	677	684	333	295	464	464	492	484	63	113	25	80	71	46
Bilčovs	500	455	452	187	178	262	284	295	275	65	100	11	59	31	18
Štalenska gora	695	646	687	372	282	465	624	618	587	57	76	33	76	5	55
Žihpolje	304	290	272	312	266	395	393	374	364	39	58	21	56	55	37
Pokrče	681	609	606	278	219	376	599	597	636	39	62	18	56	47	41
Šmarjeta v Rožu	340	325	305	161	152	205	198	203	212	16	27	4	21	15	13
Škofiče	591	540	499	192	158	275	401	422	428	29	65	11	40	29	29
Sele	270	282	259	66	93	87	30	31	29	10	51	2	69	19	1

OKRAJ BELJAK-DEŽELA

OBČINA	SPÖ			ÖVP			FPÖ			Zeleni			LiF		
	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94
Podkloster	2.093	1.951	1.943	444	396	625	1.263	1.332	1.412	113	171	56	106	101	88
Bistrica na Zili	225	204	202	121	132	154	92	82	103	13	19	3	14	8	7
Bekštanj	2.336	2.160	2.103	798	700	1.076	1.407	1.363	1.433	159	246	58	186	161	133
Straja vas	260	209	186	99	94	164	125	133	132	13	20	9	22	14	13
Čajna	730	739	720	225	210	344	368	389	405	38	64	23	31	32	21
Rožek	431	415	397	205	198	306	290	262	281	28	75	10	55	27	10
Št. Jakob v Rožu	1.581	1.470	1.426	336	370	502	658	638	717	107	156	27	101	77	48
Vrba	1.867	1.619	1.691	859	642	1.106	1.810	1.822	1.927	162	305	89	176	136	123
Vernberk	1.281	1.155	1.114	370	306	516	962	909	1.007	74	125	29	70	67	71

	SPÖ			ÖVP			FPÖ			Zeleni			LiF		
	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94	DRZ 95	DRZ 94	DEZ 94
Celovec-mesto	20.283	17.639	18.520	9.993	7485	13.546	17.983	18.059	19.193	2.280	3.738	1.188	2.412	2.734	2.062
Beljak-mesto	15.389	13.777	13.908	4.795	3.644	6.633	10.729	10.678	11.563	1.142	2.012	758	1.230	1.376	1.057

Zahvala EL in Karlu Smolleju

Enotna lista in njen kandidat Karel Smolle se vsem volilcem in volilkam zahvalujeta za izraženo zaupanje pri nedeljskih državnoborskih volitvah. Pomembnost samostojne kandidature na listi Liberalnega foruma se bo izrazila prav gotovo pri nadaljnjem doslednem zavzemanju za ureditev manjšinskega mandata. Kljub socialnim težnjam volilnega boja je Enotni listi in kandidatu uspelo posredovati širši avstrijski javnosti relevantna še odprta manjšinska vprašanja.

Z vašim glasom in s skupnimi naporji bo možno tudi v bodoče reševati vprašanja kot sta sprememba zakona o narodnih skupnostih in vključevanje določil o manjšinskih pravicah v pripravo nove izdaje avstrijske ustave.

Vsem sotrudnikom in volilcem se zahvalujemo tudi za ves trud in delo, ki so ga vložili za kandidaturo kandidata EL za državnoborske volitve.

Nadaljevanje s 3. strani

pomeni, da se bo morala Enotna lista lotiti marsikaterega problema, katerega se do sedaj zaradi „lju-bega miru“ z drugimi političnimi dejavniki ni lotila.

Kaj pomeni to konkretno?

Premalo je govoriti o visokem standardu manjšinskih pravic na Južnem Tirolskem in v Sloveniji, če na Koroškem sami ne prispevamo k temu, da bi vsaj približno dosegli ta standard. Kot Enotna lista bomo morali dovolj dosledno vnašati v politično razpravo vprašanja – predvsem glede upoštevanja slovenščine na uradih, upoštevanja slovenščine v predšolskih ustanovah in upoštevanja slovenščine nasploh v javnosti.

Hvala za pogovor

„Marija in Jožef iščeta prenočišče“ je naslov letošnje božične igre, ki jo je pripravil v okviru pouka slovenščine 4. razred ljudske šole v Šmihelu pod vodstvom učiteljice Marice Blažej. Z igrjo so šolarke in šolarji nastopili v šmihelski farni cerkvi.

Januarja bo v Šmihelu ljudsko zborovanje o mrtvašnici

Kje bo stala mrtvašnica v Šmihelu? Tega vprašanja tudi bistriški občinski svet na minuli občinski seji ni mogel rešiti, zdaj bo odločalo prebivalstvo. Januarja bo v šmihelu ljudsko zborovanje.

Lokacija mrtvašnice v Šmihelu je bila ena vročih točk minule občinske seje občine Bistrica. Toda to točko so morali vzeti z dnevnega reda, ker so se mnenja med mandatarji preveč razhajala. Župan **Janko Pajank** (SP) in referent **Adalbert Britzmann** (SP) bi bila rada videla, da bi občinski svet naročil pri arhitektu Ronacherja prve načrte. Ker pa je bilo ostalim mandatarjem znano, da se je Ronacher bolj ali manj že odločil za lokacijo nad farno cerkvijo, je bil protest velik. **Andrej Wakounig** (EL) je zahteval, naj občinski svet sklene lokacijo in šele potem naj prične arhitekt z načrtovanjem. **Fric Flödl** (VP) je prav tako ostro protestiral in je očital županu, da želi „konja osedlati od zadaj“. Predlog, da naj bi arhitekt Ronacher pričel s prvimi načrti, je občinski svet vzel z dnevnega reda. Za sredi januarja pa ima župan na to temo že itak namen sklicati ljudsko

zborovanje, na katero bodo vabljeni Šmihelčani, občinski svet in zastopniki šmihelske ORE-skupine.

Proračun. Bistrica je ena izmed redkih občin, ki je lahko sestavila izravnani proračun za leto 1996. Toda kot v vseh drugih občinah, tudi na Bistrici požrejo obvezne dajatve velik del občinskega denarja. Za deželne bolnice bodo morali Bistričani odšteti 2 mio. šil, zvezi za socialno pomoč pa kar 2,8 mio. šilingov. Vse frakcije so protestirale proti tem visokim izdatkom, ki iz leta v leto razstejo. **Andrej Wakounig** je pozval župana, naj na okrajni in deželni ravni protestira proti izžemanju občin in v teh gremijih ne glasuje več za povišanja. Župan **Pajank** je sicer ugotovil, da dolgoročno ne bo več možno financirati teh ustanov iz občinskih blagajn, jasno obljubo, da bo protestiral, pa so mandatarji pogrešali. Samo

„jamranje“ v občinskem odboru pa izdaktov ne bo znižalo.

Tenis. Po več kot leto dni trajajoči razpravi je končno padla odločitev glede gradnje teniške klubske hiše ASKÖ. Soglasno je občinski svet sklenil podporo v višini 200.000,- šil., enako vsoto dobi klub tudi v letu 1997. Skupno dobi ASKÖ Šmihel torej od občine 400.000,- šili.; pogoj pa je, da vse ostale stroške nosi klub sam in da sam krije obratne stroške (vodo, kanal, itd..)

Zelo vroča je bila tudi razprava o izboljšanju plače eni izmed čistilk ljudske šole v Šmihelu. Ker bo ta čistilka šla v doglednem času v pokoj in so vsi z njenim delom zelo zadovoljni, bo odslej dobivala plačo v višini nad 20.000- šil. (bruto), v katero še niso vštete doklade. V privatnem gospodarstvu kaj takega verjetno ne bi bilo možno.

Silvo Kumer

Iz bistriške občinske sobe

O lokaciji mrtvašnice ...

Očitno želite konja osedlati od zadaj.

INŽ. FRIC FLÖDL (VP)

Sem proti lokaciji na bregu, kjer bi bila mrtvašnica pozimi zelo težko dostopna.

PODŽ. ANDREJ WAKOUNIG (EL)

Po Šmihelu kroži vest, da je arhitekt Ronacher obljubil brezplačen načrt za teniško klubska hišo, če dobi nalog, da za honorar v višini 360.000,- načrtuje mrtvašnico.

INŽ. FRIC FLÖDL (VP)

To je proti vsaki logiki: najprej delati načrt in šele potem iščete zemljišče.

HERMANN INNERWINKLER (VP)

O proračunu za leto 1996...

Kmetijstvo je sod brez dna.

ADALBERT BRITZMANN (SP)

To lahko izjavi samo nekdo, ki ima zaščiten delovno mesto in že z 52 leti lahko gre v pokoj.

PODŽ. ANDREJ WAKOUNIG (EL)

Naša občina nameni zelo veliko denarja socialnim potrebam.

ŽUPAN JANKO PAJANK (SP)

Tega denarja pa na žalost večinoma ne dobijo tisti, ki bi ga res potrebovali.

PEPEJ POTOTSCHNIG (JUL)

Z denarjem od prijateljev od zgoraj si želi ASKÖ zgraditi luksuzno kabino.

PEPEJ POTOTSCHNIG (JUL)

Župan, končno se moraš zavedati, da občina Bistrica in ASKÖ nista eno in isto.

INŽ. FRIC FLÖDL (VP)

Sem za to, da občina podpre gradnjo kabine. Toda ta podpora ima meje in za vzdrževanje mora skrbeti klub sam.

PODŽ. ANDREJ WAKOUNIG (EL)

Občina Bistrica naj manj investira v velike gradnje in nameni več denarja socialnim potrebam občanov.

JOŽE BLAŽEJ (EL)

Dobrih in vestnih sodelavcev ne smemo pustiti na cedilu.

RAVNATELJ PEPEJ KRAUT (SP)

VEČINSKI SKLEP

Občina Št. Jakob
dobi velekanal

Št. Jakob. Občinski svet v Št. Jakobu se je na minuli občinski seji izrekel za gradnjo velekanala. Proti sta glasovala le mandatarja SGS Micka Miškulnik in Štefan Riegelnik, štirje mandatarji SP pa so se vzdržali. Ta večinski sklep bo imel kot posledico, da bo zdaj zveza za odvajanje odplak, v katero so vključene občine Rožek, Vernberk, Vrba, Št. Jakob, nadaljevala z načrtovanjem in da bodo že kmalu na Reki pričeli graditi veliko čistilno napravo. Občino Št. Jakob bo stala kanalizacija 425 mio. šilingov.

Nerešeno pa je še, kako bodo čistili odplake v obrobih vaseh, kot na Rutah ali na Čemernici. Za te kraje obstaja možnost gradnje decentralnih naprav, ki jih tudi alternativna študija ne izključuje. Mandatarja SGS se načelno nista izrekla proti gradnji kanalizacije, kritizirala pa sta, da za obrobne kraje še ni jasnega koncepta.

Plebiscitna podpora.

SP je morala tokrat sama izglasovati razdelitev plebiscitne podpore, SGS, VP in F so imeli druge predloge. Tako bo zdaj šel denar v višini 1,1 mio. šil. za gradnjo pešpoti skozi vas Podgorje (618.000,-) ter za ljudsko šolo v Področci. Socialno gospodarska skupnost je predlagala, da naj občina nameni denar nujnim komunalnim projektom in Dvojezični višji šoli v Št. Petru. Da je bil predlog SGS zelo smiselni, se je videlo pri proračunu za leto 1996, ko se je izkazalo, da bo občina Št. Jakob imela v letu 1996 primanjkljaj v višini 2,6 mio. šilingov.

- **25 %.** Prav zaradi tega sta šla mandatarja SGS še korak naprej in sta predlagala, naj tudi občinski odbor in uprava varčujeta. Toda predlog, da bi se vsi mandatarji odpovedali 25 % svojih dohodkov, ki jih dobijo za svoje občinsko delo, ni dobil večine.

Občine so vedno bolj v
kleščah obveznih dajatev

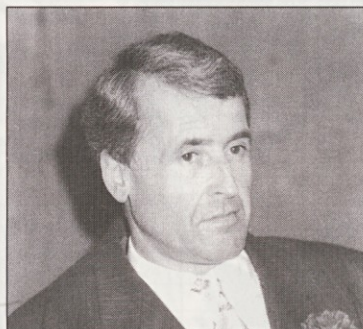
To je letos tudi v Bekštanju postalo vsem jasno, ko so na minuli občinski seji razpravljali o rednem proračunu za leto 1996.

Obvezne dajatve vedno bolj obremenjujejo občinske blagajne in onemogočajo zdrav razvoj tudi tistim občinam, ko so se doslej same vzdrževale.

Da so volitve pred durmi, je bilo čutiti samo v prvem delu občinske seje, ko je občinski svet moral sklepati na zahtevo deželne vlade o srednjeročnem proračunu, čeprav je težko predvidevati, kako se bo občina razvijala v naslednjih petih letih. Odvisno od tega, kakšno vlogo imajo stranke v zvezni vladi, so zastopniki strank zagovarjali ali kritizirali na primer previsoke prispevke za deželne bolnice ali premajhne podpore za alternativno energijo.

V imenu vseh pa je župan dipl. inž. Helmut Hatze tožil, da se dohodki iz leta v leto tako povečujejo, da „se ne da več pametno gospodariti“; „v občini razpravljamo o tisočakah, ki si jih komaj privoščimo, na drugi strani pa ne moremo preprečiti, da zapravljajo drugi naše milijone“.

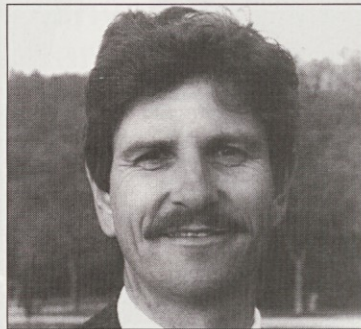
Bekštanski proračun za leto 1996 predvideva 137,3 mio. šilingov izdatkov in 136,2 mio. šilingov dohodkov, torej 1,2 mio. šilingov primanjkljaja. Četrtnina vseh izdatkov so obvezne dajatve, 21% znašajo stroški za osebne plače, večina drugih izdatkov so

Bekštanski župan Helmut Hatze je na minuli seji moral poročati, da ima občina vedno manj denarja.

podpore ali redni stroški za šole, vrtce, glasbeno šolo ipd.

Turizem. Razvoj turizma v občini je konkreten primer, ki kaže zaskrbljujoč pogled v bližnjo prihodnost. Turizem je pomemben del gospodarstva v občini, turistična ponudba je 8894 postelj in približno 800.000 nočitev na leto. To vključuje 488 ali tretjino vseh delovnih mest; preko 12 milijonov priteče v občinsko blagajno iz turizma. Toda številke kažejo, da je ta panoga kot povsod na Koroškem v krizi in sicer iz podobnih razlogov kot povsod. Turistične ponudbe so preveč enostranske, ker se osredotočajo na območju Baškega jezera skoraj samo na kopalno sezono. Ho-

Folti Kargl (EL) je ob zaključku leta pozitivno ocenil sodelovanje med frakcijami v občinskem svetu občine Bekštanj.

tleske enote so premajhne in zato so večje investicije skoraj nemožne. Premalo skrbijo za enodnevne gosta in učinkovite propagande si občina ne more privoščiti. Brez okrepljenega sodelovanja na medobčinski ravni se Bekštanj ne more rešiti iz zagate. Da je tako medobčinsko reklamo možno organizirati, dokazuje občina Škocijan, ki dela reklamo skupno z ostalimi podjanskimi občinami.

Pri razpravi o proračunu za leto 1996 je bilo nekaj spornih točk: težko je bilo nekaterim dojeti, da na primer mladi športnik Peter Wrolich ne dobi ustrezne podpore. Ali zakaj je predvideno povišanje plač za občinske odbornike, ko bi splošni položaj zahteval čim večje varčevanje. Težko je dopovedati lastnikom turističnih enot, da morajo celo leto plačevati stroške za odvajanje smeti, čeprav so poslopja nekaj mesecev na leto nezasedena in ni odpadkov.

Plebiscitni dar. Vsi mandatarji pa so se strinjali, da je letošnji plebiscitni dar v višini 797.000,- šilingov treba nameniti vzdrževanju poti in kolesarskih stez. Zastopnik Enotne liste Folti Kargl je na koncu seje povzel sledeče: „To je EL že pred leti predlagala in smo zdaj veseli, da se ta denar pametno uporabi. Potrebno bi še bilo podpreti kmetijstvo in nameniti več denarja za vzdrževanje čistega okolja. V glavnem pa smo zadovoljni s sodelovanjem z vsemi strankami v občini, ker se zavedamo, da so finančna sredstva čedalje bolj omejena.“

Turizem tudi v občini Beštanj stagnira. Treba bo predvsem za Baško jezero novih reklamnih konceptov po zgledu občine Škocijan, ki dela reklamo skupno z vsemi podjanskimi občinami.

Mlada Podjuna v Pliberku je zaznala v zadnjem času pravi „bum“, kar se tiče števila novih članov zbora. Zborovodkinja Vera Sadjak (na sliki v sredini) je pred kratkim naštel, da že 40 mladih pevcev, ki enkrat tedensko pridejo na vaje, skoraj vsakih 14 dni pa jih čaka javen nastop.

FOTO: KUMER

OSTER PROTEST

Globašani nočejo na beraško palico

Globasnica. Občinski svet v Globasnici je na minuli seji soglasno sklenil protestno resolucijo, ki jo bo župan Albert Sadjak poslal na koroško deželno vlado. Vzrok so izredno visoke obvezne dajatve za deželne bolnice in socialne ustanove. Zaradi tega bodo Globašani letos zaključili z minusom v višini 0,8 mio. šilingov, v letu 1996 je prognostriran primanjkljaj v višini 2,8 mio. Skoraj četrtina letnega proračuna gre avtomatično za te ustanove. To je bilo mandatarjem preveč. Bernard Sadovnik je predlagal, da mora občina ostro protestirati na deželni vladi, ker obvezne dajatve praktično poberejo občini ves denar in spravljajo občino na beraško palico.

Poračun je bil potem sklenjen sicer soglasno, toda s pogojem, da pač župan depotira krepak protest v Celovcu. V proračunu za leto 1996 je tudi plebiscitni dar dežele v višini 415.000,- šilingov, ki so ga mandatarji soglasno namenili za sanacijo otroškega vrtca, ki bo dobil tudi novo kurjavo. V tem vprašanju so se potem razhajala mnenja. Medtem ko je SP želela kurjavo na olje, je mandatar EL Marko Gregorič predlagal kurjavo na lesne sekance. Ker ni bilo možno najti enotnega mnenja, je prišlo do glasovanja, v katerem je dobil predlog EL z glasovi VP in F večino. Marko Gregorič, ki velja za strokovnjaka na področju kurjave, je sklep ocenil kot zelo pameten, ker je kurjava na lesne sekance za okolje najbolj čista varianta, globaški kmetje pa bodo lahko prodajali svoj les.

Dražba strojev. Do zelo vročih razprav je prišlo tudi pri predlogu, da bi stroje društva „Kärntner Landmaschinenhilfe“ prodali. SP je bila proti temu in bi raje videla, da bi stroje doslejšnjemu najemniku naprej dali v najem. EL, VP in F pa so izglasovali proti glasovom SP prodajo strojev, ki bo potekala v obliki javne dražbe. Kot izkupiček pričakuje občina vsoto med 300.000 in 350.000,- šilingov.

Načrt za vigredni pliberški sejem je propadel

Denarja primanjkuje, je kratek odgovor na vprašanje, zakaj v Pliberku ne bo vigrednega sejma, o katerem bi morali občinski mandatarji na minuli seji sklepati.

Od vsega začetka je bilo jasno, da bo možno izvesti vigredni sejem v Pliberku le, če bo projekt podpirala koroška deželna vlada. Tržni referent Štefan Visotschnig pa se je moral pretekli teden vrniti iz Celovca praznih rok: na deželni vladi niso bili pripravljeni podpreti projekta, ki bi gotovo dodatno poživil gospodarsko življenje v Podjuni. Potrebno bi bilo vsaj 200.000,- šilingov, ki pa jih občina sama zaenkrat nima. Mestni svetnik Fric Kumer je predlagal, da naj sejem organizirajo pliberški trgovci, ki bodo o tem predlogu gotovo še razpravljali, saj so pred kratkim uspešno izvedli prvi dvodnevni božični trg.

– **10 %.** V letu 1996 bo mestna občina Pliberk imela proračun v višini 67,7 mio. šilingov, ki je še izravnani, toraj brez primanjkljaja. Kako dolgo bo to še tako ostalo, je veliko vprašanje, saj se obvezne dajatve izredno povišujejo. Ta-

ko mora občina Pliberk npr. plačati v letu 1996 za deželne bolnice 4,2 mio. (letos 3,4 mio) in za urad za socialno pomoč 5,9 mio. (letos 5,3). Stroški za personal občine bodo znašali v letu 1996 kar 12 mio. šilingov, kar se je mnogim mandatarjem zdelo zelo visoko. Zaradi tega je Blaž Kordes (EL) zahteval, da mora občina do leta 1997 znižati svoje personalne stroške za 10%. Kordes: „Tako ne bo šlo več naprej, sicer v občini ne bomo mogli več financirati ničesar drugega, kot personal, šolo in obvezne dajatve.“

Plebiscitni dar. Proračun za leto 1996 je bil sklenjen z večino. Proti so glasovali štirje mandatarji EL in oba svobodnjaka. EL-ovci so svojo odklonitev razložili s tem, da sta SP in VP odkočili od prvotnega načrta, da bi v letu 1996 asfaltirali parkirišče nasproti Zadrage. Denar, ki je bil

za to parkirišče namenjen, bo šel za parkirišče pri aleji. Denar za ta projekt pride iz plebiscitnega daru dežele (800.000,- šil.), ki pa je namenjen tudi za cesto na Komelj (200.000,-) in druge občinske ceste (75.000,-). Skupno je občina Pliberk dobila za 75-letnico plebiscita 1,075 mio. šil.

Kopališče. Pristojni referent za sanacijo kopališča Hans Jurz (SP) je bil tokrat izpostavljen pravemu plazju napadov vseh frakcij, celo njegovi frakcijski kolegi niso odobraval povišanja gradbenih stroškov za 83.000,- šil. Odslej se mora Jurz strogo držati predpisanega proračuna.

Precej kritik je dobil tudi župan mag. Raimund Grilc (VP) od predsednika kontrolnega odbora Jurija Mandla (EL), ki je ugotovil, da je župan brez vsakega sklepa porabil 120.000,- za letošnja 10.-oktobrska praznovanja.

DUHOVNIKI BODO MORALI ZAČETI RAZMIŠLJATI O NOVIH POTEH V LITURGIJI

Človek ne živi samo od kruha . . .

Sliko vzdušja je opisal Adrian Kert

Iz farne Cerkve se sliši fortissimo orgel. Liturgija je končana, ljudje le poredkoma zapuščajo cerkev. Opazovalec od zunaj se sprašuje, kaj večino v cerkvi zadržuje? Pogled vanjo odgovori na vprašanje.

Gneče ne bo. Kdor namreč pričauje, da se bo iz hiše božje vsak čas usula množica vernikov, bo čakal zaman. Bučni fortissimo orgel ne da slutiti o tem problemu v cerkvah, kvečjemu izraža frustracijo vseh, ki bi si nedeljo za nedeljo želeli drugo sliko. Duhovščina je zaskrbljena nad upadom verskega življenja v farah. In obisk liturgije je tudi danes parámeter verskega življenja.

Ljudi to ne zanima več, iluzije o pravičnem Bogu so zdavnaj zgubili. V družbi, ki v prvi vrsti hlepi za materialnim blagostanjem, versko življenje vse bolj zgublja svoj čar privlačnosti in s tem pomembnost. Kako tudi od tega živeti? Čeprav se reče, da človek ne živi samo od kruha. Z zamaknjenimi pogledi nekaterih dušnih pastirjev na vero in Boga se ne dajo več prepričati. Preveč so te slike tuje osveščenemu človeku, ki racionalno premišljuje o veri, kar seveda poglobi kritičnost do vsega neotipljivega. Tradicionalne oblike izražanja vernosti so na pragu v novo tisočletje zastarele. Današnji človek ima drugo sliko o sicer istem Bogu in ga drugače doživlja.

Tako bi lahko problem na plehek način potisnili z mize. Duhovniki, ki si resno delajo veliko preglavic o splošnem nazadovanju verskega življenja, opažajo zdaleč korenitejši problem. Zanje ta upad signalizira iztirjenost ljudstva, zmedenost faranov, ki se v vse nepreglednejši družbi materialnega pridobivanja ne znajdejo več in kolabirajo. Vsi mogoči glasovi vabijo v vse mogoče smeri in raztrgajo človeka in njego-

vo dušo. Kar človeku ostane, je njegova sla po uživanju in nazadnje duševna praznina. Panem et circenses so rimski cesarji spoznali kot potrebo nekdanjega človeka, kruh in igre so se danes obdržale kot navidezno največja človeška potreba. Kljub temu hrepenenje po miru in spravi vedno spet prodira iz ljudi kot največja želja.

Vera je v človeku. V veri je moč. Vera je upanje. Vse to zveni kot puhla fraza, ki jo trobijo ljudem na ušesa kvečjemu še zanikrno konservativni cerkveni močje. Res pa je, da v blagostanju in sreči večina ne misli na duhovne vrednote in potrebe. Duša se zanemarija, pomen njenega negovanja zanika. Šele, ko se materialna sreča preobrne v nesrečo, se marsikomu utrne tudi spoznanje, v kašni duhovni bedi je pravzaprav živel. Tudi to

NADJA BAUMGARTNER:

„Versko življenje ne gre omejiti le na liturgijo.“

Ljudje se sprašujejo: Koliko je vera potrebna za resnično življenje?

se dozdeva kot klišejska slika par excellence. Vendar se v življenju tako dogaja. „Vero nosi vsak v sebi.“ Peter Olip, župnik v Št. Lenartu pri Sedmih studencih, je o tem prepričan. Čeprav med svojimi farani glede liturgijskega obiska ne zaznava vidnega upada, se dobro zaveda problemov, s katerimi se sooča Cerkve. „Ljudje so zgubili živ odnos do Boga, zato jim je treba pomagati, da ga zopet nadejo.“ Olip je kritičen duh in pogreša prožnost v ustanovi Cerkve: „Cerkve mora vernikom signalizirati, da jih jemlje resno, saj ni sebi v namen. Dialog med verniki in Cerkvijo se mora poglobiti.“ Njegova kritika je v prvi vrsti naslovljena na najvišje cerkvene dostojanstvenike. Olip se zaveda, da mora biti liturgija prirojena ljudstvu. Tudi on ni srečen nad trendom v družbi, kjer so materialne dobrine postavljene nad človeškostjo in duhovno poglobitvijo: „Človek si zelo želi najti v tem živžavu miren kotiček. Mnogim to ne uspe, mnogi še iščejo.“ Kdor išče, ta najde - stari pregovor upraviči Olipov optimizem.

Kdo še žrtvuje? Na vzhodni strani dvojezičnega ozemlja drama Suha in Zvabek. Nič kaj upanja zbujajoče nasledstvo rajnega suškega župnika Mateja Igerca je prevzel dobesedno kot križ na rame

PETER OLIP

zna posredovati vrednote, ki jih črpa iz vere.

duhovnik Simon Wutte. Njegov glas v prej otožnih in resignativnih sekvencah riše zelo pesimistično sliko verskega življenja med njegovimi ovčicami. Pastir je frustriran in se boji, da bo zgubil še zadnje, ki so mu ostali zvesti. Vrhu tega so to večinoma starejše ovčice, kar skrb in strah še poveča. Wutte krivi za upad verskega življenja v prvi vrsti blagostanje in gnanje za materialnimi dobrinami: „Ljudje niso pripravljeni za žrtve in zapovedi ne jemljejo več resno.“ Njegov pesimizem glede prihodnosti izraža tudi njegova nekritičnost nasproti Cerkvi: „Tudi če bi Cerkve upoštevala pred kratkim izvršeno cerkveno ljudsko zahtevo, to ne bi poglobilo verskega

„Današnji človek zelo kritično išče Boga“

Gabi Ambruš je po poklicu pastoralna asistentka v Pliberku.

Upadanje verskega življenja je vidno vsepovsod. Kaj so vzroki?

Ambruš: Vzrokov je gotovo več. Sama doživljam, da ljudje ne najdejo več pravega odnosa do Boga, kar je najvažnejši faktor v življenju z vero. Druga stvar je, da dandanes ljudje živijo vero drugače kot nekoč, ko je bila v ljudstvu zasidrana tim. ljudska vera. Današnji človek več razmišlja in slepo ne sprejema več vsega, kar sliši o veri in Bogu. Sploh mladina zelo kritično išče Boga, kljub temu mislim, da v veri čuti neko zaščito.

Cerkvene obrede kot del verskega življenja ohranjajo večinoma starejši ljudje ali še točneje ženske. Mladina jih vidi kot del družbenega življenja, kjer je v ospredju zabava.

To drži. Verske obrede kakor tudi liturgijo bi morali napolniti z novo vsebino oz. jih današnjemu času primerno posredovati mlajši generaciji. Molitvene obrazce je treba dopolniti z besedili, ki so vzeti iz resničnega življenja in ki naj pomagajo pri razumevanju molitev. Ljudje se morajo identificirati z verskimi obredi. To pa bo šlo v prvi vrsti le s povečanim vključevanjem ljudi v obhajanje liturgije.

Koliko krivde nosi materializirana družba in koliko okostenelost Cerkve?

Oboje ne vpliva dobro na razvoj. Današnji človek je gotovo tudi zaradi prekomerne materialne ponudbe iztirjen, okostenelost Cerkve pa mu ne pomaga pri iskanju duhovnih vrednot. Cerkve mora na ta trend odgovoriti s časom primernimi koncepti in akceptirati ljudi kot polnoletne občane.

Mislite, da bi upoštevanje cerkvene ljudske zahteve, tu

predvsem pripustitev žensk k duhovniškim poklicem in odprava celibata, kaj spremenilo?

Spremembe bi prišle s časom, ne pa od danes na jutri. Pripravljenost Cerkve, spremeniti nekatere zakone v cerkvenem pravu, bi gotovo privedla do izboljšanja odnosa ljudi do Cerkve. Prav tako pa je dejstvo, da je katoliška družba pri sprejemanju novega zelo previdna in ozkogledna. To sama doživljam pri svojem delu. Spremembe gotovo grejo v to, da bodo prej ali slej ženske pripuščene k duhovniškim poklicem, prav tako pa diskusija o odpravi celibata še ni končana.

Kakšno delo opravljate kot pastoralna asistentka in z kakšno ravno v Pliberku?

Pravzaprav opravljam funkcijo kaplana, pač z nekaterimi odniki. Moja glavna naloga pa je priprava liturgije. Tu skušam vse bolj vplesti ljudi k aktivnemu sodelovanju, ali z branjem tekstov in petjem ali vključevanjem v besedno bogoslužje. Poleg tega pripravljam otroke na prvo sveto obhajilo in birmo ter odrasle na zakon. Da sem ravno v Pliberku, nima posebnega pomena. Velike izbire ni bilo, odločila sem se za to faro.

Adrian Kert

„Današnji človek zelo kritično išče Boga.“

GABI AMBRUŠ

LIDIJA KAPP:

„Neverjetno težko je najti pravi pristop do mladine.“

življenja.“ Zanimiv in deloma upravičen je prav tako Wuttejev predsek društvenim funkcionarjem: „Ko bi športni funkcionarji vsaj malo uskladili prireditve z nedeljsko sveto mašo, bi prišlo tudi več ljudi v cerkev. Tako pa igrajo nogomet v nedeljo dopoldne,“ se razhoduje

Tudi Nadja Baumgartner, predsednica Katoliške mladine, ima svoje predstave, kako mladino spet pritegniti k liturgiji: „Zelo potrebno bi bilo napraviti jezik liturgije razumljivejšega mladini, to pomeni dopolniti molitvene obrazce z drugimi besedili, ki komentirajo ali v nekem smislu razlagajo molitev.“ Poleg tega polaga veliko važnost na večjo vključitev mladine v potek liturgije. „Liturgija,“ pravi voditeljica KM, „je preveč natrpna s težko razumljivimi besedili. To povzroči, da vse gre neprebavljeno v pozabo.“ Rešitev vidi v zrahljanju liturgije in osredotočenju na eno besedilo, o katerem naj preostane dosti časa za razmislek. Kljub temu poudarja, da liturgija pač ni edini način verskega življenja.

Da je liturgija v tradicionalni obliki neprivlačna za mladino, se strinja tudi voditeljica Katoliške mladine Pliberk Lidija Kapp. Tudi ona s skrbjo doživlja razvoj mladine in vidi korenit problem v splošnem upadanju vernosti. Njena kritika je naslovljena predvsem na starejše: „Mladinci so toliko verni, kolikor to doživljajo v družini. Če se v družini nihče ne ukvarja s tem, kje naj se otroci potem naučijo živeti vero? Mnogi nimajo pojma, kaj početi z vero v Boga.“ Lidija Kapp je v svoji funkciji postavljena pod pritisk: „Stalno se mi očita, da ni rezultatov v mladinskem delu. Kdor pozna položaj delovanja na tem področju, ve, da je to hoja gor in dol. Neverjetno težko je najti s to temo pravi pristop do mladine. Velikokateri nimajo podlage in se sramujejo govoriti o veri. Poleg tega so mnogi s petnajstim, šestnajstim leti prvič soočeni z razglabljanjem o tem.“ Tako je razvila strategijo, da sproža razmišljanje o veri čez druge teme, npr. diskusijo o partnerstvu. Včasih jo kritike spravljajo na rob obupa: „Kritike, ki jih slišim na raznih sejah, so povsem neutemeljene in nepoštenne. Kritizirati je pač lažje, kakor kaj ustvariti.“

Ustvariti kaj novega naj ostane kot velik izziv za Cerkve 2000.

Kritična, iztirjena mladina.

Zelo močen upad verskega življenja je opaziti pri mladini. Razen maloštevilnih skupin in katoliških mladinskih, ki od časa do časa sooblikujejo nedeljske maše, je zanimanje mladine za verske obrede večinoma omejeno na velike cerkvene praznike, med katerimi zasedata prvo mesto gotovo božič in cvetna nedelja. Na vprašanje, zakaj ne obiskujejo liturgije, večina v odgovoru kot argument navede preprosto nezanimanje. Nezanimanje je torej pogojeno z neidentifikacijo z ustaljenim mašnim obredom. Mladina želi kaj novega, nove pistepe k liturgiji. Zelo zanimivo pri tem je, da liturgijo sicer vidijo kot sestavni del katoliške vere, ni pa tako pomemben. Zaključek tega je, da mladina je verna, vendar se ne strinja s tradicionalnimi oblikami verskega življenja, ampak teži k drugim, spiritu-

SIMON WUTTE

Suški župnik Simon Wutte riše črno sliko.

CESTITKA TEDNA

Florijan Lipuš (levo) in **prof. Helmut Scharf** sta preteklo sredo prejela Deželno kulturno nagrado, med dobitniki Deželne pospeševalne nagrade pa sta tudi **Jani Oswald** in **univ. prof. dr. Heinz Dieter Pohl** (desno). Nagrade je predal nam. dež. gl. dr. Ausserwinkler. Ob tej priložnosti so častni gostje dobili v poklon novi Lipušev roman „Stesnitev“, ki je pred nedavnim izšla pri založbi Wieser in ga je kot sponzor podprla „Hypo-Bank“.

Deželnim kulturnim nagrajencem priskrbo čestitamo!

ČESTITAMO

V Selah slavi 70. rojstni dan **Urši Oraže**. Prav tako praznuje osebni praznik **Berti Kropivnik** s Kota. Iskreno čestitamo!

Visoki življenjski praznik, 92. rojstni dan, je te dni praznovala **Dora Lenko** iz Prible vasi. Za ta njen visoki osebni jubilej ji iskreno čestitamo ter želimo vse najboljše. Čestitkam vseh domačih se pridružuje uredništvo NT!

Prejšnjo nedeljo je slavila rojstni dan **Veronika Supan** iz Št. Petra pri Št. Jakobu. Vsi znanci in prijatelji ji kličejo še na mnoga zdrava in uspešna leta!

V društvu upokojencev Pliberk slavijo naslednji člani osebne praznike: **Manč Močnik** iz Šmihela, **Štefka Ambruš** iz Štebna, **Zofka Kordež** iz Podjune, **Rožina Zankl** iz Male vasi pri Globasnici, **Štefka Vavti** iz Sinče vasi, **Janez Bricman** iz Strpne vasi, **Amalija Krištof** z Bistrice, **Marija Zankl** iz Male vasi, **Valentin Kušej** iz Šmihela in **Marija Pečnik** iz Rut nad Bistrico. Prav tako obhaja v Šmihelu 85. življenjski jubilej **msgr. Kristo Srienc**. Vsi ostali člani društva upokojencev

iskreno čestitajo. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo NT!

V društvu upokojencev Št. Jakob slavijo osebne praznike **Tomelj Potočnik**, **Kristi Schellander** in **Franci Metschina**. Vsem čestitkam domačih in ostalih članov društva se pridružuje NT!

V Selah je te dni slavila svoj 70. rojstni dan **Marija Ogris** – Kovačeva na Šajdi. Iskreno čestitamo!

V Koprivni pri Železni Kapli obhaja dvojni praznik **Hanzi Sado-vnik**. Iskreno čestitamo ter želimo vse lepo in dobro!

V Ločah slavita osebni praznik **Hanca** in **Tonček Urschitz**. Vsem čestitkam domačih in prijateljev se pridružuje uredništvo NT!

V Apačah je te dni praznovala osebni praznik **Antonija Podgornik**. Vse najboljše!

Abrahama je v teh dneh srečala **Štefka Micheuz** iz Žitare vasi. Iskreno čestitamo ter želimo obilo zdravja in Božjega blagoslova!

V društvu upokojencev Podjuna slavijo osebne praznike naslednji člani društva: **Adele Gril** s Plaznice, **Marija Stern** iz Stare vasi, **Marija Hobel** iz doma za ostarele v Velikovcu in **Kristijan Puschnig** iz Grabalje vasi. Vsem čestitkam domačih se pridružuje uredništvo NT!

Pretekli torek je v Šmihelu praznovala rojstni dan **Veronika Lutnik**. Iskreno čestitamo!

V Trebljah pri Šmarjeti prav danes obhaja 71. rojstni dan **Johan Jaklitsch**. Dolgoletnemu ravnatelju ljudske šole v Selah iskreno čestitamo ter želimo vse najboljše, zlasti zdravja in osebnega zadovoljstva. Čestitkam se pridružujejo sosede.

Svoj 60. rojstni dan te dni praznuje **Franci Haderlap** z Obirskega. Vse najboljše!

Visoki življenjski jubilej, 90. rojstni dan, te dni praznuje **Toman Partl** z Mač. Iskreno mu čestitajo vsi člani kulturnega društva „Kočna“ in cerkveni pevci.

Svoj 79. rojstni dan slavi te dni v Mlinčah **Marija Wakounig**. Vsem čestitkam domačih se pridružuje uredništvo NT!

Veroniki in **Andiju Germ** se je

na Dunaju rodila hčerka. Staršema, mladi zemljanki, ki jo bodo krstili na ime **Jana-Kristina**, ter bratcu **Fabijanu** iskreno čestitamo!

V Št. Jakobu v Rožu je te dni praznoval rojstni dan občinski odbornik SGS Št. Jakob **Štefan Riegelnik**. Vse najboljše!

Priljubljena občinska odbornica EL Bistrice pri Šmihelu **Valentina Kušej** je slavila rojstni dan. Vsem čestitkam se pridružujejo EL, SJK in NT!

V Gradičah pri Suhi praznuje rojstni dan **Štefe Logar**. Čestitkam domačih se pridružujeta EL in NT!

Prav tako praznuje rojstni dan **Guido Sadjak** iz Globasnice, za kar mu priskrbo čestitamo ter želimo vse najboljše. Čestitkam NT se pridružujejo bratje in prijatelji iz Celovca.

V Žirovnici pri Sinči vasi slavi rojstni dan **Kristijana Gregorič**. Vsem čestitkam domačih se pridružujeta uredništvo NT in EL!

Karolini in **Ludviku Borovnik** iz Borovelj se je rodil sin **Ludvik**. Srečnima materi in očetu iz srca čestitamo, novemu zemljanu pa želimo vso življenjsko srečo!

OGLASA

Zobozdravnica v Radovljici dela vsa zobozdravniška dela

- * porcelanske in kromazitne mostičke
- * vakuumске proteze in vizilproteze

dr. Darja KOMAN
Langusova 31, 64240 Radovljica
tel.: 0038664/715907

GOSTIŠČE – RESTAVRACIJA
J U E N N A
ALOIS GREGORIČ

Prisrčno Vas vabimo na

DNEVE LOVSKIH SPECIALITET

Odprto vsak četrtek, petek, soboto, nedeljo in ob praznikih

v kleti „THE UNIT PUB“

Marija na Zilji: Žalostni novice

Pred nedavnim sta za vedno zatisnili svoje oči Betka Celot in Mili Madritsch.

Betki Celot – umrla je v 82. letu – je zibelka tekla v Ljubljani. Nato se je njena mati poročila s tesarskim mojstrom Florjanom Celotom, ki je imel majhno delavnico pri Mariji na Zilji. Mati jo je poslala v glavno šolo k nunam v Gospe Sveti. Pred več ko 30 leti so ji starši umrli in je nato sama živela v očetovi hiši, dokler ni dobila v domu za ostarele v Beljaških toplicah svojega zadnjega zavetišča.

Poznali smo je kot skromno in mirno žensko, ki je komaj stopala v ospredje. To je na pogrebu poudaril tudi domači župnik mag. Rihard Kogler, ki je mašo zadušnico in pogrebna opravila opravil v obeh deželnih jezikih.

Mili Madritsch je umrla v 80. življenjskem letu. Njena mati je izhajala iz znane Škofove

ŠMIKLAVŽ OB DRAVI:

Slovo od Matevža Fritza

V torek, 12. decembra 1995, smo pospremili na domače pokopališče v Šmiklavžu ob Dravi velikega prijatelja slovenskega čtiva – mdr. tudi Našega tednika – Matevža Fritza. Rajni je za vedno zatisnil svoje oči v 89. letu starosti. Po poklicu je bil čevljarški mojster, njegova velika ljubezen pa je veljala tudi Cerkvi, ki jo je širokogrudno podpiral vse svoje življenje.

Pogrebne obrede in mašo zadušnico je opravil šentjakobski župnik Jurij Buch. S pesmimi-žalostinkami so se od rodoljuba poslovili pevci MoPZ „Jepa-Baško jezero“.

Naj se Matevž Fritz mirno odpoči v domači zemlji!

družine v Prosocihah. O njej je pisal tudi znani slovenski pisatelj Franc Meško in jo označil kot njemu najljubšo družino.

Kot majhen otrok je rajna Mili zgubila mater in ji je trda predla. Po očetovi smrti se je morala sama prebiti skozi življenje in šla v Goriče pri Borovljah kot vzgojiteljica. Čeprav je bilo njeno službeno mesto v Goričah, pa je ostala tesno povezana z domačim krajem Marija na Zilji, kjer je imela tudi lepo urejeno stanovanje. Zelo žalostno za naš čas pa je, da so jo, čeprav je zadnja leta stanovala v stanovanjskem bloku, šele po dveh dneh našli mrtvo.

Poslovitev od rajne Mili je bila v beljaški mrtvašnici. Odlično pogrebno pridigo je imel upok. prof. Wilhelmer.

ENCELNA VAS:

Prerana smrt Šalekarjeve Hance

Pred dobrim mesecem dni so bile sestre Tončka, Rozi in Hanca skupaj, bile polne življenjskega optimizma in se menile o raznih osebnih in družinskih načrtih. Kmalu nato je Hanca nepričakovano zbolela zaradi zlaténice, vendar nihče ni slutil, da je v resnici postala žrtev neozdravljive bolezni.

Konec preteklega tedna so Hanco Melchior pripeljali iz šentviške bolnice domov v Encelno vas pri Grebinju, da bi njeno zemeljsko truplo položili k zadnjemu počitku. Umrla je v 69. letu starosti. Pogrebna svečanost je bila v soboto, 16. decembra 1995, v Grebinjskem klostru. Vodil jo je dekan Hanzej Dersula ob asistenci dekana Leopolda Silana in grabštanjkega župnika Tone-ta Opetnika.

Življenje rajne Hance ni bilo lahko. Prihajala je iz Šalekarjeve družine na Tolstem vrhu. Svojo mater Tončko je vse prerano izgubila, saj je umrla stara komaj 24 let. Oče se je spet poročil – a tudi njena druga mati je zapustila ta svet vse pre zgodaj, v 42. življenjskem letu. Tako je rajna Hanca morala zamenjati svoj poklic šivilje z gospodinjstvom na Šalekarjevi domačiji. Poleg tega je z možem Hanzejem zgradila v Encelni vasi lasten dom in je dala petim otrokom življenje.

Vso svojo življenjsko moč je črpala iz vere in velike povezanosti z domačo farno skupnostjo. Svoji družini, še posebej pa tudi svojim vnukinjam in vnukom, je bila ljubezniva mati, babica, prijateljica. Njene velike ljubezni in prijaznosti so bili deležni sorodniki, sosede, znanci. Skratka, bila je žena, kateri marsikdo dolguje hvaležnost.

V tem smislu, draga teta in botra: uživaj večno veselje in se mirno odpočij v domači zemlji.

– Kuj –

DRUŽINSKI OBISK DEDEJEVEGA GROBA

Pred nekaj tedni, skupno šest dni, smo se odpravili po Evropi potomci Komatarjevi.

V Frankfurtu prvo noč smo prespali, in tam v bližini doma „applwoi“ pokušovali.

Ponoči smo si mesto ogledali in tudi nekaj gostiln zapuščali.

Naslednji dan na grob ateja/dedeja smo se odpravili, da bi namen našega potovanja izpolnili.

Grede v Appenu smo obstali in tam prečudovito cerkev obiskali

Na pokopališče, blizu Lommelna, smo se nato peljali, kjer so mnogi nemški in drugi vojaki pokopani, ko so med drugo svetovno vojno padli.

Nato smo bili deležni svete maše, ki je bila darovana za umrle naše.

Z mislijo smo od tam odšli, da na grob nekoč spet bomo skupaj šli.

Pozno v noč v hotelu skupaj smo sedeli, in pri tem še kakšno pesem zapeli.

Zaradi slabega vremena smo drugi dan Belgijo uživali tako, da smo v busu dremali in smrčali zelo.

Med potjo v Francijo smo se po Brüsslu vozili, in znamenitosti mesta pred oči dobili.

V Reims v Franciji nas je vodila dalje pot, kjer po urah vožnje je bil prihod.

V sredo dopoldne smo se po mestu razpršili, popoldne pa se spet skupaj dobili.

Dedejev spomenik na pokopališču

Kajti klet, kjer se dela šampanjec, smo si ogledali, in pri pokušnji te tekočine nobeden ni hotel manjkati.

V četrtek zgodaj zjutraj smo se v Švico odpravili, medtem pa tudi peli in karte igrali.

Blizu Appenzella na goro Ebenalp z gondolo smo prispeli, in tam 1644 m visoko zadnjo noč skupaj preživeli.

Drugo jutro po zajtrku v dolino smo se podali, in se od tam proti domu odpeljali.

Zgodaj zvečer na Brnci smo potovanje končali, in se vsi v naše domove vračevali.

Nad rajžo vsi navdušeni smo bili, kajti zelo dobro smo se počutili.

Marija Golavčnik iz Podjune pri Globasnici (v imenu domače družine, družin Trap in Moschitz ter Stanka Trapa)

Zadnja pot župnika Vinka Zaletela

V četrtek, 14. decembra 1995, so v Vogrčah položili k večnemu počitku župnika Vinka Zaletela, ki je umrl v 84. letu starosti.

Tam, kjer je preživel največji del svojega življenja, je Vinko Zaletel našel tudi svoj zadnji počitek. Na vogrško pokopališče je rajnega duhovnika spremljalo 39 duhovniških sobratov, zastopniki slovenskih ustanov iz Celovca, osebni prijatelji ter vogrški farani. Mašo zadušnico je daroval ljubljanski pomožni škof Jožef Kvas, krški škof dr. Egon Kapellari, ki je bil zadržan, pa je naročil prebrati zahvalo krške škofije, kateri je pokojni služil od leta 1957 naprej.

V imenu duhovnikov Sodalitete se je rektor Jože Kopeinig v pridigi zahvalil rajnemu župniku, ki je bil sobratom vedno v zgled, tako Kopeinig, ki je omenil tudi Zaletela kot svetovnega popotnika. Obiskal je namreč slovenske misijonarje in druge rojake v Aziji, Afriki in v Južni ter Severni Ameriki.

„Povsod je bil zavzet tolmač Koroške – njenih radosti in bolesti; vračal pa se je s čudovitimi

Na pokopališču v Vogrčah so položili župnika Vinka Zaletela k zadnjemu počitku.

slikami, ki nam jih je kazal širom po Koroški,“ tako Kopeinig.

V imenu občine Pliberk je izrekel zahvalo mestni svetnik Fric Kumer, v imenu farnega sveta je govoril Štefan Enzi, v

imenu DSG Vogrče Štefan Visotschnig in v imenu vogrških gasilcev Anton Visotschnig. Na pogrebni slovesnosti je pel vogrški cerkveni zbor pod vodstvom ravnatelja Joška Koncilje,

ki je prav tako izrekel nekaj osebnih besed, saj je rajni župnik nad 23 let opravljaval versko vzgojo na ljudski šoli, kjer je bil tudi kot veroučitelj zelo priljubljen.

Pred pogrebom je bila v farovžu žalna seja, na katero so vabile Krščanska kulturna zveza, Mohorjeva družba in Katoliška prosveta. Govorniki dr. Janko Zerzer, Jože Kopeinig, Janko Merkač in predsednik KPD Vogrče Pepej Polesnig so risali življenjsko sliko župnika, kateremu je postala Koroška druga domovina.

„Bil je srečen, če je mogel delati kaj koristnega, če je bil med ljubljenimi farani, če je lahko pomagal in če je imel zavest, da ima prijatelje po vsem svetu,“ je dejal predsednik KKZ dr. Janko Zerzer, ki je spomnil tudi na to, da je rajni vedno živel in deloval v smislu Slomškovih vrednot – svete vere in materinega jezika – in v smislu Cankarjevih idej: mati, domovina, Bog.

Naj bo župniku Zaletelu domača zemlja lahka!

Silvo Kumer

PUKVOV OČE

Zasluži si naše trajno spoštovanje

Bilo je 14. marca 1958 zvečer v gostilni Paulitsch v Nonči vasi: župnik Vinko Zaletel bi moral imeti predavanje s skioptičnimi slikami o Lurdu. Ko je rajni vogrški župnik pripravil aparat za kazanje slik, sta v dvorano vdrli dva mlada moška iz Vidre vasi z zavihanimi rokavi in ugasnila luč in z vpitjem „Slowenen heraus!“ zahtevala, da se predstava ne vrši.

K njima je pristopil medtem že rajni Franc Buchwald, pd. Pukvov oče, da ju pomiri z lepimi besedami. V odgovor sta ga oba divjaka zagrabila in vrgla na bližnjo mizo ter ga začela obdelovati s pestmi. Vmes je

stopila Pukvova žena, mati šestih otrok, a tudi njo sta vrgla na tla in suvala. Enako se je dogodilo še nekaterim navzočim materam in moškim in to pred očmi 40 otrok!

Vendar zločinskega napada še ni bilo konec. Škandal je dosegel dodatni vrhunec.

Na posredovanje gostilničarke je Pukvov oče odšel v kuhinjo, ker sta pretepača obljubila, da bodo tam zadevo mirno poravnali: Toda v kuhinji sta se ga ponovno lotila, ga vrgla na tla, surovo pretepala in mu izbila vse prednje zobe. Pod udarci je Pukvov oče postal smrtno bled in nezavesten obležal na tleh.

Pukvovi materi se je posrečilo poklicati orožnike. Vendar, namesto da bi ravnali, kakor to velja zakon, je eden izmed njih pretepačema še sam pomagal. Da ju orožniki tudi niso aretirali, ni treba posebej poudarjati.

Oba pretepača sta nato nemoteno odšla naprej k Božjemu grobu in stopila v domačo gostilno, kjer so ju mnogi pozdravili z bučnim aplavzom. Hkrati je

gostilniška družba „praznovala“ dejstvo, da Črčejev oče, Mirko Kumer, ni bil več izvoljen za župana nekdanje občine Blato; odborniki SPÖ in ÖVP so izvolili kot Črčejevega naslednika socialističnega kandidata.

Prav je, da se spomnimo tega dogodka ob Zaletelovi smrti. O zaslugah rajnega vogrškega župnika na versko-izobraževalnem področju smo že pisali. Mlajši rod pa naj tudi spozna čas, v katerem so bila celó „nedolžna“ skioptična predavanja z versko tematiko protislovenskim krogom trn v peti.

Predvsem pa se želimo spomniti rajnega Pukvovega očeta – moža s pokončno hrbtenico, velike preudarnosti, neizmerne pravičnosti ter ljubezni do sočloveka in naroda. Ni bil mož velikih besed, a sta ga zato toliko bolj odlikovala pogum in odločnost.

Ljudje, kakor je to bil Pukvov oče, si še posebej zaslužijo naš časten spomin in trajno spoštovanje.

Janko Kulmesch

ŽUPNIK FLORIJAN ZERGOI

Od kod nam prihaja mir?

Pred petdesetimi leti se je končala druga svetovna vojna, ki je v Evropi trajala šest let in je terjala ogromno žrtev ter povzročila nezaslišano trpljenje. Kdor ni doživel strahot vojne, si le težko predstavlja, kakšno veselje je prevzelo izmučene in prestrašene ljudi, ko so slišali: „Vojne je konec. Spet bomo živeli v miru.“ Razpoloženje tistih majskih dni leta 1945 je mogoče za silo razbrati na fotografijah, ki so bile takrat posnete. Mir tega sveta je zelo šibek in nestalen. Papež Janez XXIII., veliki graditelj miru, ki je svetu zapustil okrožnico „Mir na zemlji“, je v svoj duhovni dnevnik zapisal: „**Mir ne bo mogel zavladati v svetu, dokler se ne bo nastanil v človeškem srcu. Gospodar človeških src je Bog, zato jim more podariti mir edino on.**“

Res se začenja vojna v srcih ljudi, ki se pustijo preslepiti po političnih ali ideoloških zahtevah. Hitro nastane iz tega navidezno pravična zadeva, za katero se spleta prizadevati si.

Mislimo na strašna etnična čiščenja v bivši Jugoslaviji. Ljudje, ki so prej živeli skupaj v miru, postanejo smrtni sovražniki in uničijo vse, kar se jim postavi na pot.

Stara zaveza je povsem trezna.

Opozarja nas na pravičnost, ki edina more izravnovati potrebe različnih ljudi, skupin in narodov, bistriti pogled za stisko gladojočih, utrditi voljo, da delimo, in nam pomaga, da v tujcu nič manj ne gledamo božjo podobo kakor v domačinu. Tako postane pravičnost temelj za mir, brez katerega vse drugo ni veliko vredno.

To je jasno izpovedal tudi Papež Pij XII. s svojim geslom: **Sad pravičnosti je mir.**

Kdor greši zoper pravičnost, daje grehu potuho, vodi sebe in druge v pogubo. Napad na Poljsko, umor Judov, diktatura v komunističnih državah, vse to ni moglo ostati brez posledic.

Praznovanje božiča nam hoče dati pogum, da si zavestno prizadevamo za pravičnost.

Kaj pa je pravičnost?

Poglejmo na Jezusa Kristusa, Božjega sina, ki je postal za nas človek, da bi nas odrešil za večno veselje; potem bomo spoznali, kaj pomaga bližnjemu in kaj mu škoduje. Kajti vera v Križanega in Vstalega nas izziva k pravičnemu ravnanju in nam kaže pot k miru.

Kdor podpira delo misijonarjev na njihovem ogromnem in težavnem področju dela, prispeva, da je na svetu več upoštevanja človekovih pravic, več pravičnosti in več miru.

Luč prižgemo, če delamo za mir.

V evangeliju nam Jezus govori: „Mir vam zapuščam, svoj mir vam dajem. Ne dajem vam ga, kakor ga daje svet.“ To je govoril apostolom pri zadnji večerji, te besede pa veljajo tudi nam. Mir, ki nam ga daje Kristus, je drugačen od tistega miru, ki ga more dati svet.

Kristus daje mir srca, mir vesti, ki je nič ne teži. Ta mir je dejansko temelj vsakega drugega miru. Če smo ta mir zaradi svoje samovolje in sebičnosti izgubili, ga lahko dobimo nazaj v zakramentu sprave, pri sveti spovedi, ki je zakrament Božje usmiljene ljubezni, ki je Jezusov čudoviti velikonočni dar. Če ta dar pravilno razumemo in cenimo, smo gotovo že izkusili, kakšen mir se naseli v duši, ko Božjemu usmiljenju zaupamo breme svoje krivde in zadolženosti.

Cerkev kot posrednica Kristusovega miru pri vsaki sv. maši kar večkrat kliče k Bogu, naj nas obdari z mirom: z notranjim mirom, mirom srca. Kjer ni miru, človek nima obstanka. O Kajnu, prvem bratomorilcu, Sveto pismo pravi, da je brez miru begal iz kraja v kraj. Ljudje sedanjega časa skušajo svoj nemir zadušiti s hrupom, z naglico, da se jim ni treba srečevati s samim seboj in z Bogom, ki se oglašja na dnu srca.

Kadar mašuje škof, na začetku maše pozdravi „Mir z vami!“ Pri vsaki maši z obžalovanjem svojih grehov prosimo Boga, naj nam podeli svoj mir.

Po molitvi očenaša se k nebeškemu Očetu obračamo s prošnjo: „Podari nam mir v naših dneh. Usmiljeno pomagaj, da se bomo varovali greha in bomo varni pred vsakim nemirom.“ Pred pozdravom miru je molitev h Kristusu za mir.

Stisk rok po pozdravu „Gospodov mir bodi vedno z vami!“ je izraz našega hotenja, da bi se vedno in povsod trudili graditi mir. In gradili ga bomo, če bo v nas Sveti Duh – duh ljubezni, obzirnosti, dobrote, potrpežljivosti, odpuščanja.

Pozdrav „Pojdite v miru!“ na koncu sv. maše je dejansko naročilo: pojdemo v življenje kot glasniki Božjega miru, kot graditelji miru!

Stavba miru je – kot vse druge stavbe – zgrajena iz posameznih opek.

Te opeke so naša drobna dejanja vsakdanjega premagovanja, ki izvirajo iz našega srca, v katerem vlada tisti mir, ki nam ga daje Božji sin Jezus Kristus, katerega človeško rojstvo za naše odrešenje ob božiču hvaležno in veselo obhajamo, ob rojstvu katerega so angeli na betlehemskih poljanah pojoč oznanjali: **Slava Bogu, mir ljudem.**

Vsem cenjenim odjemalcem
znancem in prijateljem
želi blagoslovljene božične
praznike in srečno novo leto

Franc Stern

ŽELEZNA KAPLA, tel. 0 42 38 / 305

PHOTO / **PICTURE FACTORY**
DOMGASSE 19
A-9020 KLAGENFURT
vis-à-vis Foto Horst

COPY

Vsaka A3-, A4-kopija
Color-Laser-kopija
ali črno-bela kopija

NOVO

zdaj **-50%**

One hour Quickservice!
Barvne fotografije in razvijanje diasov
v 1 uri

Telefon (0 46 3) 51 12 93 - Faks 55 5 11

SLOVENSKA ŠPORTNA ZVEZA

želi vsem svojim članom, športnicam in
športnikom ter prijateljem in podpornikom
vesele božične praznike in uspešno
novo leto 1996.

ODVETNIK

dr. Franc
Serajnik

Wiesbadner Straße 3
9020 Celovec
Telefon: (0463) 51 63 30
faks: 51 43 24

želi vesele
božične praznike
in srečno novo leto

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
želi blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto

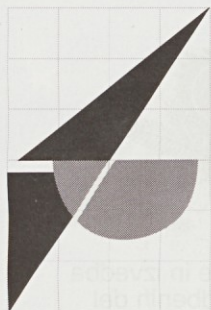
DRUŽINA
Hanzi ROBLEK
SELE-BOROVNICA

**JANEZ
TRATAR**

PROVIZOR
V DOBRLI VASI

DRUŽINA
DR. VINCENC ZIKULNIG
CELOVEC

Vesele božične praznike in srečno novo leto vsem poslovnim partnerjem ter znancem in prijateljem

H R I B E R N I G J O H A N N

FLIESENVERLEGUNG

PLANUNG – BERATUNG – AUSFÜHRUNG – ALLE VERKLEIDUNGEN MIT
ECHTEN KERAMISCHEN FLIESEN – PLATTEN – MOSAIK – BAUKERAMIK

TUTZACH 30 – 9065 EBENTAL – TELEFON (0 46 3) 74 04 38

Kurt Jesch KG

Kurt Jesch Metall
Schloßgasse 3
A-9150 BLEIBURG Austria

Allen unseren
Kunden
wünschen wir
frohe Weihnachten
und ein gesegne-
tes neues Jahr

Vsem našim
strankam želimo
vesele božične
praznike in
zadovoljno
novo leto 1996

Wir freuen uns auf Ihren Besuch.
Veselimo se Vašega obiska.

Vsem potnikom in znancem vesele božične praznike
in srečno novo leto želi

W. Sommeregger
REISEBÜRO SOMMEREGGER

A-9020 KLAGENFURT
Walter v. d. Vogelweideplatz 3
Tel.: 0463 / 37000, Fax 37 003
Telex 42 2722

A-9400 WOLFSBERG
Hoher Platz 1
Telefon 0 43 52 / 52 420
Telefax 0 43 52 / 52 326

Vsem strankam,
znancem in
prijateljem
želi
blagoslovljene
božične praznike in
srečno novo leto

DAVČNI SVETOVALEC mag. Hermann Klokár

davčni svetovalec Steuerberater
gospodarski svetovalec Wirtschaftstreuhänder

METLOVA – SINČA VAS

V imenu profesorjev in dijakov

Dr. Reginald Vospernik

RAVNATELJ ZVEZNE GIMNAZIJE
ZA SLOVENCE V CELOVCU

Lastniki

in sodelavci

vam želijo

vesele praznike

in uspešno

novo leto.

RUTAR
DOBRLA VAS · BELJAK · ŠENTVID
CENTER

*Vsem prijateljem in gostom želi sreče
in veselja v novem letu*

TRGOVINA
Hermi in Walter RAKUŠEK
Sele-Borovnica

*Vsem znancem v Rožu
in Podjuni*

Ignac DAVID
DOMAČALE

Načrtovanje in izvedba
vseh gradbenih del

Ing. Johann
PALMISANO

Gradbeno podjetje
za visoke, nizke in
železobetonske gradnje

ŠENTJAKOB v ROŽU
Telefon (0 42 53) 335

SGZ Slovenska
gospodarska
zveza

Pavličeva ulica 9/3
9020 Celovec
Telefon: 0463 / 50 88 02
Faks: 0463 / 51 23 65 - 19

*želi vsem članom
in gospodarskim
partnerjem
vesele božične
praznike in
uspešno
novo leto*

DRUŽINA
SMRTNIK

gostilna **FRANCL**

KORTE pri ŽELEZNI KAPLI

Vsem znancem in
prešovcem želi
vesele božične praznike
ter srečno novo leto

DRUŽINA
Ressmann
TRATNIK

LEDINCE

Vsem prijateljem, neprijateljem, znancem,
pevovodjem, pevovodkinjam, pevkam
in pevcem

TOMAŽ HOLMAR

župni upravitelj
na OBIRSKEM

FRANC HUDL

župnik
KAPLA ob Dravi

Vsem sorodni-
kom in znancem
družina

Rudi
PICHLER
Grpiče

SE PRIPOROČA Z DOBRO IZDELAVO VSEH VRST POHIŠTVA

Vesele božične praznike in
srečno novo leto želi

TISCHLEREI / MIZARSTVO

A. Zablatnik

A-9072 Bilčovs / Ludmannsdorf
tel. 0 42 28 / 29 83

Vesele božične praznike
in srečno novo leto

MIZARSTVO

Josef Butej

9143 Šmihel nad Pliberkom 18
Telefon 0 42 35 / 36 41

Blagoslovljene božične
praznike ter srečno
novo leto želi

dekanjski urad
v Šmihelu
z dekanjsko
duhovščino

Vsem naročnikom in poslovnim
prijateljem

želi vesele božične praznike
in srečno novo leto

Franc Begusch

Ges.m.b.H.

gradbeno podjetje in
prodaja gradbenega materiala

9181 BISTRICA V ROŽU 247
Telefon: 0 42 28 / 22 26

CELOVEC, Wiegelegasse 20
Telefon: 0463 / 2 27 70

MAKS MIHOR

ŽUPNIK

KOTMARA VAS

Slovensko prosvetno društvo BOROVLJE

*želi vsem članom in prijateljem
vesele božične praznike in
mnogo sreče v novem letu*

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem

DRUŽINA ZABLATNIK

pd. KUMROVA

BILNJOVS

apfel
jabotko

Pristno avstrijsko žganje
100 % destilat
Iz polnozrelih sadežev
Skrbno izdelano

Dipl. Ing. Mikl Hanzi
Vlg./pd. Gams
9587 Hart/Ločilo

Južna Koroška/Südkärnten
Österreichisches Erzeugnis

*želim vsem sorodnikom, znancem in
kupcem našega žganja in likerjev
blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto*

družina MIKL

*Mnogo svetonočnega miru in blagoslov
v novem letu želijo vsem dobrotnikom in
znancem, absolventkam in učenkam
ter staršem*

ŠOLSKE SESTRE

v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožu
in Št. Rupertu pri Velikovcu

*Cenjenim pacientom, znancem in
prijateljem želi srečen božič in
zdravo, zadovoljno novo leto*

ZOBOZDRAVNIK

dr. Mihael WEBER z družino
Celovec, Želuče

**Inž. KATTNIG-
KALTENBACHER**

Spodnje Goriče pri Rožeku

**Herbert
ZWITTNIG**

OPEL-zastopstvo

KFZ-Reparatur – Service – Handel

9184 Št. Jakob v R., Winkl 61
telefon (0 42 53) 480

*Vesele božične praznike
ter srečno in uspešno
novo leto želi*

MIZARSTVO

Johann TSCHOCKL

Globasnica 106, telefon (0 42 30) 459

Jože MARKOWITZ

župni upravitelj na Kostanjah
in na Strmcu

Stanko OLIP

župnik v Štebnu pri Maloščah
in v Ločah

*Vesele božične
praznike in
srečno novo leto
vsem poslovnim
partnerjem in znancem*

PORTALBAU – STAHL- und
ALU-KONSTRUKTIONEN
KUNSTSCHLOSSERARBEITEN

Johann KURNIK
SCHLOSSEREI Ges.m.b.H.

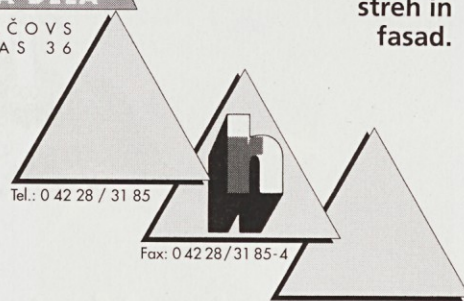
A-9150 Bleiburg/Pliberk,
Graben 7, Tel. 31 71

Robert Hedenik

SPENGLEREI – KLEPARSTVO
DACHDECKEREI – KROVSKA DELA

9072 LUDMANNSDORF / BILČOVS
WELLERSDORF / VELINJA VAS 36

*Vesele božične
praznike
in sreče
v novem letu*

Tel.: 0 42 28 / 31 85

Fax: 0 42 28 / 31 85-4

Autotel.: 0 66 3 / 84 41 34

Vaš
strokovnjak
v zadevah
streh in
fasad.

*Vesele božične praznike ter srečno in
uspešno novo leto želi vsem občanom,
prijateljem in gostom*

ŽUPAN

Albert SADJAK

občina Globasnica

*Sedanjim in bivšim faranom ter vsem
znancem in prijateljem vesele božične
praznike in srečno novo leto želim*

DEKAN

Peter STICKER

in mama

GLOBASNICA

*Vsem članom želi
vesele božične
praznike
in srečno
novo leto*

**Društvo
upokojencev**

PODJUNA

Občinski odbornik EL Galicije

Jože URANK

in namestnik **Pepej LUSCHNIG**

*želita vsem volilcem vesele božične
praznike in srečno novo leto*

ENCNELNA VAS

*Vesele božične
praznike in
uspešno
novo leto
1996*

DRUŽINA

**dr. Franc
WIEGELE**

*Sorodnikom, znancem, prijateljem in
katoliški mladini na Koroškem želi
obilo božičnega veselja in blagoslova
v novem letu*

Rudolf SAFRAN

ŽUPNIK

MELVIČE

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto
želi*

MIZARSTVO

Kimovec

Dvor pri Dobrli vasi

Tel. (0 42 36) 20 30

*Glede na Vaše želje
pri oblikovanju
stanovanjskih prostorov
Vam svetujemo in
za Vas načrtujemo*

dr. Matevž Grilc
in
dr. Roland Grilc
ODVETNIKA

CELOVEC, Karfreitstraße 14/III

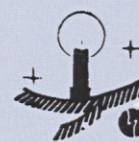
*Vesele božične praznike
in srečno novo leto*

cobra
Produktions- und
Handelsges.m.b.H.

A-9143 St. Michael/Šmihel 47
Telefon: 0 42 35 / 35 50

- Izdelava kvalitetnih rezalk in brusnih plošč
- prodaja vseh brusnih proizvodov

*Vsem našim gostom in
prijateljem želimo vesele
božične praznike in
srečno novo leto*

GOSTILNA
KNABERLE-SEHER
VELINJA VAS

*Vesele praznike in
srečno ter uspešno
novo leto 1996
želi*

**Dr. Miran
ZWITTER**
ODVETNIK

Karfreitstraße 3/I
9020 Celovec

*Vsem kupcem želimo
vesele božične praznike
in srečno novo leto*

B.O.U.T.I.Q.U.E
hot & flott

ZA ŽENE

v Celovcu, Goldene Gans, Alter Platz 31
in v Dobrli vasi
SCHEIFLINGER

DRUŽINA
KARGL

BAČE
ob Baškem jezeru

*Blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto*

- AUTOSERVICE
- REIFEN

FIRMA

Rudolf ČIK

Breška vas 28, 9143 Šmihel
Tel. 0 42 30 / 323

*Vsem rednim in podpornim
članom vesele božične
praznike in srečno
novo leto želi*

Društvo upokojencev

ŠT. JAKOB V ROŽU

*Vesele božične praznike ter
srečno in uspešno novo leto Vam želi*

Vaš svetovalec

Andreas WUTTEJ

Büro: Mettingerstraße 13, 9100 Völkermarkt, Tel. 0 42 32 / 31 61

Privat: Tulpenweg 9, 9122 St. Kanzian, Tel. 0 42 39 / 27 00

llonau
Die meistbesungene Versicherung

Zahvaljujem se za
Vaše zaupanje in se
priporočam tudi v letu 1996

*Vsem gostom vesele
božične praznike
in srečno novo leto*

**Der neue
Treffpunkt**

Café
JUTTA

Inh. Jutta Riedl

9143 St. Michael/Šmihel 34
Tel. (0 42 35) 42 66

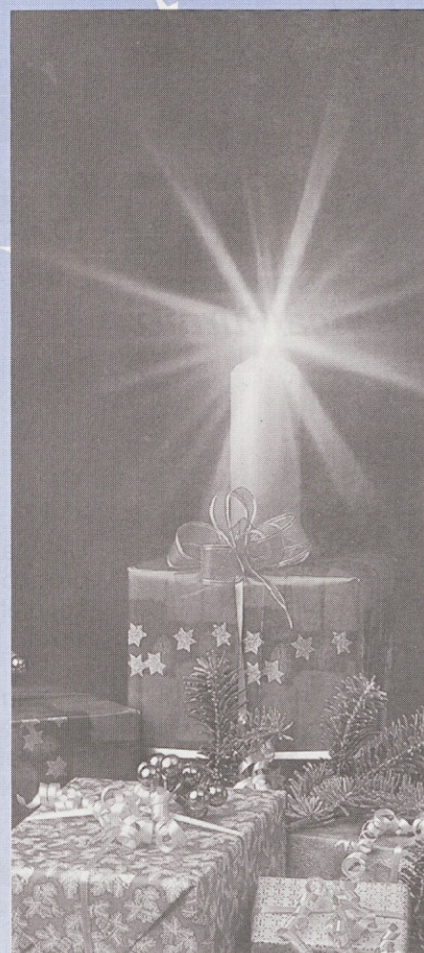
*Vsem cenjenim odjemalcem,
gostom, znancem kakor tudi
vsem združnikom
po južni Koroški
blagoslovljene praznike
in srečno novo leto*

Mihej ANTONIČ

HOTEL „ROŽANSKI DOM“

REKA PRI ŠT. JAKOBU
v Rožu

Prav prisrčno ste vabljeni
na tradicionalno
silvestrovanje z glasbo

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto*

ELAN *SKI*
Brnca/Fürnitz

Družba z o. j. za
proizvodnje in trgovine
športnih izdelkov

Kärntner Straße 48
9586 Brnca
telefon: 0 42 57 / 23 15
teleks: 45741

**ZAGOTAVLJA
USPEH**

**Markus
WAUTSCHE**
Gebietsinspektor

Privat: 9142 Kleindorf 23
Tel. 0 42 30 / 592

*želi vsem zavarovalcem vesele božične
praznike ter srečno novo leto*

*Vsem udeležencem
osebnega prevoza
in romanja
z malim busom*

OSEBNI PREVOZ
STERN

STARA VAS 32, 9141 Dobrla vas
Telefon 0 42 37 / 22 43

*Vsem dragim gostom, somišljenikom,
prijateljem in znancem želim
v novem letu mnogo sreče
v zdravju in zadovoljstvu*

GOSTILNA

Hanzi OGRIS
BILČOVS

*Vsem znancem
in prijateljem
blagoslovljen božič
in sreče v
novem letu*

družina JANEŽIČ

LEŠE PRI ŠT. JAKOBU

**župni urad
POKRČE**

Polde ZUNDER

župnik

v Železni Kapli in Galiciji

Mladinski center na Rebrci

KONUS

PROIZVODNO in TRGOVINSKO PODJETJE z o. j.

Völkermarkter Straße 11, A-9150 Bleiburg, Österreich
Telefon: (0 42 35) 36 50, Telex: 42 26 69 A-Konus
Telefax: (0 42 35) 36 50 - 83

*Vsem poslovnim partnerjem in prijateljem
želi vesele božične praznike
in uspešno novo leto!*

MALEREI
ANSTRICH
FASSADEN

BREDSCHNEIDER

RAUM AUSSTATTUNG
FARBEN
AUTOLACKE

PLESKARSTVO
BARVE
OPREMA PROSTOROV

9150 BLEIBURG/ PLIBERK
Telefon: 0 42 35 / 21 23

*želi vsem poslovnim
prijateljem in znancem
vesele božične praznike
in uspeha polno novo leto*

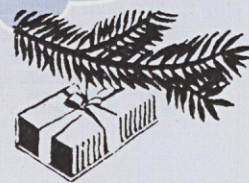

**Zadruga-market
ŽELEZNA KAPLA**

POSLOVALNICA:

**Dobro vas
Globasnica**

*želi
vsem
kupovalcem
in
obiskovalcem*

*vesele božične praznike
in srečno novo leto 1996*

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto želijo
vsem kmetom in
znancem*

**dr. Milan in dr. Ivo Sienčnik
dr. Urbanke**

ŽIVINOZDRAVNIŠKA PRAKSA

Bahnstr. 13 - 9141 Dobrla vas, Telefon 0 42 36 / 22 45

*Vesele božične praznike in
srečno novo leto Vam želi*

**dipl. inž. Hanzi
URSCHITZ**

sodno zapriseženi izvedenec

Müllergasse 4, 9500 Beljak/Villach
Telefon 0 42 42 / 34 9 59
Autotelefon 0663 / 84 21 01
Fax: 0 42 42 / 31 85 77

*Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem
vesel božič in srečno novo leto*

**DVORNI SVETNIK
dr. Marko DUMPELNIK**

z družino
GLOBASNICA, MALA VAS 59

DRUŽINA OJCL

ZGORNJI BREG PRI BRNCI

*Vesele božične praznike,
obilo zdravja ter sreče v
novem letu želi*

**dr. Janko
TISCHLER**
odvetnik

**Neuer Platz 7/II
9020 Celovec**

*Želimo vsem strankam vesele praznike
in zadovoljno novo leto 1996*

WILHELM REBERNIG

Elektrounternehmen

9184 St. Jakob i. R.
Tel. (0 42 53) 317
Fax (0 42 53) 82 57

*Vsem sobratom v dekaniji, vsem faranom,
sorodnikom in znancem
vesel božič in srečno novo leto*

Leopold KASSL
BILČOVŠ

Naš upokojenec

PRILOGA NAŠEGA TEDNIKA

Številka 4 / 95 ATS: 10,-

*Vsem upokojencem želimo
vesele praznike in uspešno leto 1996!*

UVODNIK

Drage upokojenke, dragi upokojenci!

Kaj nam je prineslo leto 1995? Marsikaj se je spremenilo, nekateri so imeli več sreče, drugi manj. Od marsikaterega znanca ali prijatelja smo se morali za vedno posloviti.

Leto 1995 je bilo leto spomin-skih obletnic. Obhajali smo 50. obletnico konca druge svetovne morije in hkrati vrnitve pregnanih slovenskih družin, ki so jih na tuje spravili nasilni nacistični mogotci. Nadalje 40. obletnice podpisa avstrijske državne pogodbe, katera vse-

Z ogromnim hrupom se je obhajala 75. obletnica koroškega plebiscita, ki pa se ni razlikovala od prejšnjih. Tudi tokrat ni bila zaželena slovenska beseda na povorki in tudi dvojezičnih transparentov ni bilo. Mnogo se je govorilo o enotni Koroški – prisotna je bila samo nemško govoreča Koroška; ker smo menda tako strpni, je ta ostala brez Slovencev. Nerodno bi menda bilo, če bi svet izvedel, da tukaj živijo tudi ljudje, ki niso nemškega porekla.

Slovo od leta 1995

buje tudi člen 7 o naših pravicah, ki pa na žalost še do danes ni v celoti izpolnjen. Zdi se, da bomo na popolno izpolnitev morali čakati še nadaljnjih 40 let. Ugotavljam, da tudi druga avstrijska republika reže kruh avstrijskim manjšinam samo po mačehovsko – kot je to delala rajna Avstrija. Mnogo se govori o strpnosti – menda je bilo letošnje leto razglašeno za leto strpnosti – toda o strpnosti nasproti manjšinam ni ne duha ne sluha. Tudi razpošiljanje pisemskih bomb je bilo letos na dnevnem redu. Namenjene so bile osebam, ki se zavzemajo za begunce in narodnostne manjšine – torej strpnost ni bila zaželena. S strahom nas obdaja slutnja, da storilcev teh bombnih atentatov ne morejo ali nočejo izslediti. Navsezadnje, zakaj bi se tudi morali truditi, da bi storilce izsledili – saj so žrtve v večji meri samo člani „manjvrednih manjšin“, katerih bi se nekateri najrajši čimprej znebili.

Hrup 10. oktobra je za nami – obljube so se razblinile v nič. Sledil je 11. oktober 1995, ki je bil kot vsi drugi dnevi poprej – samo da so se nekega dne neki ljudje ojunčili in si upali dati napis dvojezični ljudski šoli v Žvabeku dodatek v slovenščini „Šola“.

Bil je to v očeh tako imenovanih „zvestih Korošcev“ nezaslišani zločin.

To ne potrebuje pripombe – to je koroška stvarnost!

Iz vsega tega je razvidno, da je slovenski življenj še v dvajsetem stoletju slej ko prej zatiran in brezpraven.

Ob koncu želim vsem upokojenkam in upokojencem zdrave, blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto 1996 – našemu narodu pa še nadaljnjo trdoživost in zvestobo

Vas pozdravlja

Vaša Micka

Moji spomini

V adventu se je začelo delo voznikov

Ker je letos že zgodaj v adventu zapadel prvi sneg in tudi mraz kar dobro drži, nanese pogovor v krogu starejših na že davno pretekle čase.

Pred božičem so bile za nas seveda svitne zgodaj zjutraj, in so nam ostale v spominu. Posebno take, ko je tudi že zapadel sneg. Takrat še ni bilo toliko asfaltiranih poti in tudi ostale ceste so začeli plužiti šele polagoma. Tako smo res morali pregaziti pot v cerkev k svitni in potem po zajtrku tudi v šolo. Le če je padlo preveč snega, je oče zapregel konja v sani in s penjem naredil nekoliko boljšo pot.

Obleka in obuvalo, za marsikaterega dostikrat tudi le cikle, pa so bili dosti bolj preprosti. Tako smo veter in mraz dosti bolj občutili in je bila potem zakurjena krušna peč dosti bolj prijetna. Posebno še ob večerih, ko smo slišali za pečjo ali na polici marsikaj, kar so doživeli starši in babica v svojem življenju.

V adventu pa, če je zapadel sneg, se je tudi že začelo delo voznikov, ko so začeli spravljati drva in hlode z naših gorskih gozdov v dolino na domove in žage, katerih je bila ob potokih cela vrsta.

Vse delo v gozdu je bilo tedaj še povsem ročno: ni bilo ne motornih žag ne traktorjev in ne vlečnic. Drvarji ali, kakor smo mi rekli, „holcarji“ so morali že čez leto posekati les. Podirali so drevesa z ročno „dolgo žago“ ali tudi „amerikanko“, za katero je po navadi kleče vlekel vsak na eni strani drevesa. Nato so ga morali s sekiro na pravem mestu zasekati in z lesenimi klini pognati, da je padlo drevo v pravo smer.

Vse veje pa je bilo treba oklestiti s sekiro, kar je zahtevalo dosti moči in žuljev.

Les je bilo treba spraviti še pred snegom na kupe, ki so bili dostopni za vprego s sanmi. Tudi to delo so morali opraviti drvarji in to s telesno močjo in s cepinom, edinim pripomočkom. To spravljanje lesa je bilo posebno v strmih predelih tudi sila nevarno in marsikdo se je pri tem delu v gozdu ponesrečil.

Vsak kmet pa je imel tedaj prav zaradi tega, če je le šlo, konja ali tudi dva, ker „drkanje“ ali tudi „furanje“ je bilo dostikrat nujno potreben zimski zaslužek.

Za drkanje je poleg konja ali vola potreboval vsak tudi primerno močne, okovane in z zavornimi verigami „rajsami“ opremljene sani ali „kurto“.

Na ta je naložil tudi po več kubičnih metrov hlodov, jih spel z močnimi verigami („četnami“) in „kvamfami“ ter še „zajtlov“, da je bilo varno za dostikrat zelo strmo pot v dolino. Če pa je bil saninec (zimski pot za sani) dober, je približ še „pse“, kolikor je bilo pač odvisno od poti in tudi moči vprege, ki je morala speljati nabasane sani v dolino. „Psi“ so se imenovali posebne verige s kavlji, katere si zabil v hlode in jih vlekel za sanmi.

Pot iz doline v goro pa je bila dolga dostikrat tudi po dve uri in več, tako da je vsak vozač opravil le po dve „rajši“. Na pot so se odpravili zgodaj zjutraj. Dostikrat nas je prebudilo rožljanje verig rajs, ki so bile ob

Piše
FRANC REHSMANN

vsakih saneh, in zvončkljanje, ker je vsak konj imel pritren ob komatu zvonček, da ga je bilo slišati že od daleč. Pred odhodom pa so morali ti konjarji živati še nakrmiti, tako da se je za marsikoga začel dan tudi pozimi dostikrat že ob štirih zjutraj. Domov pa je prišel premočen in premražen, posebno ako je zapadel nov, dostikrat tudi visok sneg in je bilo treba nanovo pregaziti poti, kar je bilo dosti naporno za voznika kot tudi za živali.

Na poti v dolino je moral voznik paziti, da je pravočasno pritrtil okoli sani „rajse“, da so zavrle prehitro vožnjo, kar bi bilo sicer smrtno nevarno za voznika kot tudi za vprego. Vožnja v dolino pa je bila za voznika edini oddih sredi dolgega dneva tudi pozimi, ker doma je moral seveda tudi še oskrbeti svoja konja ali tudi vola.

Ob nedeljah popoldne pa smo

se tudi mi otroci odpravili na pot bodisi na Kopanje ali na Tratce, da smo po lepo zvoženi globeli drveli v dolino. Med tednom, ko so vozili hlode, nas niso pustili na to pot. Imeli pa smo tudi še druga opravila in ne toliko prostega časa kot otroci danes. Dosti bolj prijetna je bila seveda vožnja s sanmi, ki so bile namenjene za prevoz ljudi in so bile nekatere lepo izdelane kot kočija poleti. Tek konja po mirni in zasneženi pokrajini in še odet z odejo za daljšo vožnjo in je bil res prijeten in pravo doživetje. Zraven je pel še zvonček in pršel je sneg od kopit konja, če je bolj hitro tek. Le take sani so ostale še do danes v nekaterih tujskoprometnih krajih. Pa tudi sanke za otroke, da se lahko sankajo po kaki stranski poti, ker vse ostale poti in ceste so danes plužene in jih je prevzel današnji motorizirani in drveči promet.

Oče Rehsmann
in Franc Smajev

Anekdote in zanimivosti

Znani biolog profesor Pavel Grošelj je poučeval na liceju (ženska gimnazija pred vojno v Ljubljani) tudi matematiko. Bil je zelo strog, in če ni šlo pri tabli, kot bi moralo (ali pa če je šlo!), nas je obde- loval vse križem z bio- loškimi aduti: bik, tele, osel, koza, gos, pa tudi tra- pe in buteljne je visoko čislal.

Nekoč – bila sem v tretji šoli – je prišel v razred nadzorovat inšpektor Tri- vunac iz Beograda.

Profesor Grošelj se je v hipu prelevi v posebljeno milino in ljubeznivost. Sladko me je poklical k ta- bli: „No, Majdica, pridi sem, tu imaš kredico, pa bova lepo napisala in iz- računala tole nalogico!“

Bila sem „pač“, kot bi treščilo vame, kajti nor- malno bi se bil zadr: „K tabli, koza! Piši!“ Zato pa me je ta njegova nenadna sprememba tako zmedla, da menda ne bi mogla iz- računati, koliko je trikrat pet.

Grošelj se je nekaj časa obupno trudil z mano in mi sladko prigovarjal; ko pa le ni šlo in sem buljila v tablo kot tele v nova vrata, mu je potrpljenje pošlo in je ves zaripel zrogovilil: „Butelj hudičev, zdaj te imam pa dosti!“

Kakor bi se zgodil ču- dež, v trenutku se mi je nekaj v glavi premaknilo in nalogo sem pravilno rešila!

Grošelj si je globoko od- dahnil, inšpektorja pa je

lomil smeh, da se je z roko grabil za usta.

Grošelj je imel sinčka Vida, ki mu je pomenil višek sreče na tem planetu. Ker je kot biolog dobro poznal zavratnost bacilov, ni pustil v sobo, kjer je v zibki ležal mali Videk, ni- kogar, ki si ni poprej natrl rok z alkoholom. Sam pa je čudovito zapacan ne- nehno lazil okoli Vida in si ni nikoli razkužil rok z alkoholom.

Ko so ga opozorili na to nedoslednost, se je odre- zal: „Ne bojte se zame! Bacili prekleto dobro ve- do, s kom imajo opraviti!“

Ko je bil Videk star tri leta, ga je zgrabila škrla- tinka. Grošelj je prišel ves nesrečen in zmešan v šolo. Poklical me je k tabli in me začel spraševati:

„Ti, ali kaj več o škrla- tinki? Ali je to nevarna bo- lezen?“

„Dandanes prav nič več, gospod profesor. Skoraj vsak otrok jo dobi in ozdravi,“ sem odgovorila.

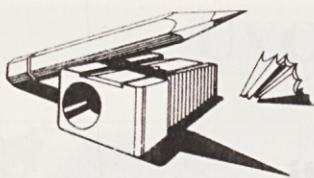
„Ali si jo ti že imela?“

„Sem, gospod profesor.“

„Pa nisi umrla?“

„Kako bom umrla, če sem pa tukaj?“ sem se smejala in se čudila, saj ni- sem vedela, da ima njegov Vid škrlatinko.

„No, le pojdi v klop! Da- nes ti bom dal odlično, ker si tako lepo odgovarjala!“ je rekel in mi zares pritisnil odlično. Tako poceni ga ni- sem nikdar več dobila...

KATI MARKETZ

Lovska ljubezen

Pa sem se zaljubiv
premad sem še biv
prav za prav bi še nato
mislit ne smev
sosedova Nanca
je pač tak huštna
hčera bova
bol milna, al pa
vesivga srca,
Jagr sem biv
gver sem mev
zelen kvobučej
ljedraste hvoče
biv sem vesiv
rad sem tuj pev
sam ha mov
sem se preveč stev
zmiraj sem truvav Nanco
da z mano na jago bi šva
da bi tista zarašene steze
hn mav dov potvačiva
na žavost, šte ljubezni
je bovo hnav kraj
oba sva se drva
sovze so tekle
kot han tovtst grah
da je še rechne
v lesu bovo sreh
sem se vsjidu na štvav
gver djav na rome
kvobuk na gvav
kaj se bom jazu
bom rajši ledg ustav.

Po obisku pivovarne so se upokojenci napotili v toplice

Naš agilni odbor Slovenskega društva upokojencev Pliberk je vabil svoje člane na lep jesenski izlet, ko se narava spreminja v zlatorumene barve. Tokrat je bilo izredno veliko zanimanje. Napolnila sta se kar dva avtobusa. Firma Kaufmann Elektronik je vabila v 500 let staro pivovarno Murau in predstavila svoje produkte o bioelektroniki, katera zdravi po čimbolj naravni poti. Nekateri stvari smo tudi kupili. Za zdravje se marsikaj žrtvuje. Žal so našo še aktivno pivovarno v Pliberku zaprli. Tako pač odločajo veliki in močni.

Že v zadnji številki Našega upokojenca smo poročali o srečanju na jormaku – sejmu, v Pliberku, ko so upokojenci iz Šmarja pri Jelšah v kulturnem programu aktivno sodelovali. Nato so vabili naš upokojenski mešani zbor na kulturno prireditev v Šmarje. Sprejem je bil ob godbi na pihala in pozdrav so izrekli župan Jože Jakša in predstavniki upokojencev. Po okrepčilu smo se peljali v Atomske toplice. Tam je veliko videti. Imajo dva pokrita in tri odprte bazene s termalno vodo (30–34°C). V neposredni bližini je hotel „Atomske toplice“ kategorije B s 104 sobami. Zgrajen je bil 1979 in je že dvakrat obnovljen. Za zdravljenje imajo razne vrste terapij ter sodoben medicinski oddelek za zdravljenje različnih revmatskih in kožnih bolezni ter bolezni ožilja. Nedaleč je naselje Atomsko vas, ki obsega 25 hiš različnega tipa. V njih je 136 apartmajev, ki nudijo 534 postelj. Prostori so stalno ogrevani, tako da je bivanje v njih možno v vseh letnih časih. Le tri kilometre oddaljene od toplic so Olimje, kjer je ena najsta-

Novice izpod Pece preko Pliberka do Drave

rejših lekarn v Evropi. V tem kraju je gostišče Amon, ki ima konjeniški center, kjer ponujajo ježo na konjih, za otroke na ponijih in vožnjo s kočijo. S tem sem nekoliko predstavil Atomske toplice v prepričanju, da se bodo kdaj tudi naši upokojenci zdravili v teh toplicah!

Po ogledu toplic je bila v Jelšah kulturna prireditev. Nastopili so razni zbori, mlad baletni par, otroška skupina s pristrčnim nastopom ter mladi muzikanti.

Dohitela nas je noč. Vožnja v temi ni prijetna, zato smo napravili kratek oddih v Slovenjem Gradcu v znanem in priljubljenem gostišču Murko. Ob veseljem razpoloženju smo morali pot nadaljevati proti domu.

V oktobru je bila na Bistrici slovesnost, ko so blagoslovili novi Črnikov križ oziroma kapelico. Zaradi razširitve ceste so morali prestaviti kapelico. Prejšnja je nosila letnico 1910. Ali je bila takrat obnovljena in poslikana ali

mogoče postavljena, se ne ve. Izvrstno jo je zdaj poslikal domači umetnik Janez Elbe iz Globasnice. Slike predstavljajo enake podobe kakor prej. Blagoslovitev je opravil mons. dekan Kristo Sreenc. Gradbena dela je izvršila na svoje stroške občina, kakor že prej na Ponikvi in v Konovecah. Po opravi je Črnkova družina – Partl vse navzoče prijazno pogostila. Bilo je prijetno in družabno srečanje v lepem jesenskem dnevu. Ob takih in podobnih prilikah se občani bolje spoznavajo ter utrjujejo sosesčino.

V tem zimskem času, ko starejši ljudje težje prenašamo puste dneve, se lepih praznikov vseeno veselimo, ko številni upokojenci obhajajo svoje življenjske jubileje. Naj kar naštejemo slavljenke in slavlence. V novembru je obhajala svojo 85-letnico Marija Vodivnik iz Vogrč. Isti dan je v Štebnu praznoval naš neumorni pevovodja in harmonizator Janez Petjak 65-letnico. Predzadnji dan

Podjunski upokojenci so bili v Atomskih toplicah

v novembru pa je obhajala najstarejša upokojenka Pavla Pettino iz Repelj 95-letnico. Tik pred božičem, to je 23. decembra, se je rodil naš član, dekan mons. Kristo Srienc. Tega čebelarja in lovca bodo gotovo drugi obširneje predstavili. Vsem slavljenkam in slavlencem želimo trdnega zdravja in še veliko prijetnih let!

Življenje je raznoliko, tako moramo tudi o žalostnih dogodkih poročati.

Ko smo v juliju čestitali Kosovemu Lekšu za 80. rojstni dan, si nihče ni mogel misliti, da ga bomo že čez tri mesece pospremili na zadnji poti. Imel je burno in zelo težko življenje. Posebno v vojnem času, ko se je moral v nečloveških razmerah na raznih frontah prebijati po Evropi. Šele 1946. leta je prišel iz ruskega ujetništva. Z ženo Marijo sta zgradila svoj dom. Vmes je prišla nesreča, ko se je sin Korej smrtno ponesrečil. Vstop v pokoj in hoja v naravo je bilo za Lekša kot lovca največje veselje. Zato so ga z lovskimi častmi položili v grob večnega miru.

Konec novembra smo pokopali našo članico Dumpulnikovo mater, Lonco Gajšek, rojeno Slanič. Bila je nečakinja pokojnega Lovra Potočnika, znanega in prizadevnega prosvetarja društva „Edinost“ iz Pliberka.

Kaj vse je morala prestat v času vojne, ko je kot mlado dekle morala v taborišče trpljenja in smrti Ravensbrück! Imela je še srečo, da se je mogla vrniti na svoj ljubi dom. Ko si je ustvarila družino, pa je smrt žal kmalu

▲ *Letošnja božičnica pliberških upokojencev je bila pri Šoštarju, kjer je nastopila globaška mladina z igró Miklavž prihaja.* ►

začela pobirati njene svojce. Že leta 1978 je umrl sin Mirko, star komaj 31 let, dve leti nato pa mož oz. oče Viktor, star še ne 60 let, sin Lojz pa leta 1990, star 41 let. Zdaj se jim je pridružila še mama Lonca.

Sinu Stanku in drugim svojem naše globoko sožalje. Enako Kosovi družini! Oba pogreba je opravil mestni župnik mag. Ivan Olip.

Božičnico smo v nedeljo, 10. tega meseca, imeli pri Šoštarju v Globasnici; izmenično jo prirejamo enkrat v Globasnici, drugič pri Florjanu v Vogrčah. Tokrat je bila manjša udeležba zaradi pogreba v Vogrčah. Začela se je s sveto mašo, katero je daroval na invalidskem vozičku g. Anton Cvetko SDB. Zaradi sladkorne bolezni so mu morali amputirati nogo. Z mešanimi občutki smo sledili svetemu opraviilu, ko je kljub visoki starosti in bolezni živahno pridigal in maševal. Za

dober tek pri kosilu je skrbela s svojimi lepimi melodijami šmihelska godba na pihala. V kulturnem programu sta nastopili Katrca Marketz in Štefka Elbe. Domača ljudska pesnica Katrca Marketz je podala nekaj svojih zabavnih pesmic, nato sta s Štefko v duetu zapeli nekaj narodnih. Najbolj ljubeč je bil nastop skupine „Živ žav“ – deklice, ki so s petjem in plesom pristrčno opravile svoj nastop. V tej prijetni družbi smo se zabavali in kramljali kar nekaj časa ter se razšli v prepričanju, da se kmalu spet snidemo.

Pravkar smo dobili sporočilo, da je umrl naš član g. župnik Vinko Zaletel. Ni mi treba tega svetovnega popotnika in fotografa posebej predstaviti. Kdo bi ga ne poznal, ko je po Koroškem tolikokrat prikazoval dia slike ter gojil prosveto. Več o njem se bo bralo v drugih časopisih.

Alojz Krištof

Janez Petjak – 65 let

Ko smo pliberški upokojenci bili v Banovcih pri Veržaju na dopustu, smo veselo praznovali, ko je Janez Petjak obhajal svoj 65. rojstni dan.

Janez Petjak je bil rojen 19. novembra 1930 v Štebnu pri Globasnici. V Globasnici je obiskoval ljudsko šolo, nato se je izučil za zidarja. Poročen je od leta 1957 in ima štiri otroke. Kot samouk se je v Globasnici od leta 1946 do 1947 učil harmonij in orgle s strokovno pomočjo organista Hermana Kariša.

V zimskih mesecih 1947/48 je obiskoval orglarsko šolo v Celovcu in dvomesečni pevovodski tečaj v Ljubljani.

Leta 1962 se je udeležil enotedenskega tečaja za organiste na konservatoriju v Celovcu.

Njegove dejavnosti: organist in vodja cerkvenega zbora v Štebnu od leta 1948 naprej; vodja fantovskega zbora v Štebnu 1948-1952; vodja moškega okteta v Štebnu 1949-1953; vodja moškega kvarteta v Štebnu 1950-1964; vodja družinskega kvarteta Petjak Konrad od leta 1958; vodja moškega okteta v Štebnu od leta 1964; vodja mešanega zbora Peca SKD v Globasnici od leta 1955 do leta 1990; organist v Globasnici 1950-1955; vodja moškega zbora Franc Leder-Lesičjak SPD Edinost v Štebnu 1974; glasbena spremljava in vodstvo pri vsakoletni opereti „Miklavž prihaja“; vodja otroškega zbora SKD Globasnica 1972; organist in vodja cerkvenega zbora Št. Lipš od leta 1978 do danes; predsednik SPD Edinost v Štebnu 1962-1976. Leta 1992 pa je ustanovil še upokojenski mešani zbor in je njegov vodja.

Harmoniziral je na besedila Milke Hartmanove 52 pesmi, na besedila Alojza Gregoriča tri pesmi, na besedila Franca Lederjaja-Lesičjaka šest pesmi, pet pesmi na lastna besedila, tri pesmi na besedila Katrce Marketz, tri na besedila Anite Hudl in priredil je 20 narodnih pesmi. Nadalje je harmoniziral štiri slovenske sv. maše ter 25 mašnih in Marijinih pesmi. S pevskim zborom „Peca“ je nastopal na Gradiščanskem, v Celovcu na „Koroška poje“, v Italiji, Sloveniji, na Hrvaškem, v Srbiji, v Južni Ameriki pod vodstvom Stanka Polzerja.

Prejel je številna priznanja, npr.: zlato Gallusovo značko, Gallusovo odličje, Janežičevo priznanje.

Še enkrat najlepše čestitke Janezu Petjaku in še veliko uspeha pri nadaljnjem delu; naj mu Bog vse bogato poplača! To mu želijo upokojenci društva Pliberk.

Dumpelnikove Lonce ni več med nami

Na njivi večnega počitka v Ljubljani smo se 29. 11. 1995 za vedno poslovili sorodniki, znanci, prijatelji in njene sotripinke od Apolonije Slanič, poročene Gajšek, ki se je rodila na Grabljah, v znani zavedni in uporni Dumpelnikovi družini. Njena brezskrbna mladost je bila zelo kratka, na drugi strani pa plemenita. Ko so leta 1938 prevzeli nacifašisti v Avstriji oblast, se je začela križeva pot za vse Slovence in posebno še za Dumpelnikove. Zavedno vključevanje vseh zatiranih v boj proti krivici in fašizmu je zajelo vse Dumpelnikove. Že spomladi leta 1940, ko je bil zločinski Hitlerjev režim še poln zmage in so njegovi škornji tepali skoraj že vso zasluženo Evropo, je brat pokojne Lonca, Karel Potočnik, ki je moral prisilno v nemško vojsko, zbežal oz. dezertiral in šel preko meje v tedanjo Jugoslavijo. Tam se je priključil narodnoosvobodilnemu boju in bil v Kragujevcu od Hitlerjeve vojske zajet in bil 20. 10. 1941 ustreljen kot talec s 7.000 talci.

Mlada Lonca in sestra Marica sta bratovo krivično smrt občutili z vso težo in se še bolj zavedali svojih korenin. Že pozimi leta 1942/43, ko so se pojavili pri nas prvi partizani, so se mlada Lonca in vsi Dumpelnikovi povezali z njimi in jih vsestransko podpirali. Nič ni bilo prehudo ali prenevarno, čeravno je bila bratova smrt v mislih vedno prisotna. Ko so okupatorji sumili in zvedeli po izdaji za delo Dumpelnikovih, so zaprli obe, Marico in Lonco, in ju poslali v taborišče Ravensbrück. Vse to trpljenje in razdajanje za naš rod pa Lonca ni strl. Po vojni je bila spet med tistimi, ki so se upirali krivici in se bojevali za naše pravice. Da bi laže skupno delila dobro in slabo na svoji življenjski poti, si je izbrala za sopotnika Viktorja Gajška, se z njim poročila in imela z njim tri sinove. Mož Viktor, ki je bil poklicni železničar, je bil povezan z odporniškim gibanjem in dajal informacije o premikih okupatorjevih enot in vlakov. Tudi po vojni je pokojni mož

Viktor stal na strani nas in našega boja za pravice koroških Slovencev, bil aktivist OF, pa čeravno je bil zaposlen na pliberški železniški postaji. Delo Lonca in Viktorja pa Angležem in še bolj domačim nestrpnem ni šlo v račun. Aktivnega in zavednega moža so pod pretvezo, da je jugoslovanski državljani, odpustili iz službe in ga poslali čez mejo. Šele potem, ko je nastopila doba jeseni in počitka, sta Viktor in Lonca uživala na ljubljenskih Grabljah v svoji hišici zasluženi pokoj.

Le težko se bomo sprijaznili s kruto in žalostno vestjo, da dobre, vedno nasmejane, zavedne in ponosne Dumpelnikove Lonce ni več med živimi. Živela pa bo v naših srcih naprej.

Lonca, hvala ti za tvojo pokončno držo in doprinos za svobodo in naš obstoj. Spočij se v domači zemlji v miru po trudu polnem delu in skrbi za življenje.

Sinu Stanku in vsem drugim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje!

Ob žalostnem slovesu od pokojne trpinke sta se ji dva govornika v nemščini zahvalila za njeno delo in lik. Še bolj pa smo postali žalostni, ko ji nihče od Slovencev ni izrekel nobene besede zahvale v slovenščini, pa čeprav je toliko trpela in se žrtvovala za obstoj slovenskega naroda.

Lonca, ne zameri nam, da smo te pustili ob slovesu tako sámo, ne da bi ti izrekli en sam Bog lonaj!, izpovedali vsem, za kaj si trpela, živela in da si bila ponosna na svoje poreklo.

Lipej Kolenik

Adventno srečanje za zaključek leta

Tudi letos je vabilo slovensko društvo upokojencev „Podjuna“ na svojo že tradicionalno adventno srečanje v Rutar-Lido v Dobrli vasi. To srečanje je bilo napovedano za prvo adventno nedeljo dne 3. decembra 1995.

Začelo se je ob 11. uri s sveto mašo. Sveto mašo je daroval domači provizor Janez Tratar. V svoji pridigi je primerjal življenje ljudi z vinom in moštom, ki se v življenju vedno prelija in se spreminja, vedno nekaj zadaj pusti; tako je tudi človeško življenje. Zahvalil se je tudi za povabilo, da je smel to srečanje sooblikovati s sv. mašo. Maša je bila za rajne člane društva. Od zadnjega srečanja so umrli štirje člani društva, in sicer: Ana Schliefnig, Zofija Picej, Barbara Zec in Kristina Kežar. Med mašo je bilo ljudsko petje. Po obhajilu pa je zapel tudi kvartet „A-capella“ Marijino pesem „Sladko zvonovi zvonite lepo“ pod vodstvom Petra Grillitza.

Po maši je pozdravil predsednik društva Martin Komar številne člane društva, med njimi nekaj častnih gostov: zastopnika pliberškega slovenskega društva upokojencev Janeza Apovnika s soprogo in Rozino Job, podjunske pesnico Katarino Marketz, slovenskega občinskega odbornika Pepa Komarja in dobrolskega župana

Pfeiferja. Izrazil je zadovoljstvo nad tem, da se vsako leto več članov društva udeleži adventnega srečanja, saj je letos bilo navzočih že okrog 140 ljudi. Zahvalil se jim je za zvestobo in vsem želel, da bi se pri srečanju vsi dobro počutili. Po izvrstno pripravljenem kosilu je sledil kulturni spored, ki ga je oblikoval domači kvartet „A-capella“ pod vodstvom Petra Grillitza; kvartet je s svojim ubranim petjem navdušil številne poslušalce. K besedi so se javili tudi nekateri častni gostje, med njimi zastopnik Pliberškega društva upokojencev Janez Apovnik, ki se je tudi zahvalil za povabilo in zaželel adventnemu srečanju dober potek. Povabil je tudi člane društva Podjuna, da bi se skupno s pliberškimi člani udeležili zdravstvenega dopusta, ki bo v tednu od 18. do 25. februarja v Lendavi v Sloveniji. Pozdravne besede je izrekel tudi župan Pfeifer in je med drugim tudi rekel, da se počuti srečnega med mladostnimi upokojenci. Marija Jelen je prebrala eno pesem o starosti, ki je

Na božičnici je zapela domača skupina „A-capella“

bila napisana za Lenijo Tischler za njeno 80-letnico. Vmes pa je Kati Marketz brala svoje pesmi in bila za to od poslušalcev nagrajena z bučnim aplavzom. Za šaljive smešnice sta poskrbela Vladimir Rutar in Peter Gril-litz, ki sta se trudila, da so se vsi od srca nasmejali. K besedi sta se javili tudi Nevenka Sommeregger in Ljudmila Sienčnik. Gospa Sommeregger je ponovno prosila člane društva upokojencev Podjuna, da bi več poročali o dogajanju iz naših krajev Podjune v časopisu „Naš upokojenec“. Ljudmila Sienčnik pa je pripovedovala, kako so pred danimi leti v Ziljski dolini prerokovali, da bodo napočili težki časi: kadar se bodo po zemlji vozile železne kače in kadar bodo po zraku letali železni ptiči. Tudi fotograf Fera je imel na adventnem srečanju dovolj posla, da je vsa dogajanja ujel v svoj fotoaparat. Dobro razpoloženje je trajalo v pozno popoldne, ko se je predsednik Komar vsem zahvalil za sodelovanje in za številno udeležbo ter vsem želel vse dobro do naslednjega svidenja.

Jože Pasterk

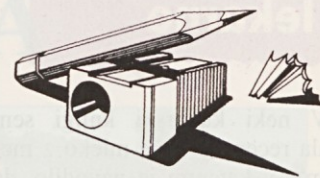
Veselo razpoloženje na prireditvi pri Rutarju.

Dobrolski upokojenci na reklamni predstavitvi

Na povabilo podjetja Kaufmann smo se v petek, 27. 10., peljali na Štajersko v mesto Murau. Peljali smo se z domačim podjetjem Sienčnik iz Dobrle vasi. Ker je pri nas že vladala megla, je bilo zelo prijetno, ko smo prišli malo više in je bil prijeten sončen dan. Lepa dolina Mure so vleče do približno 900 metrov nadmorske višine. Ker je izlet plačalo podjetje, smo nekaj dneva porabili za predstavitev. Po kosilu smo si ogledali zelo zanimiv muzej pivovarne Murau. Ta pivovarna deluje že petsto let in je šesta največja v Avstriji. V muzeju, katerega so uredili za jubilej, smo videli, kako so nekdaj proizvajali pivo, ko sta na primer dva delavca na dan napolnila toliko steklenic, kolikor jih danes v večji gostilni izprazni. Po ogledu starega in novega dela pivovarne smo dobili v dar vsak po štiri steklenice različne sorte piva.

Ostalo je še nekaj časa za ogled mesteca, v katero se ne pride tako hitro. Pokusili smo tudi pivo Murauer in spoznali, da ni slabo. Ko se je dan že nagnil, smo se kar dobre volje peljali domov. Ta vožnja je bila lepo srečanje naših upokojencev društva Podjuna.

M. K.

J. PASTERK

Silvestrova noč

Sam sedim v sobi
topli,
veselo radio mi svira,
a misli moje plavajo
venkaj,
kako se ostali svet
ima.

Vem, da se prenekateri
na plesiščih gnetejo.
Drugi pa ob mizah
polnih
kozarce vinca prazni.

Le meni veliko ni za
družbo,
rajši se zabavam sam.
Lepo knjigo v roke
vzamem
in razredrila iščem
tam.

Ko leto novo se
odpira,
mi upov polno je srce,
da bi le se izpolnile
te radostne mi želje.

Staro leto se poslavlja,
in novo že je pred
očmi.
Daj Bog nam še
blagoslova,
da v njem srečni bi
bili.

**Iz domače
lekarne**

Vsak dan žlico medu

V neki kuharski knjigi sem brala recept „Vroče mleko z medom“, v katerem je navodilo, da je treba mleko prekuhati z medom (strdjo) in maslom.

To pa je glede na odkritje znatnosti o pravilni prehrani popolnoma nepravilno. Skoraj vsak od nas pozna zdravilno vrednost medu, vendar jo le-ta izgubi, če ga prekuhamo oziroma segrejemo nad 60° C.

Občutljivi fermenti prenesejo le 40° C, in prav med ima zelo mnogo fermentov!

Fermenti so zelo važni za prebavo. Značilnost medu pa ni samo v fermentih. Pred leti so znanstveniki spoznali, da med vsebuje zdravilne snovi za srčne in živčne motnje. Vseh vrednosti pa še niso dokončno analizirali.

Da so to dokazali, niso delali poizkusov samo v laboratorijih na živalih, temveč tudi v bolnišnicah in sanatorijih. Bolniki, ki so redno dobivali med za malico, so kmalu okrevali in niso bili tako občutljivi za infekcije kakor tisti, ki ga niso dobivali.

Zato bo naslednji recept za mleko z medom uporabnejši: četrt litra mleka segrejemo največ do 60° C in ga nato odstavimo od ognja.

V skodelici zmešamo veliko žlico medu in kavno žličko masla in na to zmes nalivamo mleko. Mešamo ga potem tako dolgo, da se med in maslo popolnoma raztopita. Taka pijača je zelo redilna in krepilna.

Žal med nima mnogo vitaminov. Kljub temu je zdravilna moč fermentov tako velika, da med ne bi smel manjkati v nobeni hiši.

**Če ne bi bili radi
debeli oz. predebili**

Maščobnih oblog na nekaterih delih telesa, ki vas bodejo v oči, ste sami krivi. Če se težko odrečete užitku, ki vas navdaja ob dobri hrani, poskusite z drobnimi odpovedmi.

Ob črni kavi in čaju se ognite sladkorju, križ napravite čez sladko smetano, mleko pijte brez smetane.

Dopoldanska in popoldanska malica naj bosta brez kalorij. 200 kalorij je že lep kos mesa, zakaj bi jih napravili za čokolado, bonbone, piškote, likerje in druge al-

koholne pijače.

Prijaznemu vprašanju „Kaj smemo ponuditi“, ko pridete na obisk, sledi vljuden odgovor; sadni sok, kozarec mineralne vode, malo sladkano limonado, žele bonbone, jogurt, sadje, kavo.

Kompote, sadne solate, čežane, pene, kadar stopenim beljakom dodamo sadje, sladkajmo s sladkornim nadomestkom ali sladkor opustimo.

Meso kuhajmo ali pecimo brez maščobe. Skoraj vsaka vrsta mesa že sama nekaj vsebuje, dovolj, da se omasti posoda. Počasno zalivanje z vodo pa je potrebno tudi pri pečenju z mastjo.

Opustimo vse načine priprave; pariške in dunajske. Sem sodijo še mesni vložki za juhe; ocvrt grah, cmoki, v katere smo radodarno zamešali še veliko žlico maščobe, palačinke take in take, majoneze, kislja smetana.

Štednji z maščobo se pridružuje skromnost pri soljenju. Bolj ko je jed slana, več tekočine potrebuje telo, da jo izloči. Alkohol pa je močan dovodnik kalorij.

K mesu prilagamo zelenjavo. Dušeno ali kuhano serviramo s surovim maslom, brez polivanja. Še manj kot maščoba sodi k zelenjavam moka. Ker velja isto za sveže solate, jim manjkajočo maščobo in sol nadomestimo z začimbami. Prevara z gorčico, limono, čebulnim sokom, sesekljan kumino, zelenim peteršiljem, nastrganim hrenom, zrezanim, trdo kuhanim jajcem, drobnjakom in paradižnikovo mezgo se odlično obnese.

Jedi na krožniku razporedite čimbolj na široko. To daje občutek, da si nikjer ne pritrgujete. Jejte počasi, dobro žvečite. Prežvečena hrana ima namreč večjo prostornino in se želodec prej napolni.

Revmatiki in vreme

Življenje na podeželju je dosti bolj povezano z vremenskimi razmerami kot pa v hrupnih mestih. Deželani večinoma nimajo barometrov, domače živali pa jim s svojim obnašanjem napovedujejo padec zračnega pritiska in bližnjo nevihto.

Številni vaški otroci, ki so v prostem času pastirčki, dobro vedo iz lastnih izkušenj, da sicer

mirma živina včasih naravnost podivja, kadar se napoveduje vihar, nevihta ali kaka druga vremenska nevšečnost.

Kako da sprememba vremena tako vpliva na živino in tudi na ljudi? To nam lahko ponazori kaj preprost poskus.

V veliko posodo, ki je do polovice napolnjena z vodo, spustimo trdo stisnjeno gobo, potem pa počasi zmanjšujemo pritisk. Goba se širi in vpija vodo iz posode. Če jo stisnemo, spet izpusti vodo.

Nekaj podobnega se dogaja z organizmom mnogih ljudi, kadar zračni pritisk pada ali narašča. Človeške celice dobivajo vlago iz črevesja, kadar se niža zračni pritisk in se napoveduje nevihta. Zaradi zatekanja celic se včasih v 24 urah poveča na primer obseg nog za dva centimetra. Posamezniki postanejo celo dva kilograma težji, ker zaradi neprestane žeje popijejo več vode kot sicer.

Zaradi večje količine vode v organizmu se človek ne počuti dobro. Ta pritisk se še bolj čuti v možganih, raztegljivost katerih omejujejo lobanjske kosti. Sleherno naraščanje prostornine možganov večja pritisk in zmanjšuje dotok krvi. Kadar barometer pada, so ljudje nekam utrujeni, slabo razpoloženi in živčni. Boli jih glava, nameščenci komaj čakajo, da bi bil delovni dan končan, statistike pa kažejo, da pride v takih primerih tudi do sorazmerno največ nesreč, srčnih kapi in samomorov.

V določenem obsegu lahko taki pojavi povzročijo akutno vnetje slepiča. Tudi želodčni čir najpogosteje krvavi ob takih dnevih. Poleg tega je znano, da nekateri revmatiki napovedujejo vremenske spremembe točneje kot najbolj izkušeni vremejarji.

V tej zvezi je treba vedeti, da se zračni pritisk pogosto občutno spremeni v enem samem dnevu. Težnostna sila sonca učinkuje na zemeljsko ozračje podobno kot mesec na morje v obliki plime in oseke. Zraven je treba upoštevati seveda še druge dejavnike, na primer vetrove, temperaturo, vlago, sončno svetlobo in delce v zraku.

Temperatura in vlaga sta pri vremenskih spremembah velikega pomena. Kadar se naglo nižata, se lahko človek tudi prehladi.

Dopustni dnevi so bili čudoviti

Bili so dnevi oddiha in p... dnevi srečanja in prijateljstva, dnevi zbranosti in molitve, družabnosti in veselja. Še dolgo bomo črpali iz tega vrelinjah. Nikomur ni žal, da se je vabilu odzval. Kar 40 oseb jo.

Da ne boste mislili, da se v Tinjah samo moli, vam povem, kako smo se imeli. Stari znanci smo se ponovno srečali in si imamo veliko povedati. Pa se naš križ zmanjša ob še večjem bližnjega. Eni se preselijo v večnost, druge priklenje bolezni na posteljo. Pa se spet novi odločijo, da pridejo v Tinje. Kdor enkrat doživi dopust v Tinjah, se vedno rad vrača.

Edini mož, ki je bil med nami, se je gotovo dobro počutil, ko sta z njim vsak dan Urša in vesela Fani iz Doline igrali karte.

Razpisane so v Tinjah razne prireditve. Če koga kaj zanima, se tiste prireditve udeleži. Povsod kaj odneseš in širiš svoja obzorja.

Dipl. trg. Sepp Messner nam je predaval o Hemi Krški, katero častijo na Koroškem, Štajerskem, v Sloveniji in na Dunaju.

Dr. Arthur Kropfisch nam je kazal lepe dia slike o Assisiju, drugič pa o Rimu. Prinesel pa je tudi svojo harmoniko in nam pri večerji nanjo zaigral lepe viže. Pa tistim, ki prej niso mogli potovati, sedaj v starosti tudi ne več, je napravil veselje s svojimi posnetki.

Oktet Valvazor iz Slovenije nam je pripravil koncert. Uživali smo še prav posebej ob dodatnih pesmih.

Eno popoldne sta prišli med nas gospa Kati Marketz in gospa El-

be. Kati nam je brala svoje pesmice, skupaj sta zapeli in pripovedovali šale. Se mi smo šli iz sebe, pa je dopoldan tako hitro minil.

Dva popoldneva je prišla med nas gospa iz Tinj, pa smo ob glasbi vadili dihalne vaje in razgibavali naše prste in druge ude, da ne pozabimo, kar smo se naučili, ko so nas poslali na „kuro“.

Dvakrat smo se pa peljali na izlet: prvič v Preitenegg na Štajersko, drugič pa v Bilčovs. Dekan Polde Kassl nam je razložil zgodovino cerkve, zapeli smo še litanije Matere božje in šli na kavo k Miklavžu. Prej smo pa še šli na grob dr. Pavla Zablatnika, mu prižgali lučko, zanj molili in zapeli Slomškovo pesem „V nebesih sem doma“.

Sonce je zahajalo, ko smo šli v avto. Šofer nas je peljal mimo Št. Ilja v Hodiše. Tam nas je pa sprejel hodiški župnik Lovro Kaselj ter nam razkazal lepo restavrirano cerkev, ki je posvečena sv. Juriju. Restavrador je dobro opravil svoje delo. Res se je splačalo si še to cerkev ogledati.

Prišla je med nas od radia Danica Urschitz, eno popoldne pa dr. Herta Lauegger, ki nam je zavrtila filme Mlini in žage pod Vrtačo ter še o Djekšah kot prispevek ob 1100-letnici sončnih Djekš: Barbara, Lucija, Pomoj.

Zjutraj nas je ob pol sedmih zbudila glasba. Kdor je hotel, je ob sedmih

šel k maši v kapelo, katero je z nami opravil upokojeni župnik g. Laura, ki stanuje v tinskem domu. Hodili smo tudi na sprehode, gledali televizijo, brali, se pogovarjali in tudi kaj zape-li. Pa nam je čas kar prehitro minil.

Skozi te dneve nas je vodila Majda Blüml. Bila nam je kot dobra mati, ki povsod vidi potrebo bližnjega. Skoraj vsako popoldne smo se usedli skupaj, se pogovorili, brala nam je iz knjige p. F. Sodja Glejte, že sonce zahaja, in iz knjige dr. Metke Klevišar Kako udomačiti bolezen. Pa vsak še po svoje razmišlja o svoji jeseni življenja. In še kaj luštnega, na primer Nevesta iz Kopanja, ki se je poročila iz hriba v dolino, in iz spisov Mišjakovega Julča. Pa smo zraven razmišljali, kako smo se mi ženili.

Višek teh počitniških dnevov je pa gotovo bila duhovna obnova. Stari ljudje, ki doma ne morejo več v cerkev, so se je razveselili. Med nas je prišel p. Franc Cerar iz Maribora in nam govoril o smrti in nebesih. Kdor se rodi, tudi umrje, duh pa živi večno življenje. Tudi trpljenje ima svoj smisel. Pravični Bog ima pripravljenih mnogo bivališč. On je gospodar življenja in smrti.

Vsega, kar smo uganjali, ne morem naštet. Vsi se pa že veselimo prihodnjega srečanja meseca maja v Tinjah. Vabimo še druge, da se nam pridružijo – ne bo jim žal.

Zahvaljujemo se g. rektorju za njegovo gostoljubnost v domu, vsem, ki so skrbeli za nas te tedne, kuharicam, ki so nas zelo razvajale, ter vsem, ki so doprinesli, da smo se v Tinjah dobro počutili.

Vsem iskren Bog Ionaj!

HMR

BABICA

Babica sedi na konjniku kar samo se ji smehlja vsa srečna je prevzetna ker jezdi malega poneja.

Ta ponej tresev je glavo ta težava zame kna bo mene jezdijo le otročiči male deklice in fantiči.

Staro babco to ne moti ponej že ves kriv leti po poti njen vrisk daleč naokrog doni oh kako doživetje še na stare dni.

**Nekaj
iz zgodovine
Podjune**

Podjuna je staro predslovensko ime

Celovška ravnina prehaja po delenjih tokovih Krke in Gline na vzhodu v veliko ravnino Koroške, v Podjuno.

Drava prehaja iz področja Roža in Satnice v široko nižavje vzhodne Koroške, ki mu pravimo Podjuna.

Po prvotnem pomenu pa označuje to staro predslovensko pokrajinsko ime pravzaprav le prodnato ravnino južno od Drave. To je široka, sušna, prodnata ravnina, v veliki meri še pokrita z gozdom (Dobrava med Pliberkom in Sinčo vasjo), sklenjena in gosteje naseljena le v vznožju Karavank in vzdolž Drave. Drava si je vrezala v dolino globoko strugo, proti kateri se z ravnine marsikje spušča v strmih, slikovitih terasah. Na taki terasi stoji onstran Drave Velikovec, krajevno gospodarsko in upravno središče Podjune. Velikovške ravnine pravzaprav ne prištevamo več k Podjuni, a jezikovno spada k podjunkskemu narečju.

V Podjuni je 35 % do 50 % polja; čeravno ni posebno rodovitno, velja vendar za koroško žitnico. Nekdanja zadruga v Sinči vasi je kupovala od kmetov izmed poljskih pridelkov največ žita: pšenico, rž, oves, lečo, proso itd. Živinoreja in gozdarstvo sta aktivna, poljedelstvo pa je pasivno.

Slovenci so prevzeli ime antične rimske naselbine Juenna, ki jo je treba iskati v bližini današnje Globasnice, mimo katere je vodila rimska cesta proti Virunumu (pri Gospe Sveti). Po Juenni so imenovali Junsko goro (danes Rozalsko goro), vas Podjuna in celotno pokrajino Podjuno. Najstarejše fare Pod Juno se omenjajo v listinah s pridevkom „v Juni“, tako leta 1106 Dobrla vas – „Jun“.

Cerkveno je spadala Podjuna pod oglejski patriarhat, ki je imel v Dobrli vasi svojega generalnega vikarja. Germanizacija se v Podjuni ni tako širila kakor severno od Drave.

Izmed znamenitih mož, ki jih je rodila Podjuna, moramo omeniti barona Hansa Ungnada iz Ženeka blizu Dobrle vasi, ki se je tu rodil leta 1493 in je v protestantski dobi v Urhu na Württemberskem ustanovil slovensko-hrvaško tiskarno, v kateri so tiskali slovenske in hrvatske protestantske knjige. Tako je postal

baron Ungnad zaslužen za slovensko in hrvatsko književnost.

Blizu Klopinskega jezera, ki je pravi biser pod Obirjem in kjer je pisal Franc Ksaver Meško svoje prve črtice, se je rodil leta 1683 koroški zgodovinar Marko Hanžič, leta 1717 pa učeni gotteihski opat Magnus Klein. A ta dva sta pisala v tujem jeziku.

V Grabštajnu na robu Podjune pa je bil rojen leta 1727 slovenski slovničar, leksikograf in pisatelj Ožbalt Gutsman (umrl v Celovcu 1790). V svoj slovar je sprejel jezikovni zaklad Podjune, k so mu ga prispevali tamkajšnji duhovniki. Njegov slovar je pomagal, da so se končno vsi Slovenci združili v narod s skupnim knjižnim jezikom. In tako je tudi Podjuna prispevala k slovenski skupnosti.

Najvažnejša izmed stranskih dolin, ki vodijo v Karavanke, je Belska dolina, po kateri vodi do Železne Kaple iz Sinče vasi ozkotirna železnica (pripomba uredništva: zdaj tudi te železnice že dolgo ni več).

Železna Kapla je staro tržišče, ki je posredovalo promet železa in drugih stvari čez Jezerski vrh na Kranjsko in dalje v Italijo. Železna Kapla je imela slovensko tržno prisego, tam so že v 18. stoletju uprizarjali ljudske igre (pasijonske) v slovenskem jeziku.

Iz Remšenika pri Železni Kapli je bil doma Ožbalt Dular, preprost kmet samouk, ki je v letih od 1864 do 1866 bil marljiv dopisnik Bleiweisovih Novic. Med drugimi članke je priobčil dopis „Železna Kapla in njena okolica“. To je nekak potopis, ki nas vodi iz Sinče vasi preko Dobrle vasi, Miklavčevega, Rebrcve v Železno Kaplo, Belo in dalje čez Jezerski vrh na Jezersko. Vse, kar vidi desno in levo od glavne ceste, ga zanima. Govori o zaostalosti kmečkega stanu, o obleki, ki jo nosijo, o hrani, ki jo zauživajo, opisuje šege in navade tega kraja in se veseli uspehov, ki so jih dosegli Slovenci na narodnem polju ter z navdušenjem poroča o ustanovitvi

„Slovenskega bralnega društva ali čitalnice“ v Železni Kapli.

Pozneje se je Dular s svojo družino preselil v Bosansko Blatnico pri Tesliču v Bosni. Njegov sin se je še nekajkrat oglasil z dopisi v koroškem „Miru“.

S pesniki in pisatelji se Podjuna ne more postavljati. Imamo pa ljudskega pesnika Franca Lederja-Lisičjaka (1833-1908), ki je s citrmi preko rame prehodil dolino in prepeval na sejmi, ob lepih nedeljah in spremljal pesmi s citrmi. Sam pravi o sebi:

„Jaz že sivo glavo nosim,
grem po svet' okol,
vse sorte pesmi trosim,
ne zmanjka jih nikol'“.

S citranjem in petjem si je toliko prislužil, da si je lahko postavil kočjo na severozapadni strani Globasnice, kjer je nekoč še uspevala vinska trta.

Še pred desetletji so namreč pridelali v Podjuni na Koroškem kakih sto hektolitrov vina, vendar bilo je precej kislo, zato so pripovedovali Podjunčani, da zvoni cerkvenik kmalu po polnoči dan, in sicer zato, da se ljudje zbude in se uležejo na drugo stran, ker bi jim sicer prejedla vinska kislina želodec. V pesmih je Lisičjak opeval razne dogodivščine in kmečko življenje od zibel do groba. Najbolj znana je njegova „Pesem od rojstva“.

Prof. Šajnik pravi v uvodu k zbirki „Narodne pesmi koroških Slovencev“: „Najmanj pesmi čuješ po Podjunkskem, kjer stanuje večina Slovencev v nepretrganih seliščih. Bržkone povzročuje to čudno prikazen značaj podjunskega govora, ki ne ugaja petju tako kakor ziljsko in rožansko narečje.“ Šajnik se je premalo potrudil, da bi bil zbral tudi podjunske ljudske pesmi, saj jih ima Podjuna prav tako kakor druge slovenske pokrajine.

Podjunski dialekt obsega na zapadu črto Obir-Šmarjeta-Galicija-Drava, od tod do Velikovca na jugu Obir-Peca, na vzhodu do gorovja na levem bregu Meže nekako do črte Št. Danijel, Strojna, Šelenperk, Li-

beliče, na severu do Drave in onstran Drave pod Svinjo planino in do slovensko-nemške jezikovne meje. Podjunčani so „štekarji“. Tako jih imenujejo Rožani, ker za „tu“ pravijo „šteka“, severni govor nad Dravo pa ne pozna štekanja.

Pronomina in adverbja, izvedena iz korena „to“, imajo spredaj „š“, npr.: tu-štu, tek-šek, šteško-toliko, štekej ali šteke-tukaj.

Razen drugih značilnosti podjunskega dialekta se je nosni izgovor nekdanjih e in o v dolgo poudarjenih zlogih ohranil do danes, npr. kot-kot, jezik-jazik. Tudi skupina dl se je ohranila, npr. modliti. Stavke iz podjunsčine: „Guaj, guaj, kok močka miš voči.“ (Glej, glej, kako mačka miš vleče.) – „Pliberške mosvo pa blekovski špah“ (pliberško maslo pa velikovski špah) – tako oponašajo sosedni Slovenci podjunski govor. Kapelčani pa pravijo: „Tam tevn na puel je masva devuel“.

Velika večina Slovencev v Podjunski dolini se ukvarja s kmetijstvom. Mežičani imenujejo prebivalce Poljance, Podjuno pa „Na polju“. Šele Rož in celovška okolica jim je prava Koroška. Ljudstvo je marljivo, mirne narave, bolj redkobesedno. O tem pripoveduje tale zgodbica:

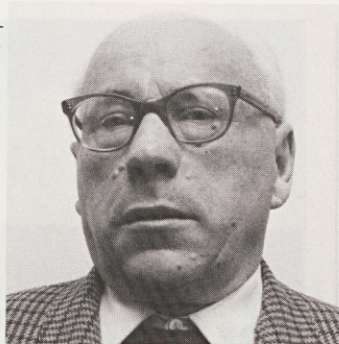
V starih časih sta šla kmeta iz Velikovca v Celovec. Ko sta zapustila Velikovec in sta imela celovška vrata v Velikovcu že za seboj, se eden izmed njiju ozre po polju in pravi sosedu: „Pšenica pa letos dobro kaže.“ Sosed nič ne odgovori in molči vso dolgo pot. Šele ko prideta pred velikovška vrata v Celovcu, mu odvrne: „Pa rž tudi.“

S pliberškega polja, jugovzhodno od Libuč, kjer je bil doma pok. univ. prof. dr. Kušej, pa nas popelje cesta čez neznatno vzpetino ob vznožju vese Pece v Mežiško dolino, ki je do priključitve k Jugoslaviji 1. 1920 tvorila podaljšek Podjunske doline.

Če smo spočetka rekli, da se Podjuna ne more postavljati z velikimi pesniki in pisatelji, je vendar danes zaslovelo ime Prežihovega Voranca daleč preko domačih meja. Tako je tudi Podjunsko-Mežiška dolina z deli Prežihovega Voranca prispevala svoj veliki delež k skupnemu hramu, ki se imenuje slovenska kultura.

Potopis

Piše

**KAREL
LAVRENČIČ**

OTOK UMETNIN, SONCA IN MAFIJE

Izobraževalno potovanje na Sicilijo

Nekatere upokoјence bo gotovo zanimalo, kakšen je ta otok v Sredozemskem morju in njegova zgodovina z raznimi gospodarji, ki so to deželo okupirali in podjarmili.

Pridružil sem se nemški skupini iz Koroške. Peljali smo se skozi Padovo, Firence, Rim do Neaplja. Tam smo prenočili in si ogledali to mesto, ki ima zelo lepo lego ob obali Tirenskega morja in nekatere znamenitosti: ognjenik Vezuv, izkopenine Pompejev in stolnico, kjer imajo relikvije sv. Jenuarija – strjeno kri, ki vsako leto ob njegovem godu postane tekoča.

Poslovili smo se od lepega mesta in se peljali proti Salermu in Messini; tam smo se z ladjo prepeljali preko morske ožine, ki deli Sicilijo od kopne Italije.

Otok Sicilija ima približno 26.000 km², prebivalcev pa ima štiri milijone in sedemsto tisoč. Pokrajina je predvsem hribovita. Sicilija je največji in najbolj obljuden italijanski otok. Na severni strani smo se peljali po lepi avtomobilski cesti proti St. Štefanu, Cafelu, Terminiju do Palermo, prestolnici Sicilije s 650.000 prebivalcev. Tam smo se ustavili za nekaj dni: ogledali smo si mesto in okolico. Mesto hrani veliko umetnin, palač, katedral in slavalokov, ki krasijo nekatere trge; mnogo jih je bilo zgrajenih nekaj sto let pred Kristusovim rojstvom. Tukaj se se kot gospodarji menjali Arabci, Normani in Aragongi, menjale so se različne kulture. Ogledali smo se tudi stolnico v Monrealeju. Postaviti jo je dal Viljem II. leta 1174. Zgrajena je v bizantinskem stilu. Ohranila se je nedotaknjena do današnje dobe. Je najlepša cerkev na Siciliji. Ima tri ladje, bogato okrašena tla so mozaična in stene obložene z marmorjem, visoko na stenah so tudi mozaiki, ki so bili napravljeni v 12. in 13. stoletju. Na mozaikih so prizori iz stare in nove zaveze z latinskimi in grškimi napi-

si, v glavni ladji stvarjenje sveta, v glavni apsidi pa je Vsemogočni Kristus z Marijo na prestolu, angeli, apostoli in svetniki.

Zatem smo se peljali na zahodno obalo do mesta Trapani. Tam imajo vsak veliki petek nočne procesije, ko nosijo skupine misterijev, ki jih hranijo v cerkvi vic (Chiesa del purgatorio), med letom pa razne prireditve.

Marsala je naslednje večje mesto. Znano je po svojem vinu. Dne 11. maja 1860 se je tukaj izkrcal Garibaldi s svojimi tisoč vojaki. V nadaljevanju naše poti smo obiskali Agrigent na južni obali, zaradi arheoloških spomenikov važno turistično mesto. Tam je tudi največji arheološki muzej Sicilije, različni templji, ki so bili zgrajeni od 6. do 4. stoletja pred Kristusom, Jupitrov tempelj meri 113 m v dolžino in 56 m v širino; gre za eno največjih stavb

grške arhitekture. Potem smo prišli do Junoninega templja, ki je bil zgrajen na velikanskih stebrih.

Iz mesta Agrigente smo nadaljevali naše potovanje v sredino Sicilije. Enna, sicilski Belvedere, je mesto z okrog 20.000 prebivalci. Iz mesta Enna smo šli do manjšega naselja Piazza Armerina, kjer smo si ogledali rimske vile. Podeželska Villa Romana del Casale ob vznožju hriba Mangore je z izkopavanjem bila odkrita leta 1929; zgrajena je bila v 4. stoletju. Ima mnogo dvoran, hodnikov, dvorišč in kopališč, najbolj važna pa so njena nadvse lepa mozaična tla, ki so jih gotovo izdelali afriški mojstri.

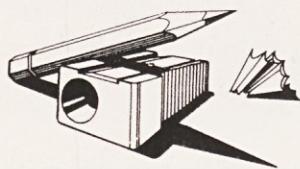
Proti jugu ob obali smo si ogledali mesta Raguso, Nato in Syrakuso – mesto na vzhodni obali, ki ima okrog 120.000 prebivalcev in kjer hranijo kip jokajoče Device Marije iz Syrakus.

Peljali smo se zatem po vzhodni obali v Catanijo, od tam pa na Etno. Ta gora je visoka 3326 metrov in je eden največjih aktivnih vulkanov na svetu in najvišji v Evropi. Etna ima 1570 km² površine, čez dvesto kraterjev. V spodnjem pasu vulkana pridelujejo južno sadje, više so vinogradi in sadovnjaki, v pasu od 1300 do 2000 m so bukov gozdovi. Nad dva tisoč metrov višine je ognjenik pust, v najvišjem pasu sneži sedem mesecev na leto. Žičnice vozijo do 2900 m, od koder je do kraterja še štiri-deset minut hoda. Krater je okrogle oblike in ima strme stene. Iz žrela se dvigajo hlapi, smrad po žveplu. Od tod je nepopisno lep razled na ves otok in na morje vse do otoka Malte.

Zjutraj po zajtrku smo se peljali proti severu. Ogledali smo si še Taormino, biser Sicilije. Nato smo se vrnili v Messino, nato z ladjo preko morske ožine v Kalabrijo in proti severu domov na Koroško. Tako smo srečno končali naše nepozabno potovanje po sončni Siciliji.

Katakombe kapucinov v Palermu

MIRO MIŠKULNIK

Večer življenja

Pogled in sluh me že zapušča, večer življenja prišel je. Vse hitro, kot sem prej storila, mi danes več od rok ne gre.

Noge postajajo mi lene, težek je že moj korak, oh, kako hitro vse preide, na življenje pada mrak.

Klopca mala tam na vrtu moja je zdaj prijateljica, tu sedim in premišlujem, kam so moja leta šla.

Kmalu bom morala slovo vzeti od vseh, ki ste mi dragi bili. Če sem vas pa kdaj razžalila, prosim, odpustite mi!

O težavah svojih ne govorim, molče tiho nosim križe vse: na tiste ure se le spomni, ko sonce ti sijalo je.

Breme tudi sosed nosi, vleče punteljček s seboj, on ti noče kaj povedi, koraka mirno le s teboj.

Vse življenju Bogu izroči, On ti bo ob strani stal, tudi v tvoji temni uri ti bo lučko On prižgal!

Iz življenja upokojencev v Rožu

Božičnica Društva upokojencev Šentjakob v Rožu

Spet je bilo tako daleč – hitro je minilo leto in spet smo se zbrali v petek, dne 8. decembra 1995, na Marijin praznik popoldne, v farni dvorani v Šentjakobu k vsakoletni božičnici naših upokojencev.

Kljub temu, da leži precej naših članov zaradi gripe, se je zbralo lepo število članov.

Važnost teh prireditev je predvsem v tem, da se naši upokojenci srečajo z vrstniki in pokramljajo. Vedno spet doživljam, da si imajo toliko povedati. Vzrok je v tem, da je vaška skupnost razpadla. Razen tega so tudi dedeji in babice vključeni v družine, da pazijo na vnučke, ker so danes drugi časi in gredo starši otrok na delo. Tako pač pogosto najstarejši prevzamejo skrb za najmlajše. Razumljivo je torej, da jim zase dostikrat zmanjka potrebnega časa za razvedrilo in oddih. Zato pa se upokojenci tembolj veselijo takih srečanj.

Ob dobri jedi, katero vsako le-

to nudimo za božičnico upokojencem in kjer ni manjkalo niti božičnega peciva ter primerne

pijače, so se upokojenci dobro počutili. Gospod Franci Mejovšek je poskrbel za muzikalični okvir. Prehitro je minilo popoldne v prijetni družbi in že smo morali na pot domov. Pred tem smo si še zaželeli vesele, zdrave in srečne božične praznike ter novo leto 1996. **Mi.**

ADVENT IN BOŽIČ

Preživeli smo lepo jesen z raznobarnim sadjem, listjem in travo.

Za vse svetnike in verne duše smo se malo bolje spomnili rajnih in jim olepšali grobove ter molili za zveličanje njihovih duš.

Prišel je advent s postom in zornicami (svitnami). Starejši ljudje so pravili: Če nimaš vsaj deset adventnih maš, nisi kristjan.

Kakšne odpovedi si bomo za-

stavili in izpolnili? Koga bomo za božične praznike obdarovali in s čim? Če bomo koga resnično osrečili, mu pomagali, bomo s tem tudi sami srečnejši. Kako bi rada stopila do kakšnih bolnikov ali osamljenih ljudi, kot so me včasih mama poslali s kakšno stvarjo k takim ljudem pred prazniki. Tudi za nas so bili lepši in srečnejši prazniki, če smo se čemu odrekli in komu kaj podarili. To so telesna dela usmiljenja;

Kegljanje na ledu je pri upokojencih v Št. Jakobu zelo priljubljeno.

duhovna dela usmiljenja pa so, da koga potolažimo in mu pomagamo tudi z besedo. Pa si tukaj ne upam nikamor stopiti.

Ko sta se šla Jožef in Marija popisovat v Davidovo mesto, nista imela ničesar s seboj, povsod so jima zapirali vrata, tudi sorodniki zanju niso imeli prostora. Zato je tisti dan pred božičem strog post, da se spomnimo na njiju, ko sta bila brez hrane cel dan. Božično obdarovanje je spomin na sveto noč, ko so pastirji prinesli od svojega skromnega imetja sv. družini svoje pridelke za hrano, saj sama nista imela ničesar, niti pleničk.

Zelo lepo je zložena pesem, ki pa je resnična:

*Jezus se joka na glas,
ker mu v hlevcu je mraz,
je komaj na svet,
pa mora trpet'.*

Lepo bi bilo, da bi si bili ljudje bolj blizu, tako kot nekdanj, ko so hodili sosedje skupaj v veselju in trpljenju ali žalosti in pri delu in praznovanju. Poleti na polju, na rotih, kjer tudi ni manjkalo pesmi in smeha, in pozimi pri toplih pečeh. Sedaj jih ni – so mrzla srca in peči.

Prosimo, da bi nam Bog res dal lep in miren božič, da bi bili tako zedinjeni kot pastirji in sv. trije kralji iz različnih rodov in stanov, ki so skupno počastili in molili Zveličarja sveta.

Kako lepo je bilo doma, ko so mama rekli: Kar čedno pospravimo in se sami pripravimo na te lepe družinske praznike, drugo nam bo že Bog dal, da bomo imeli potrebno. Čez dan smo zu-

Poštna karta iz leta 1915 z dvojezičnim poštnim žigom. Pošta Št. Jakob v Rožu.

naj delali ter vse pripravili, zvečer pa smo iz papirja rezali pastirce in jih lepili na palčice.

Brat je nekega leta naredil plot ob štalici. Prebiralimo Mohorjeve knjige, peli in že pred šolo hodili k svitnam. Tak je bil naš advent in božič nekdanj.

*Angelček raja,
ker se Odrašenik je rodil,
vso ljubezen med nas je razlil.*

Vsem upokojenkam in upokojencem iz srca želim srečne, blagoslova polne božične praznike ter zdravo, mirno novo leto 1996, polno načrtov in smeha na družabnih prireditvah, izletih in v krogu svojih družin.

Minka Ogriz,
upokojenka iz Svaten pri Šentjakobu

Letošnje praznovanje je bilo spet dobro obiskano.

Zdravstvo

O sladkorni bolezni

Vedno pogostejše slišimo, da čedalje več ljudi, starih, a tudi mladih, boluje za to boleznijo, zato bomo tu spet dali nekaj zdravniških smernic in navodil, kako je treba ravnati v primeru obolenosti.

Sladkorna bolezen ima svoj vzrok v tem, da trebušna žleza slinavka (Bauchspeicheldrüse) izloča premalo insulina. Zakaj pride do tega, do danes še ni razjasnjeno.

Bolezen lahko nastopi v vsaki starosti, včasih že v otroški dobi, največkrat pa se pojavlja v zrelejših letih (50–60) in redko pri ljudeh, ki so zelo debeli. V ZDA so ugotovili, da je bolnih 1–2% ljudi in da sta pri tem prizadeta skoraj v enakem številu oba spola.

Glavni znaki bolezni so: previsoka količina sladkorja v krvi in v seču, huda žeja in lakota, obilno izločanje seča in padec telesne teže, pogosto pa še tudi neprijetno srbenje kože, nagnjenje h gnojivam ter turo, utrujenost in glavobol.

Bolezen je dolgotrajna in vsak diabetik (sladkorni bolnik) mora biti pod stalnim zdravniškim nadzorstvom. Predvsem je važno, da se bolnik strogo drži predpisane hrane, kar je nedvomno mučno in dostikrat zelo težko izvedljivo, posebno še, če ima človek poleg sladkorne bolezni še kako drugo bolezen na jetrih, ledvicah, ki zahteva še večje omejitve v sestavi jedilnega lista.

Razumljivo je, da je še prav posebno prizadet diabetik – kmet, ki nima takih možnosti primerne prehrane, kot jo imajo meščani, ki se lahko hranijo v menzah za diabetike. Težava je tudi v tem, da se mora omejiti v glavnem pri živilih, ki sodijo h glavni prehrani kmečkega človeka: kruh, krompir, repa, fižol, testenine in riž.

Pri lažji sladkorni bolezni dostikrat zadostuje le lažja omejitev v prehrani in občasen zdravniški pregled, v vseh drugih primerih pa je poleg strogih omejitev v prehrani še potrebno zdravljenje z zdravili ter v težjih primerih tudi z insulinskimi injekcijami.

Ta bolezen zahteva od bolnikov veliko samopremagovanja in discipline, domača zdravila pa so premalo učinkovita in torej neprimerna.

Nekaj iz zgodovine Borovelj

V 16. stoletju že veliko fužin v Rožu

Ako gremo po Zgornjem Rožu proti Borovljam, pridemo še pred mestom na Dobravo, ki je zdaj del mesta Borovlje. V srednjem veku so pri vasi Podgora napravili prekop, ki je vodil vodo skozi Dobravo in je ta voda svojčas gnala tudi neke fužine Podgore, kar je znano iz leta 1524. Neki mojster Jurij (zapisano Jorij) je plačeval v bližini Dobrave za svojo kovačijo letno majhno vsoto humperškemu gradu kot priznanje njihove lastnine, vendar živi vse to samo v listinah in spominih.

Ivan Martin Hübmershofen, sin prvega Martina, je pokupil do leta 1713 tudi fužine v Borovljah in jih tako dobro upravljal, da je zaradi teh izdelkov že navezal trgovske stike z Italijo in sam spremljal svoje blago tudi čez morje. Pri neki taki vožnji je zajel njegovo ladjo silen vihar, ki je ladjo prevračal kakor orehovo lupino. Kakor pripovedujejo, je takrat za primer rešitve iz smrtne nevarnosti obljubil, da bo postavil pod gričkom na Dolih (vasica vzhodno od Borovelj, ki je sestavni del mesta), cerkvico, kar je res tudi napravil. V cerkvici sami visi oljnata slika, ki ponazarja takratni vihar na morju. Za svoje vsestransko uspešno in cesarju Karlu VI. dopadljivo delovanje je dobil od cesarja naslov „plemeniti Silbernagel“ po deklinškem imenu svoje matere. Znan je tudi roman njegovega najmlajšega brata Ivana, ki se je poročil s pravo Turkinjo, toda o tem ob drugi priložnosti.

Drugi naslednik Silbernaglov je postal zaradi svojih zaslug v vojni proti Francozom v začetku 19. stoletja baron in je precej razširil borovelske fužine, zgradil tako imenovano „gosposko“ hišo v Borovljah in cerkvico v Bajdišah. Njegovega dediča, mladoletnega Julija, je zastopal v Borovljah vitez Krontal, na Bajdišah pa upravitelj fužin „frbežar Marks“.

Ko so na Bajdišah izdelovali debele žice s pomočjo ogromnih mehov, ki so stalno poživilji ogenj, je nastala tam tudi visoka peč z dvema kladivoma.

Lastninsko razmerje se je spremenilo že leta 1874. Leto prej je bil namreč znani borzni in denarni polom v Avstriji, ki je spravil v silne težkoče razna fužinska podjetja in tako seveda tudi borovelske fužine. Da prebrodijo te denarne in poslovne težkoče, so lastniki sprejeli Pavla Mühlbacherja kot družabnika, ki pa je potem kar vse

fužine sam pokupil. Toda že pet let pozneje je prevzel njegov stric Gustav Voigt kot njegov naslednik vse fužine v Borovljah, Bajdišah in v Podlublju.

S tem pa je nastal v izdelavi popoln preobrat: začela se je modernizacija! Prečiščenje železa ali jekla iz peči, potrebno za odstranitev premogovnih, žvepljenih in drugih nečistoč ustvarjajočih delcev, se je zdaj izvajalo po švedskem vzorcu in so kmalu uvedli tudi izdelavo specialnih žic. Kmalu vidimo v Borovljah tudi prvo svetlobno turbino 10 PS in telefonsko zvezo z Bajdišami.

Leta 1895 je prevzel po smrti Gustava Voigta njegov nečak Alfred Voigt fužine in zraven spadajoča zemljišča v vseh treh krajih. Ta po obsežnosti že veleposestniška zemljišča pa so nujno zahtevala

že posebno upravo. V ta namen je kupil Voigt gradič in posestvo grofa Kristalnika (Christalnig, ki se je menda nekaj štel za Slovenca, misleč na državnozborski mandat), ter je v Goričah uvedel posebno gozdno upravo. Hkrati je rešil tudi svoj spor s humperško upravo, do katerega je prišlo zaradi razdelitve gozdov.

Začetek tega spora sega daleč nazaj, ko so morali v Bajdišah fužinski ogenj vzdrževati z gozdnim lesom in ogljem. Takrat so bili humperški grofje veseli, da so za les, ki takrat zaradi težkoč pri spravljaju in prodajanju ni imel še nobene cene, mogli vsaj nekaj izkupiti od fužin. Toda v 19. stoletju je začela vrednost lesa vedno bolj rasti, povpraševanje je bilo vedno večje in humperška uprava je hotela imeti, glede lastnine v zvezi s

svoječasno podelitvijo gozdov fužinam v stalno uporabo, čiste mize. Končno se vendarle prišli do sporazuma. Voigtovi so dobili manjši del gozdov, ki je zadostoval za posebno gozdno upravo.

Alfred Voigt pa je gledal tudi v daljno bodočnost. Študiral je in izdeloval načrte za železniško zvezo z industrijo živega srebra v Trziču, z Ljubljano in naprej z morjem, in sicer skozi Ljubelj s pomočjo primerne tunela! Toda zmagala je vlada, ki je poudarjala, da je njen načrt sedanje železnice skozi Rož, ki priključi tudi Gorenjsko s predorom v Podroščici, gospodarsko bolj važen. V tej zvezi je Voigt posebno poudarjal važnost posebne veze z Borovljami in dosežel, da je v našem stoletju začela teči železnica tudi v Borovlje. Povečanje in moderniziranje fužin zdaj hitro napreduje. Ker pa sta nova elektrarna, ki je vedno bolj koncentrirala tudi vse industrijske naprave, in potrebna preosnova zahtevali vedno večja denarna sredstva, je spremenil Alfred Voigt svojo tvrdko, ki se je še vedno imenovala „Nasledniki Paula Mühlbacherja“, v akcijsko društvo, ki zdaj nosi ime „Kärntnerische Eisen- und Stahlwerke Aktien Gesellschaft“ (Koroška železarska in jeklarska družba).

Danes KESTAG pripada poddržavljeni „Österreichische Alpine Montangesellschaft“.

Pripis: Med tem časom se je tudi KESTAG razpustila in ne obstaja več.

(Dalje prihodnjič)

Simon Rudmaš

Kakor ima Rož v Gregorju Sommerju moža, ki je upravičeno znan kot vzor slovenskega vzgojnika, tako ima tudi Podjuna svoje šolnike, med njimi vzornega učitelja Janeza Hofbaverja v Dobrli vasi, šolskega nadzorika Simona Ladinika v Goselni vasi in Simona Rudmaša. Ladinik je deloval pred sto leti pri takratnem guvernerju v Ljubljani in je zato v svoji ožji domovini le površno znan. Simon Rudmaš je deloval vsa zadnja leta svojega šolnikovanja v svoji ožji domovini. Rodil se je 21. oktobra 1795, torej pred sto leti pri Rudmašu v Št. Primožu. Po svojem duhovniškem posvečenju leta 1821 se je poleg dušnega pastirstva posvetil še šoli. Tako je ustanovil pri starem Voglu zasilno šolo in nastavil Jurija Hobla, p. d. Rojaka, kot učitelja. Pozneje je prepustil od rodne hiše potrebni prostor za zidanje šole in daroval v ta namen 1500 goldinarjev. Od leta 1827 do 1839 je bil nadzornik normalnih šol v Celju, od 1839 do 1851 pa v Trstu, kjer je izdajal „Jadranskega Slavjana“.

Leta 1851 je postal nadzornik normalnih šol v Celovcu, Rudmaš je bil velik prijatelj šole. Podpiral je pripravnike in učitelje in ustanavljal šole, kjer je le mogel. Po svojem prihodu v Celovec je uvedel pokrajinske učiteljske sestanke. Tak sestanek je bil leta 1852 v Dobrli vasi. Tedaj je razvil učitelj Hofbaver, kakor poroča Ante Beg o koroškem šolstvu, slovenski vzgojni program, ki bi delal še današnji dobi čast. Sploh so uživale šole v Rudmaševi dobi tja do uvedbe znanih utrakvističnih šol velik ugled. Otroci so se priučili materinega jezika, a sprejeli so tudi podlago za priučenje nemščine. Dobrobski otroci so odšli v počitnicah v Kotarče (Guttaring), da so tam izpolnjevali svoje znanje v nemščini. V zameno so prihajali otroci iz Kotarč (Guttaring) v Dobrolo vas in se učili slovenščine.

Danes se priučijo naši otroci v šoli dovolj nemščine; vprašanje je res samo, če je res potrebno, da se dogaja to izključno na škodo srčne izobrazbe. Ali je res samo zaradi znanja nemščine potrebno, da zapuščajo naši

otroci šolo in nudijo celo na desnem dravskem bregu sramotne primere, ko ne znajo niti ene slovenske pesmice? Doživljamo primere, ko odrasli otroci z nekim naivnim, če ne neumnim ponosom zatrjujejo, da ne znajo slovensko čitati. Rudmaš je spisal nekaj vzgojeslovnih stvari, kakor kratko številoslovje „Beiträge zum Methodenbuch“ in Pot v Krajelingu (v Švici). To potovanje ga je privedlo preko Bavarske, Leipziga, Prage in Dunaja spet v Celovec.

Danes bi bilo umestno vzgojeslovno potovanje na Japonsko. Japonski alfabet šteje do štiri tisoč znakov. Četudi jih povprečni Japonec ne potrebuje in ne obvlada vseh, se jih vendar mora priučiti na tisoče. Klub temu se učijo Japonci še angleščino, ki je predvsem na Daljnem vzhodu posredovalni, svetovni jezik. Pri tem pa še nikoli ni bilo slišati, da bi Japonec ne bil dosti narodno vzgojen. Nasprotno!

Ko je Rudmaš konec junija 1858 umrl, je „Slovenski glasnik“ med drugimi zapisal: „Naj sprejmejo vsi Slovani žalostno vest . . . ki je bil stebel slovenstva . . .“

Spisal dr. Ferdo Miller

Revmatiki in vreme

Življenje na podeželju je dosti bolj povezano z vremenskimi razmerami kot pa v hrupnih mestih. Deželani večinoma nimajo barometrov, domače živali pa jim s svojim obnašanjem napovedujejo padec zračnega pritiska in bližnjo nevihto.

Številni vaški otroci, ki so v prostem času pastirčki, dobro vedo iz lastnih izkušenj, da sicer mirna živina včasih naravnost podivja, kadar se napoveduje vihar, nevihta ali kaka druga vremenska nevšečnost.

Kako da sprememba vremena tako vpliva na živino in tudi na ljudi? To nam lahko ponazori kaj preprost poskus.

V veliko posodo, ki je do polovice napolnjena z vodo, spustimo trdo stisnjeno gobo, potem pa počasi zmanjšujemo pritisk. Goba se širi in vpije vodo iz posode. Če jo stisnemo, spet izpusti vodo.

Nekaj podobnega se dogaja z organizmom mnogih ljudi, kadar zračni pritisk pada ali narašča. Človeške celice dobivajo vlago iz črevesja, kadar se niža zračni pritisk in se napoveduje nevihta. Zaradi zatekanja celic se včasih v 24 urah poveča na primer obseg nog za dva centimetra. Posamez-

Za zdravstvo

niki postanejo celo dva kilograma težji, ker zaradi neprestane žeje popijejo več vode kot sicer.

Zaradi večje količine vode v organizmu se človek ne počuti dobro. Ta pritisk se še bolj čuti v možganih, katerih raztegljivost omejujejo lobanjske kosti. Sleherno naraščanje prostornine

možganov večja pritisk in zmanjšuje dotok krvi. Kadar barometer pada, so ljudje nekam utrujeni, slabo razpoloženi in živčni. Boli jih glava, nameščenci komaj čakajo, da bi bil delovni dan končan, statistike pa kažejo, da pride v takih primerih tudi do sorazmerno največ nesreč, srčnih kapi in samomorov.

V določenem obsegu lahko taki pojavi povzročijo akutno vnetje slepiča. Tudi želodčni čir najpogosteje krvavi ob takih dnevih. Poleg tega je znano, da nekateri revmatiki napovedujejo

vremenske spremembe točneje kot najbolj izkušeni vremenarji.

V tej zvezi je treba vedeti, da se zračni pritisk pogosto občutno spremeni v enem samem dnevu. Težnostna sila sonca učinkuje na zemeljsko ozračje podobno kot mesec na morje v obliki plime in oseke. Zraven je treba upoštevati seveda še druge dejavnike, na primer vetrove, temperaturo, vlago, sončno svetlobo in delce v zraku.

Temperatura in vlaga sta pri vremenskih spremembah velikega pomena. Kadar se naglo nižata, se lahko človek tudi prehladi.

Slika na naslovni strani: Folti Wuzella, p. d. Jurij na Polju na Reki v občini Št. Jakob v Rožu vsako leto postavi 5 m² velike jaslice, ki iz leta v leto postajajo večje. Figure so od akademskega kiparja Viktorja Konjediča iz Kranja. Samo za postavljanje jaslic potrebuje Folti Wuzella poldrugi dan. Za druge priprave, kot zbiranje mahu, ki pride letos iz kočevskih gozdov, pa potrebuje še veliko več časa, kar pa seveda dela z velikim veseljem in tudi letos rad pokaže gostom, kako je sestavil jaslice.

Foto: Fera

Za dobro voljo

Osel vremenoslovec

Z Gorenjskega prideš v Soško dolino po cesti čez sedlo pod Vršičem v Julijskih Alpah. Tam je Tičarjev dom, planinska koča, kjer imajo zanimiv in zanesljiv barometer za hribolazce.

Za barometer je izrezljan osel, zraven katerega je napis:

Če je rep suh – lepo vreme.

Če je rep moker – dežuje.

Če rep miruje – stanovitno.

Če se rep maje – veter.

Če se rep ne vidi – megla.

Če pa barometer pade na tla – potres.

Je res osel

„Bojim se, da vam ne bom mogel nič pomagati,“ je rekel nek-

do, ki je bil ranjen pri avtomobilski nesreči. „Sem namreč živinozdravnik.“

„Sijajno, ravno prav mi pridete!“ je odgovoril drugi ranjenec. „Sem namreč pravi osel, ker sem mislil, da lahko drvim čez 100 km na uro s slabimi gumami.“

Močnejši od ateja

Oče vzdigne na roke svojega sinčka in reče: „Vidiš, kako sem jaz močan!“

„O, to ni nič! Da ti vidiš, kako moj francoski učitelj, kadar je pri nas in tebe ni doma, vzdigne mamó, a ona je težja od mene!“

Veseli vnebohod!

Pavlek je dobil naročilo, da mora svoji teti za božič, za veliko noč itd. poslati razglednico s čestitko. Teta se nemalo začudi, ko dobi nekega meseca avgusta razglednico s sledečim voščilom: „Ljuba tetka! Želim Ti prav vesel vnebohod!“

Kaj delajo naši upokojenci
v svojem „prostem času“

Danes:

Wilhelm Kraiger z Metlove

Na Metlovi je pri Jerneju skorajda nepoznan zasebni muzej. V teku desetletij je Wilhelm Kraiger zbiral najrazličnejše zanimivosti, od plakatov plebiscita leta 1920 do dragocenih kovancev iz različnih stoletij.

Pripravil Silvo Kumer

Pred 36 leti se je Wilhelm Kraiger preselil iz Grabna na Metlovo, ker je tedaj ŌDK celo vas Graben odkupila in tam zgradila umetno jezero. Wilhelm Kraiger se je kmalu na Metlovi udomačil in tudi v novi okolici nadaljeval s svojim nenavadnim konjičkom, namreč z zbiranjem zanimivosti iz vsega sveta in iz vseh področij. 28 let je bil zelo vesten sodelavec ŌDK, vsa njegova pozornost pa je veljala tudi konjičku, zbiranju zanimivosti.

Doma na Metlovi od časa do časa razkaže gostom svojo zbirko, ki je tako obširna in obsega toliko stvari, da jih ni mogoče pregledati na en popoldan. Tako mimogrede nam je Kraigerjev oče pokazal zbirko 5000 razglednic, z izredno zanimivimi motivi in to tudi iz prejšnjega stoletja, ko so bile razglednice na Koroškem načeloma še dvojezične. Še bolj zanimivi pa so skoraj poštni žigi, ki so od Št. Jakoba do Pliberka dvojezični. Večinoma je te karte našel na starih podstrešjih ali pa jih je kupil na boljšem trgu. Mnogo teh kart presega vrednost 1000,- šil., toda Kraiger se nobene ni prodal. Celo od poštne uprave so že prišli in so si karte izposojali za razstave. Tej zbirki se pridružuje še 2000 podobic in 500 binkoštnih kart. Mimogrede je zbral tudi še 140 kartic z umetninami slikarja Maksima Gasparija.

Kraiger pa zbira tudi zanimive

Delček zbirke muzeja „pri Jerneju“ na Metlovi

Nepoznani muzej na Metlovi

stare knjige, in teh je zbral že nad 800. Ena najzanimivejših je nemški zakonik iz leta 1614, katerega je kupil pred 20 leti in je že tedaj moral odšteti 5.000,- šilingov. Seveda tudi to knjigo danes še redno prebira in se ne more načuditi, kako strogi so bili tedaj zakoni, ki so vključevali tudi cerkveno pravo. Izredno zanimiva je tudi zbirka starih kovancev od monarhije do 2. republike. Izredno posebnost ima Kraiger pri papirnatem denarju: na nekem bankovcu je natisnjeno napačno

smrtno leto Josipa Broza Tita; namesto 1980 je zapisano leto 1930. Ta denar so tedaj seveda takoj pobrali, toda po naključju je denar prišel le v Kraigerjev muzej, kjer ima svoj prostor tudi cela vrsta zelo dragocenih štajerskih ur, večje število umetniško oblikovanih pip, nekaj sto podstavkov za pivske kozarce, od katerih ima Kraiger v svoji zbirki nekatere unikate bivše pivovarne v Sorgendorfu.

Ogled Kraigerjeve zbirke s tem še dolgo ni mimo, možno je še

videti dragocene kipe, svetnike, stare posode, staro orodje, 30 albumov znamk od monarhije do danes in še bi lahko naštevati. Trenutno Kraigerjev Willi sestavlja kroniko vasi Kazaze, ki bodo leta 1997 praznovalle svojo 600-letnico obstoja. Zato išče vse zgodovinske vire in izpisuje podatke iz farne kronike. Ob tem jubileju pa želi Kraiger prvič pokazati javnosti tudi svojo zbirko, ki bi si dejansko zaslužila mesto v kakem javnem prostoru, da bi bila dostopna za vsakogar.

Slika levo: Zakonik iz 16. stoletja
Srednja slika: nad 5000 razglednic je v zbirki

V Kraigerjevi zbirki so tudi zelo stara domača orodja

Korotan

MEDNARODNA DRUŽBA ZA TRGOVINO IN UDELEŽBE

Celovec – Gorica – Ljubljana

Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt/Celovec
Telefon: 0463 / 56 2 16, teleks: 42 28 01, telefaks: 0463 / 51 62 57

*želi vsem poslovnim partnerjem
vesele božične praznike in
srečno ter uspešno novo leto 1996*

Vaš partner v prostoru ALPE-JADRAN

*Vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem
in znancem želi vse dobro za božič in
za novo leto*

Peter HRIBERNIK

MIZAR ŽIH POLJE

*Vsem našim cenjenim gostom
želimo blagoslovljene
božične praznike ter
srečno novo leto*

GOSTILNA
MALLE
iz Sel

*Vsem prijateljem in znancem želi
blagoslovljene božične praznike
ter sreče in veselja v novem letu*

DRUŽINA

dipl. inž. prof. Lojze
SAMONIG

VRBA / VELDEN

DRUŽINA
JERNEJ

*želi svojim znancem
in sorodnikom
blagoslovljen božič ter
srečno novo leto*

ŠMIHEL NAD PLIBERKOM

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto
želi vsem gostom in
prijateljem naše hiše*

HOTEL
RESTAVRACIJA

BREZNIK

PLIBERK

*Vsem občanom,
prijateljem in gostom
želi vesele
božične praznike
ter srečno novo leto*

ŽUPAN

Johann PAJANK

občina Bistrica pri Pliberku

pri joklnukulturno društvo – taberna
GesmbH**Badgasse 7**

Celovec, tel./faks 0043/463/514565

Vam želi vesele božične praznike
in srečno novo letoWir wünschen allen unseren Kunden und Freunden ein
besinnliches Weihnachtsfest und ein erfolgreiches Neues JahrŽelimo vsem našim odjemalcem in prijateljem
prijetne božične praznike in uspešno novo leto

9072 Ludmannsdorf/Bilčovs

HOLZBAU GASSERŽelimo Vam vesele božične praznike
ter veliko uspeha v novem letu**JUENNA**

DRUŽINA GREGORIČ

ČEPIČE PRI GLOBASNICI

Vsem cenjenim
odjemalcem
in znancemželi vse dobro
za božič in
srečno novo leto**družina
URBAS**Vesele božične praznike
in srečno novo leto želiGOSTIŠČE – TENIS-IGRIŠČE –
TUJSKE SOBE**KOREN**9072 Bilčovs/Kajzaze
tel. 0 42 28 / 22 14Vsem faranom, sorodnikom
znancem in prijateljem
na Zili, v Rožu in Podjuni**Stanko TRAP**

župnik na Ziljski Bistrici

dv. svetnik

dr. Anton FEINIG

z družino

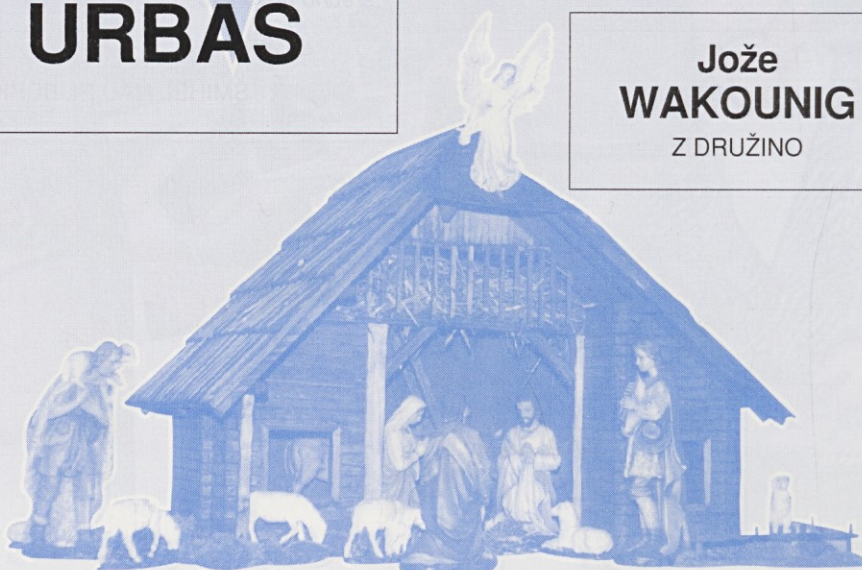
SVEČE

Vesel božič ter
srečno novo leto želi
vsem znancem in
prijateljem družina**dr. Janko in dr. Marija
ZERZER**

CELOVEC

**Jože
WAKOUNIG**

Z DRUŽINO

Vsem tečajnikom, dobrotnicam
in dobrotnikom ter
prijateljem Doma
v Tinjah želi
blagoslovljene
božične praznike in
srečno novo leto
pri tečajih in duhovnih
vajah ter do svidenja

Jože KOPEINIG
S SODELAVCI

Vsem prijateljem in znancem želi
blagoslovljene božične praznike
in zadovoljno leto 1996

družina MIKSCH
pd. OŠTRMANOVA
PRTIČE – HODIŠE

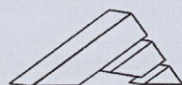
**ZIMMEREI
KULMESCH**

ŽAGA IN SKOBLJARNA
SÄGE- UND HOBELWERK
Ges.m.b.H.

Vogrče/Rinkenberg 80
9150 Pliberk/Bleiburg
Telefon 0 42 35 / 32 14

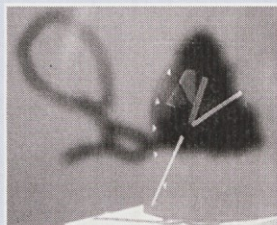
Zahvaljujemo se za zaupanje in
Vam želimo vesele božične praznike
in srečno novo leto!

Wir danken für Ihr Vertrauen und
wünschen Ihnen frohe Weihnachten
und ein glückliches neues Jahr!

ARTIS Filmproduktions Ges.m.b.H.

KO BI BILA LE ENA
OD ŽELJA
VSEH LJUDI
VSEM LJUDEM
ZAŽELJENA
ČLOVEK V ČLOVEKU
POSTAL BI ČLOVEK.

9020
Klagenfurt/
Celovec
Primosch-
gasse 3
Telefon
0463 / 37 553

Vesele božične praznike in srečno novo leto Vam želi
Frohe Weihnachten und ein erfolgreiches Neues Jahr wünscht Ihnen

Mirko EINSPIELER

višji inšpektor / Oberinspektor

Vaš zaupnik v vseh vprašanih zavarovanja in financiranja
Ihr Berater in Sachen Versicherung und Finanzierung

Büro:

Landesdirektion Kärnten und Osttirol
Karfreitstraße 24
9020 Celovec/Klagenfurt
Telefon: 0463 / 58 26 - 257
Faks/Fax: 0463 / 58 26 - 292

llonau
die meistbesungene Versicherung

Privat:

9072 Bilčovs/
Ludmannsdorf
Oberdörf 25
Tel. 0 42 28 / 33 01

Vesele božične praznike ter
srečno in uspešno novo leto želijo

EL Žitara vas

in občinski odborniki

TOMI PETEK KARL HREN
MARIJA KRASNIK

Vsem gostom in prijateljem
želita vesele božične praznike
in srečno novo leto

DRUŽINA
WERNIG

DRUŽINA
KUPPER

KOČUHA

Blagoslovljen Božič in zadovoljno leto 1996

**NOREA
REPRO
DRUCK**

A-9020 KLAGENFURT
CELOVEC
LINSENGASSE 59
TEL. 0 463 / 55 2 65-0
FAX 0 463 / 550 595

*Vesel božič in srečno
novo leto 1996
Vam želita*

DRUŽINI

Valči in Bojan Lumbar
Gabi in Bogo Pretnar

Kosta

OHG

Café-Konditorei

KLAGENFURT
10.-Oktober-Straße 26
Telefon 55 5 36

*Vsem našim cenjenim gostom
želimo blagoslovljene
božične praznike ter
uspešno novo leto.
Zahvaljujemo se Vam
za Vaše zaupanje.*

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto
vsem obiskovalcem*

Štekl nove
gostilne
v Globasnici

*Vsem rednim in
podpornim članom
vesele božične praznike
in veliko sreče v
novem letu želi*

DRUŠTVO UPOKOJENCEV
PLIBERK

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto*

**Hermann
ZELE**

trgovanje z avtomobili in popravljavnica

Nonča vas, 9150 PLIBERK
telefon: 0 42 35 / 22 49

EUROKLIP

Kompostierer
Schredder
Hackschnitzelhäcksler
Hecklader
Heckbagger
Holztransportanhänger
Holzkräne
Frontlader

**LMBH-Maschinenbau- u.
Handels-GmbH & Co. KG**
LOMSCHKE
Tihoja 2 (St. Philippen)
9141 EBERNDORF, Tel. 0 42 37 / 22 46

*Vesele božične praznike in srečno
novo leto sorodnikom, znancem
odjemalcem in gostom*

ŠOŠTAR

GOSTILNA
z dvorano za raznovrstne prireditve
SPAR MARKT-TRGOVINA

Wautsche-Smrečnik
9142 GLOBASNICA 43
Telefon 0 42 30 / 211

*Vsem naročnikom in bralcem
Našega tednika*

TONČI DOLINŠEK

FLORIJAN ZERGOI

ŽUPNIK
v KAZAZAH in VOGRČAH

*Vsem prijateljem in znancem želi vesele
božične praznike in srečno novo leto*

Filip WARASCH

DRUŽINA

KUHLING
pd. HAVŽARJEVA

ŽELINJE

DRUŽINA

MILLONIG

DRAŠČE V ZILJSKI DOLINI

*Vsem prijateljem bratske pozdrave in
voščila za Božič in srečno novo leto*

MILKA HARTMAN

LIBUČE

ZADRUGA
MARKET
PLIBERK

Tel. 0 42 35 / 20 39

**ZAHVALJUJEMO SE ZA VAŠE ZAUPANJE V MINULEM LETU
TUDI V NOVEM LETU SE BOMO TRUDILI, DA VAM POLEG PRIJAZNE
POSTREŽBE TER NAJVEČJE IZBIRE NUDIMO NAJCENEJŠI NAKUP**

***Vam vsem želimo
blagoslovljene božične
praznike in uspešno
novo leto***

*Vsem občanom in gostom
občine GALICIJE želim
vesele božične praznike
in srečno novo leto*

Josef WUTTE
ŽUPAN

AUTOMARKT

Ernst IGERC

ŠMIHEL nad PLIBERKOM
Tel. 0 42 35 / 36 57, auto tel. 0663 / 84 61 83

*želi vsem znancem, odjemalcem in
prijateljem vesele božične praznike
in srečno novo leto*

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto*

Original
Trachten
Anfertigung

Modedirndl
ERIKA

Bahnhofstraße 26
PLIBERK/BLEIBURG
Tel. 0 42 35 / 21 32

Bahnhofstraße 38/b
CELOVEC/KLAGENFURT
Tel. 0463 / 51 23 03

*Vesel božič in
srečno novo leto*

DRUŽINA
dr. Draga in Karel
SMOLLE

BISTRICA V ROŽU

DRUŽINA
KAC-LOGAR
NONČA VAS – GRADIČE

*Vesele božične
praznike in
srečno novo leto
želi*

EL Šmarjeta v Rožu

in Vaš občinski odbornik
HUBERT OGRIS

*Vesele božične praznike in veselo ter
zdravo novo leto 1996 želi*

WEKO

BAU- UND MÖBELTISCHLEREI

Werner Kotnik

9125 Kühnsdorf/Sinča vas,
Mittlern/Metlova, Hauptstr. 76
Telefon 0 42 32 / 61 61

*Zvestim naročnikom naših uslug
in poslovnim partnerjem
vesel božič in srečno novo leto!*

VAŠE DOMAČE PODJETJE

Ing.
Stefan **Gregorič**
GesmbH

WASSER-GAS-HEIZUNG

SANITARNE NAPRAVE / CENTRALNE KURJAVE

SOLARANLAGEN / SOLARNE NAPRAVE

Kleindorf / Mala vas 5, Tel. 0 42 30 / 270

GLOBASNITZ / GLOBASNICA

DRUŽINA

dr. Franc in mag. Vera
WUTTI

Dollichgasse 5, 9170 BOROVLJE

*Vsem rojakom, faranom, mladini,
posebno še študentom, in znancem*

mag. Ivan OLIP

ŽUPNIK V PLIBERKU

Krof Holzbau

Gesellschaft m. b. H.

- ZIMMEREI
- SÄGE
- HOBELWERK
- FERTIGHÄUSER

9150 BLEIBURG – Einersdorf 50
Telefon (0 42 35) 21 71
Fax (0 42 35) 32 74

Vesel božič
in srečno
novo leto
želi

RAVNATELJSTVO
PROFESORSKI ZBOR
IN DIJAKI

Dvojezične zvezne trgovske akademije

9020 Celovec
Trg prof. Janežiča 1

Vsem strankam in znancem
želi blagoslovljene
božične praznike
in srečno
novo leto

muralter

okna – vrata – zaščita pred soncem – zimski vrt – pritikline

posvet • načrt • prodaja • montaža • servis

hauptstraße 172
a-9210 pörschach/see
telefon 0 42 72 / 37 92
telefax 0 42 72 / 37 09
mobiltel. 0663 / 84 44 07

franc brežjak

bleiburgerstraße 7
a-9141 dobřla vas/eberndorf
tel./faks 0 42 36 / 32 40

Kopalnica Kurjava

MI NAČRTUJEMO
IN GRADIMO

Vesele božične
praznike ter
srečno in uspešno
novo leto želi
vsem poslovnim
prijateljem in
znancem

Družina WERNER FINDENIG

9125 MITTLERN / METLOVA
Tel. 0 42 32 / 62 22

PETER OLIP

ŽUPNIK

v Št. Lenartu pri sedmih studencih
in na Brnci

*Vesele božične praznike
ter srečno novo leto želi*

KVARTET BRATOV
SMRTNIK
in družina

Korte pri Železni Kapli

*Vesele božične praznike vsem
odjemalcem in prijateljem želi*

MEBEL INTERNATIONAL
WUNTSCHKEK

9150 BLEIBURG
Tel. 0 42 35 / 20 63

*Blagoslovljen božič in srečno
novo leto želi sorodnikom,
znancem in odjemalcem*

ADEG - TRGOVINA

OKNA – VRATA
KRIVOGRAD
K.G.

z nastavljenici

ŠMIHEL
NAD PLIBERKOM

*Vsem sorodnikom, prijateljem in
članom društva Drabosnjak*

DRUŽINA
LESJAK

Vrba

*Vsem ljubiteljem
zborovskega petja
ter prijateljem in
podpornikom
vesele božične dni
ter srečno novo leto
želi*

MePZ PODJUNA PLIBERK

*Vsem odjemalcem želimo
vesele božične praznike in
srečno novo leto*

Rudolf
Skias

BAU- und MöBELTISCHLEREI

9150 PLIBERK/BLEIBURG
BLATO/MOOS

Tel. 0 42 35 / 25 86, faks 0 42 35 / 25 75 18

*Vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem
in znancem želi vesele božične praznike
in srečno novo leto*

ADEG
OGRIS-MARTIČ

Bilčovs / Ludmannsdorf
Tel. 0 42 28 / 22 51

MIZARSKO
PODJETJE

Silvo Kuschej
ständig gerichtlich beideter Sachverständiger

9150 Bleiburg / Pliberk, Koschatstr. 8
Telefon (0 42 35) 21 63

empfehlte sich für
gute Meisterarbeit
sämtlicher
Einbaumöbel und
Bautischlerarbeiten

se priporoča z
dobro izdelavo
vseh vrst pohištva
in gradbenega
mizarstva

*Vesele božične praznike in
uspešno novo leto!*

ELBE
...die Lösung

Canon -Fachhändler

ELBE-Elektronische Büroeinrichtung
Gesellschaft mbH.

IBM und RICOH Vertragshändler

Ihr Partner für die
komplette Büroausstattung

9020 **KLAGENFURT**, Ankershofenstraße 2
Tel. 0463 / 51 56 51, Fax 0463 / 51 56 51 - 21

9500 **VILLACH**, Tiroler Straße 21
Tel. 0 42 42 / 51 115, Fax 0 42 42 / 52 6 19

Vsem dobrotnikom,
prijateljem in znancem želi

OKTET SUHA

vesele božične praznike
in srečno novo leto

Mešani pevski zbor

želi vsem članom, podpornim članom,
prijateljem in ljubiteljem petja
blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto 1996

Vsem prijateljem in znancem

družina ROPAČ, pd. Hanzel

LOČE – ŠT. ILJ ob Dravi

KMEČKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST

KIS

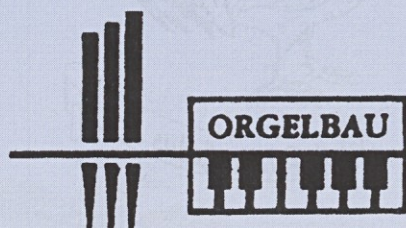
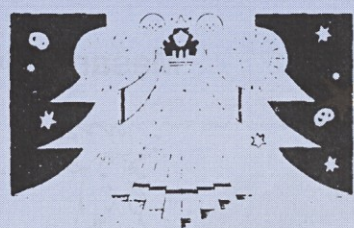
želi

vsem kmeticam in kmetom,
sodelavcem in
prijateljem KIS-a

vesele božične praznike
in srečno novo leto

**Walter
Ottitsch**

★ **A-9170 Borovlje, Ressenig / Resnica 39**
Telefon 0 42 27 / 26 40
Fax: 0 42 27 / 26 40 - 4

*želi ob prazniku miru vsem odjemalcem in prijateljem
 blagoslovljen božič in srečno novo leto*

*Vsem poslovnim partnerjem
 želimo vesele
 božične praznike in
 srečno novo leto*

ALPETOUR

Spedition-Transport GmbH.

Lastenstraße 6
 A-9150 PLIBERK/BLEIBURG

*Lepe
 božične in
 novoletne
 pozdrave*

DRUŽINA
DR. BAKONDY
 iz GLOBASNICE

*Blagoslovljene božične praznike ter
 uspešno novo leto Vam želi*
turistična agencija
in avtopodjetje

STENČNIK DOBRLA VAS

Zahvaljujemo se vsem prijateljem, partnerjem in potnikom za zaupanje v
 minulemu letu in Vam želimo srečno vožnjo v letu 1996

Vsem sorodnikom in znancem
družina POMOČ

BILČOVŠ

*Vesele božične
 praznike in srečno
 novo leto želita*

**dr. Manica in mag. Janko
 URANK**

Z DRUŽINO

CELOVEC

INSTALLATEUR
ING. GUIDO KALLIWODA

9150 Bleiburg/Pliberk

BRÖTJE
HEIZUNG

želi vesele božične praznike in srečno novo leto

*Vesele božične praznike in
srečno novo leto*

ODVETNIK
Dr. Branko PERČ

9150 PLIBERK/BLEIBURG
10.-Oktober-Platz 15

**Vesele praznike
in
srečno Novo leto**

Računalniške rešitve
Inž. Črtomir JANK

CRT

software & systems

Stranje 57
A-9071 Kotmara vas
☎ 04220/2598

*Vsem znancem in
prijateljem*

DRUŽINA
**mag. Urban
POPOTNIG**

ZILJSKA BISTRICA

**NEU:
SKODA
FELICIA
u.COMBI**

Ab 103.990

**Darauf kann man
sich verlassen.**

Volkswagen Gruppe

*Želimo vsem strankam in
prijateljem naše hiše vesel božič
in srečno novo leto!*

AUTOHAUS

Purkowitz

PRODAJALNA – SERVIS
NADOMESTNI DELI

9100 Völkemarkt / Velikovec
Jauntalweg 2, Tel. 0 42 32 / 25 19

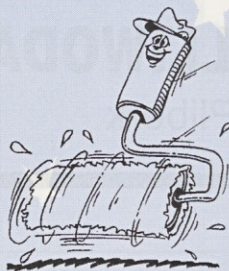
Ihr Maler

VALENTIN STRUGER

Malerei • Anstrich • Fassade
Boden • Tapete

9071 Köttmannsdorf 210
Tel. 0 42 20 / 21 58
Autotel.: 0663 / 47 132
Fax: 0 42 20 / 27 69

Želim vesele božične praznike in srečno novo leto

MARJAN KRAINZ

pleskarski mojster

Libuče, Mießbergstr. 43
9150 BLEIBURG
Tel. 0 42 35 / 32 57

PRIPOROČAM SE ZA VSA PLESKARSKA DELA

Vesele božične praznike in srečno novo leto vam želi

Stanislaus Verhnjak

Zentralinspektor
Versicherungen, Bausparen, Finanzierungen, Leasing

Privat: 9143 St. Michael / Šmihel,
Hof / Dvor 23, Tel. (0 42 35) 32 60 ali 42 13

Büro: 9100 Völkermarkt / Velikovec, Bürgerlustgasse 2
Tel.: (0 42 32) 38 76, Fax: (0 42 32) 38 7 65

GRAZER WECHSELSEITIGE
Versicherung Aktiengesellschaft

seit

1270

Sirter

„Moj cilj je aktivirati mladino za izvenšolsko dejavnost“

Naš tednik: Ponovno si se oddoločila, da sprejmeš nalogo predsednice KDZ. Zakaj?

Eva Obreza: Za mano je leto dni predsedovanja v Koroški dijaški zvezi in vse kaže tako, da so bili odborniki in člani z mojim delom zadovoljni. Predlagali so mi, naj ponovno kandidiram, in me na občnem zboru tudi izvolili. Kandidaturo sem sprejela, ker glede na lanskoletne izkušnje mislim, da bo delo letos še uspešnejše.

Kako bi strnila svoje leto delovanja v funkciji predsednice?

Bilo je veliko trdega dela in mislim, da smo s skupnimi močmi dosegli skoraj vse zastavljene cilje. Pri božičnem nogometnem turnirju smo poskrbeli za šport. Priredili smo tudi politične diskusije, kot npr. s predsednikom ZSO dr. Marjanom Sturmom, z mag. Marjanom Piprom ter s Karlom Smolajem.

Z Jankom Messnerjem smo priredili literarne večere na temo JOB s kratkim filmom in fotografijami, ki so jih pripravili mladi v okviru „Foto mladje“ in „Film mladje“ pod mentorstvom Miha Dolinška.

Poleg tega smo imeli še karaoke, šolsko leto pa smo zaključili s prireditvijo „Rock ob meji“. Ponovno smo

Eva Obreza je stara 18 let in obiskuje 5. razred dvojezične Trgovske akademije v Celovcu. V lanskem letu je prevzela mesto predsednice Koroške dijaške zveze (KDZ) in bila na nedavnem občnem zboru potrjena.

vzpostavili stike s postojnsko gimnazijo. Nedvomno pa je bil največji uspeh film „Back up“, ki je bil predstavljen letos v oktobru.

Si dosegla vse zastavljene cilje?

Seveda ne. Na žalost nam ni uspelo organizirati in izvesti diskusije „Na grmadi“ zaradi nepripravljenosti nekaterih povabljenih.

Kaj načrtujete v prihodnjem letu?

Za prihodnje leto imamo že kar nekaj načrtov, katere bomo natančno izoblikovali na klavzuri. Lahko pa

na kratko predstavim dosedanje okvirne načrte: nadaljevali bomo s sodelovanjem s postojnsko gimnazijo; v okviru Dijaške sekcije Slovenije prirejamo novoletni ples 22. 12. 1995 za vse dijake iz Slovenije in Koroške; z Mlado EL bomo organizirali seminar retorike; v sodelovanju s PUAK bomo priredili slovensko-slovenski seminar; izdali bomo časopis.

Prvič imate tudi klubske prostore. Kako jih mislite izkoristiti?

Ko bomo končno dobili obljubljenе klubske prostore, bomo prirejali

politične, kulturne diskusije in seveda tudi zabavne večere. Kot zaključek šolskega leta bomo priredili „96. Rock ob meji“.

Letos vigredi ste bili tudi soorganizator seminarja MENS v Celovcu. Kaj so tvoji vtisi?

Soorganiziranje seminarja MENS nam je prineslo veliko novih izkušenj. Spoznali smo druge manjšine in njihove težave. Od njih smo se veliko naučili, predvsem pa je to soorganiziranje pripomoglo k tesnejšemu sodelovanju med koroškimi organizacijami.

Sodelujete tudi s PUAK in Mlado EL. Kakšno je po vašem mnenju to sodelovanje?

Kot sem že prej omenila, imamo v načrtu sodelovanje s PUAK in Mlado EL. Mislim, da je tako sodelovanje zelo plodno, saj s skupnimi močmi lahko dosežemo dosti boljše rezultate.

Še tvoji osebni cilji za KDZ v naslednjem letu?

Moj največji cilj pri KDZ je motivirati mladino za izvenšolsko delovanje na različnih področjih (film, fotografija, kultura, politika in tudi zabava), ki jih nudi Koroška dijaška zveza.

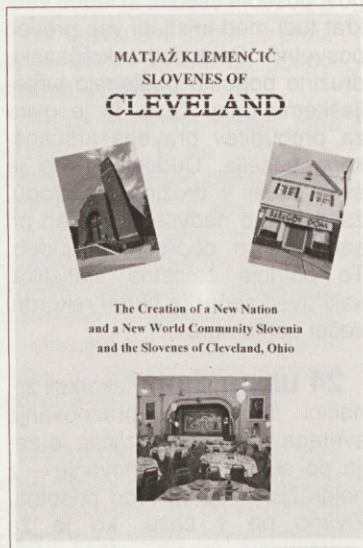
Igor Roblek

Pomembna knjiga o ameriških Slovencih

Matjaž Klemenčič, Slovenes of Cleveland. The Creation of a New Nation and New World Community Slovenia and the Slovenes of Cleveland, Ohio (Slovenci iz Clevelanda. Nastanek novega naroda in nove svetovne skupnosti Slovenija in Slovenci iz Clevelanda, Ohio. Dolenjska založba, Novo mesto 1995, 416 str.).

Dolga leta je Cleveland v zvezni državi Ohio v Združenih državah Amerike bil za Ljubljano in Trstom tretje največje slovensko mesto; je mesto z največjo koncentracijo in največjim številom prebivalstva slovenskega rodu zunaj Slovenije. Tja se je usmeril strnji tok slovenske naselitve v ZDA. Od slovenskih pokrajin so dale največ izseljencev Notranjska, Dolenjska, južna Koroška in Primorska. V habsburški monarhiji so bili Slovenci od vseh narodov najbolj prizadeti od izseljevanja. Med 1880 in 1910 je njihovo število naraslo kaj za 9,9 odstotka, manj kakor pri drugih narodih.

Do leta 1914 se je izselilo čez 300.000 Slovencev, večinoma v ZDA, manj v evropske dežele in južno Ameriko. Župnik Božidar Tensundem, Nemec iz Vestfalije, ki se je za svoje vernike naučil slovensko, je izjavil, da so si mnogi Slovenci v vestfalskih rudnikih prideli denar za potovanje v Ameriko. Ustanovitev kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev (poznejše Jugoslavije) leta 1918 ni zaustavila izseljevanja, ga je samo preusmerila. Po prihodu fašistov na oblast se je

moralo mnogo Slovencev izseliti iz italijansko zasledene Primorske v ZDA in v južno Ameriko. Nov velik izselitveni val je bil po letu 1945, ko so tisoči zbežali pred komunisti; cilj so bile ZDA (v Clevelandu je oživela skupnost na St. Clair Avenue), Kanada, Argentina in Avstralija.

Prvi Slovenci v Clevelandu so bili predvsem Dolenjci in Gorenjci. Prvi Slovenec v Clevelandu je bil John (Janez) Pintar iz Andola na Dolenjskem; prišel je leta 1879, a se je po petih mesecih vrnil. Joseph (Jože) Turk, iz kraja Hinje na Dolenjskem, je bil prvi za stalno naseljeni Slovenec; prišel je leta 1882. Turk je odigral nadvse pomembno vlogo v zgodovini clevelandskih Slovencev. Leta 1970 je bilo v Clevelandu 46.000 ljudi slovenskega rodu. Problem je odseljevanje in razpadanje skupnosti, tudi zaradi priseljevanja črnih.

Moč Slovencev je bila v ustanavljanju lastnih skupnosti, kakor so katoliške župnije, in ustanov, kakor so lastne katoliške šole, narodni domovi, delavski domovi in dobrodelno-podporne organizacije. Zelo razvejana društvena dejavnost je zajela številna področja, od verske do športne in pevske dejavnosti. Nadvse pomembne za ohranitev narodne identitete so štiri slovenske župnije St. Vitus (Sv. Vid, 1894), St. Lawrence (Sv. Lovrenc, 1905), St. Mary (Sv. Marija, 1907) in St. Christina (Sv. Kristina, 1925). Politični begunci po letu 1945 so se naselili predvsem ob St. Clair Avenue; ustvarili so lastne ustanove; najbolj znani sta Baragov dom in Slovenska Pristava.

Jasno je, da je vsakokratna jugoslovanska diplomacija, kraljevska pred 2. svetovno vojno, komunistična po njej, skušala vplivati na dejavnost raznih ustanov in društev,

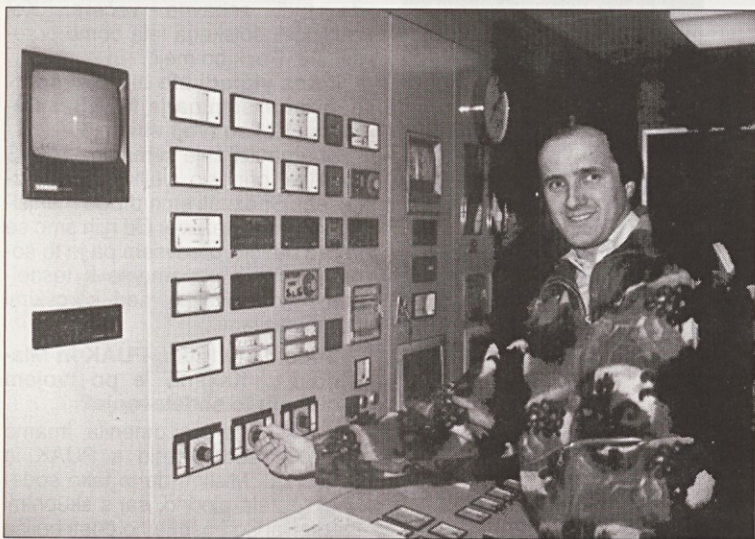
ki si jih je tako ali drugače svojila. Leta 1991 so clevelandski Slovenci, neglede na svoje politično pričanje, podprli osamosvojitve slovenske države izpod jugoslovanske nadoblasti.

V clevelandski mestni politiki je bil in je delež Slovencev kar precejšen. Najbolj znani politik je gotovo demokrat Frank Lausche. 1941 in 1943 je bil župan, leta 1944 in še večkrat guverner Ohia, 1956 pa je postal senator v Washingtonu. Leta 1979 je postal župan republikanec George Voinovich, po mami Slovenec, po očetu Srb, zdaj guverner Ohia. Sodelovanje z drugimi slovanskimi skupnostmi, predvsem češko, hrvaško in poljsko, je botrovalo marsikateremu uspehu.

Avtor Matjaž Klemenčič, sin ljubljanskega univerzitetnega profesorja Vladimirja Klemenčiča, je profesor zgodovine na mariborski univerzi. Uporabljal je vire iz Clevelanda, Washingtona in drugih krajev v ZDA pa iz Slovenije. Knjigo je razdelil na deset poglavij: zgodovinski pregled Slovenije do danes; izseljevanje od srede 19. stoletja do danes; naselitev v Clevelandu; razvoj zasebnih slovenskih podjetij; slovenske župnije; slovenske bratovščine in dobrodelno-podporne ustanove; razvoj in delovanje slovenskih narodnih domov; delavsko gibanje in stavke; politične dejavnosti; clevelandski Slovenci in stara domovina. Uvodno besedo je napisal zilijski rojak Andrej Moritsch, profesor na celovški univerzi, predsednik komiteja Avstrija-Slovenija pri Avstrijski akademiji znanosti.

Jože Wakounig

Za vzdrževanje raznih ustanov je potrebna služba tudi na sveti večer

Težko gre od doma na nočno službo Radišan Hanzi Woschitz, ki opravlja službo pri celovški mestni upravi.

Služba na sveti večer

Vsak je zelo prizadet, ko mora prvič na sveti večer izvrševati nočno službo. Nekateri pa so te službe že navajeni ter v njej vidijo mnogo pozitivnega. Na primer Anita Kapp, ki bo letos že osmič služila na sveti večer.

■ Pripravil Franc Sadjak

Sveti večer ali vigilijslovesnega obhajanja Kristusovega rojstva je v prvi vrsti pridržan družinski liturgiji (beri: „Župnik o svetem večeru“) in je zato čas, ki ga vsak želi obhajati v krogu najdražjih. Vzdušje in doživljaji so ob tem večeru posebni, še posebej tam, kjer se praznuje po starih navadah. Mišljeno ni le obdarjanje in petje božičnih pesmi ob lepo okrašenem drevesu, pač pa tudi škropljenje in kajenje (v vseh stanovanjskih in gospodarskih prostorih), molitev pred jasicami in obisk polnočnice. Žal pa je praznovanje svetega večera kljub njegovi posebni vsebini in lepoti večkrat tudi med kristjani vse preveč posvetno. Celu dobre krščanske duševne pogosto podlegajo veseljaškemu duhu časa, ki je ovira za prebuditev pravega krščanskega veselja. Čudovit in lep je sveti večer v družinskem krogu, žal pogosto nadvse drugačen pri samotnih in depresivnih ljudeh. To potrjuje žalostna statistika, kajti sveti večer je hkrati rekordni večer samomorov.

24 ur na dan. Kakorkoli že, načini in navade praznovanja svetega večera so različni, le želja po skupnem praznovanju – z najdražjimi – je povsod prisotna. Živimo pa v času, ko je za vzdrževanje raznih ustanov potrebna delovna služba vseh 24 ur na dan, npr. v bolnišnicah, v domovih za ostarele, pri karitativnih ustanovah, pri Rdečem križu, pri carini, pri žandarmeriji in policiji, pri pošti, pri raznih telefonskih službah (informacijah), itd. Razumljivo, da je zelo prizadet skoraj

da vsak, ki mora prav na sveti večer izvrševati nočno službo. „Je pač usoda, kateri se moram ukloniti,“ pravi večina. Nekateri pa se nočne službe na sveti večer prav veselijo, kajti z njo povezujejo več kot le službo. Lep primer je bolniška sestra Anita Kapp iz Šmihela, ki bo letos služila že osmo nočno službo na sveti večer v bolnišnici elizabetink v Celovcu. Anita Kapp: „Prva služba na sveti večer me je že precej prizadela in bilo mi je tudi težko. S časom pa se navadiš, tako da sedaj rada delam službo na sveti večer – celo veselim se je. Pripravljeno imamo božično drevo, majhna darilca za bolnike, poje-mo, se spominjamo domačih in molimo. Tu, pri elizabetinkah, sveti večer ni poseben dogodek le za bolnike, temveč tudi za tiste, ki nosijo skrb za bolnike!“ Podobnega mnenja je s. Imelda (Wutte), ki je doživela že nešteto svetih večerov pri elizabetinkah. Žal pa tokrat še ne ve, kako bo letos obhajala sveti večer, saj je pred nekaj dni nenadno oslabela in zato morala na preiskavo ter v bolniško posteljo (s. Imeldi želimo hitro okrevanje).

Tudi s. Neža (Mohar) iz Nagelč pri Št. Primožu, ki vodi dom duševno bolnih v Pliberku, bo kakor že nešteto let poprej obhajala letošnji sveti večer z bolniki.

„Ko sem prvi sveti večer praznovala izven doma – takrat še v samostanu – mi je bilo izredno težko, predvsem v času, za katerega sem vedela, da doma praznujejo pred božičnim drevesom. Toda to je bilo pred mnogimi leti,

Pri elizabetinkah v Celovcu sveti večer ni poseben dogodek le za bolnike, pač pa tudi za tiste, ki nosijo skrb. Med drugim (z leve) s. Felicitas, s. Kristine in s. Otilija.

„Dokler nimam družine in otrok, je vse nekako sprejemljivo,“ pravi diplomirana bolniška sestra (v sanatoriju Maria Hilf v Celovcu) Veronika Kramer iz Nonče vasi.

Slike Fera/Sadjak

Anita Kapp (na sliki s pacientko Nežko Krajer) skoraj redno opravlja nočno službo na sveti večer.

danes imam družino tukaj v domu. Bolni so na sveti večer še posebej hvaležni pomoči in bližine, meni pa to pomeni veliko zadovoljstvo. Zame osebno pa na ta večer ne preostane veliko časa, toda če človek ve, da drugemu dobro stori, se rad žrtvuje!"

Požrtvovalen. Za druge žrtvovati se mora na letošnji sveti večer tudi 22-letna diplomirana bolniška sestra Veronika Kramer iz Nonče vasi pri Pliberku. Od 19. do 7. ure zjutraj ima nočno službo v sanatoriju Maria Hilf v Celovcu. Kako bo ona preživela „mirno sveto noč“, pa natančno še ne ve.

„Noč vsekakor ne bo mirna, kajti na oddelku otrok je vedno mnogo hektike. Kljub temu bom

skušala najti čas tudi zase ter se spomnila najdražjih doma v Nonči vasi,“ pravi Veronika Kramer.

Veronika Kramer bi sveti večer seveda raje praznovala doma, toda „dokler nimam družine in otrok, je vse nekako sprejemljivo,“ pravi diplomirana bolniška sestra. Bolj prizadet zaradi nočne službe je Hanzi Woschitz z Radiš (Verovce), ki mora letos na sveti večer pustiti družino s tremi otroki samo. Vsako četrto leto mora namreč opravljati nočno službo (od 19. ure do 6.30) pri celovski mestni upravi (Stadtwerke) ter pregledovati in opazovati velikanske stroje, ki proizvajajo tok in toploto za gospodinjstva v Celovcu.

„Težko grem od doma, toda še težje mi je, ko se (malo pred sedmo uro zvečer) peljem z avtom skozi Žrelec v službo. Tam je v tem času zelo mirno in to človeka prizadene. No ja, na delovnem mestu samem skušam izpodrivati posebne spomine, kar popolnoma seveda nikoli ne uspe. Z mislimi sem namreč vedno doma pri družini!“

Hvaležen. Srečo je imel letos poštni uradnik (v Celovcu) Blaž Kordesch, saj bo lahko praznoval sveti večer v krogu družine. Srečo zato, ker je to nedvomno redek dogodek, saj je imel že 15-krat nočno službo prav na sveti večer. Kordesch: „To je pač poklicna usoda!“

Manj hvaležen usodi pa je Martin Polesnig iz Vogrč, ki opravlja civilno službo pri Rde-

čem križu v Pliberku. „Tokrat je služba na sveti večer sprejemljiva, toda če bi imel družino in otroke, bi bili položaj in občutki seveda drugačni. Upam pa na miren večer, brez posebnih nezdod!“

Kadar govorimo o službi na sveti večer, vsekakor ne smemo pozabiti duhovnikov, ki imajo v bistvu cel večer rezerviran le za druge. Poleg pripravljanja in darovanja (številnih) polnočnih maš posvečajo posebno pozornost starim in samotnim ljudem, jih obiskujejo in jim tako vsaj malo skrajšajo in olepšajo večer. Redko se najde duhovnik, ki bi sveti večer lahko mirno praznoval, brez časovnih stisk. Je pač poklicna usoda, bi dejal Blaž Kordesch...

Župnik o svetem večeru

Maksimilijan Michor

Liturgične rubrike predvidevajo tudi možnost svete maše na božični (sveti) večer. Kjer se te možnosti poslužujejo, tam imajo božično sveto mašo za otroke navadno v poznih popoldanskih urah. Sicer pa je sveti večer pridržen za družinsko liturgijo. Te družinske liturgije imajo ponekod zelo bogato duhovno zgradbo, ponekod pa so površne in se komaj dotaknejo sporočila svete noči. Vendar pa je na sveti večer skoraj vsak bolj ubran, razpoložen in zamišljen. Za polnočnico in na sveti dan se bodo v liturgičnem prostoru zbrali tudi mnogi, ki se sicer neredno zbirajo ob altarju. Prišli bodo z zelo različnimi pričakovanji. Lepa naloga duhovnika je, da to sveto razpoloženje in vsa razna pričakovanja, v lepo oblikovani božični liturgiji, usmeri v tiho in vendar tako veliko dogajanje prve svete noči.

Čim bolj bodo tudi naša družinska praznovanja preprosta in primerna dogajanju, katerega se bomo spominjali, tem več bo v nas srčnega veselja. Tega veselja si drug drugemu želimo.

Sestra Neža je na sveti večer velika oporo duševno bolnim v domu v Pliberku.

Pri Rdečem križu v Pliberku opravlja civilno službo, med drugim tudi na sveti večer – Martin Polesnig iz Vogrč.

Romarji so v glavnem iskali božje pomoči, pogosto pa so se romanja izrodila v veseljačenje, popivanje, v brezdelje, v kramarski sejem in druge pregreške.

ROMANJA

■ Piše Darko Knez

Slovenski romarji se prvič omenjajo v tržaških listinah leta 1233. O veselju Slovencev do romanja so poročali tudi slovenski protestantski pisci. Tako je Primož Trubar poročal kralju Maksimilijanu v nemškem posvetilu glagolskega Novega testamenta, da hoče slovensko dobrosrčno ljudstvo vse svoje zadeve pri bogu, pri Devici Mariji in pri svetnikih urediti smó . . . z daljnim romanjem in z zidanjem novih cerkvá. . . Zato romajo prečesto v Rim, Loreto in v Ötting na Bavarsko preko Sankt Wolfganga, a redno vsakih sedem let v Aachen ob spodnjem Renu. Že prej pa je v Katekizmu iz leta 1575 zaradi očitnih nerodnosti pri romanjih grmel proti božjepotništvu, češ od take hudobe . . . kir so per tacih cerkvah in s tem rúmanem, skrižihojenem zgodile inu še zdaj gode, da bi mogli ene velike bukví, ktere bi ne mogel oben rimski osel nesti, napisati . . . Tudi Valvasor govori o romarjih s Kranjskega, ki so se bili leta 1057 napotili v Jeruzalem na Kristusov grob. Bilo jih je nekaj sto, med njimi pa posebno veliko Ljubljančanov. Spotoma naj bi jih Arabci več kot sto petdeset posabljalí, še več pa odvlekli v sužnost. Ko pa so leta 1517 zavzeli Sveto deželo Turki, so božjepotniki prenehali romati k božjemu grobu.

Romarji so v glavnem iskali božje pomoči, hkrati pa so nekateri skušali vsaj za nekaj časa

uiti tegobam v domačih krajih. Pri tem jim je pomagal poseben položaj, ki ga je družba v prvih stoletjih krščanskega romarstva priznavala romarjem. Romarji so se lahko zanašali na pomoč in podporo, kamorkoli so prišli, zato se je na romanje podajalo tudi veliko delomrznežev. Sčasoma je Cerkev uvedla nekakšen romarski „potni list“ (epistola formata), ki so ga dobili le tisti, ki so bili kot dobri kristjani vredni cerkvene pomoči. „V vesti je bil obvezen“ iti na božjo pot, kdor se je sam zaobljubil ali komur bi bilo romanje za pokoro naloženo.

Če se je zaobljubila občina, župnija ali škofija, da bo hodila v določenih časih na božjo pot, je vezala ta obljuba samo tiste, ki so se zaobljubili. Lahko pa je cerkvena oblast zapovedala, da morajo nasledniki izpolniti, kar so se bili zaobljubili predniki. V tem primeru naslednikov ni vezala zaobljuba, pač pa cerkvena zapoved. Zapoved je morala biti javno razglašena (promulgirana) in izvršena. Če se posamezniki niso mogli podati na romanje, so lahko proti plačilu zanje romali tudi drugi. Romarji so se večinoma zbirali v večje ali manjše skupine in se nato v procesiji odpravili na božjo pot, na katero so bili zaobljubljeni. Procesije so vodili posebni vodniki, ki so jim rekli vojvode. Vojvode so navadno vedeli vse o božji poti, kamor je bila procesija namenjena. Poznali so ro-

marske legende in čudeže, skrbeli so za red in disciplino ter bili posredniki med duhovniki in ljudstvom v raznih sporih. Šele v 18. in 19. stoletju je funkcijo vojvode prevzel farni duhovnik.

V srednjem veku je prevladovalo mnenje, da bo tistemu, ki bo šel na božjo pot, ta prav gotovo koristila in bo zveličan. Zaželeno je bilo, da se je odpravil tja iz čistega in svetega namena, ni pa bilo pregrešno, če se je na božjo pot kdo odpravil zgolj zaradi boljšega zraka, lepšega razgleda ali kratkotrajnega veselega druženja s prijatelji in znanci. Huje je bilo, kadar je kdo postal romar z namenom, da bi staršem, ženi ali drugim pobegnil in se predajal pijančevanju in pregrešnosti. In taki so zelo pogosto romali. Iz poročil nekaterih graščinskih oskrbnikov vzemo, da so pri nas zelo pogosto romali kočarji in obubožani ljudje, ki doma niso imeli dela, spotoma so beračili in si s tem celo pridobili nekaj premoženja. Prav tako so se z romanjem fantje lahko uspešno izognili vojaščini. Viri omenjajo tudi številne tatove, ki da so se radi priključili romarjem.

Vzporedni pojavi, ki so spremljali romarske shode in so pomenili njihov neizbežni del, so bili kramarji, godci, krčmarji, pijanci, padarji, zoboderi, trgovci in vsakovrstni berači. Kramarji so na božjih poteh poleg spominskih podob prodajali tudi drobne sličice, križe, sveče, lec-

tarske izdelke, zdravilna zelišča in drugo. Berači so bili stalni privesek romanj, cerkvenih shodov, semnjev in trženj. Mnogi med njimi so imeli uradna potrdila in dovoljenja za beračenje. Cerkev je berače tolerirala, saj so konkretizirali del krščanske ideologije – pomoč ubogim in ljubezen do bližnjega.

Za udeleženca je bilo romanje in žegnanje v končni fazi združeno s pojedino in plesom, seveda po cerkvenem opraviilu. Tisti domačini pa, ki so romanje vabili na dom, so počistili in olepšali hišo in poskrbeli za osebno higieno še bolj kot na navadno nedeljo. Na žegnanju se niso zbirali samo sorodniki in znanci, ampak so lahko prišli tudi tisti, ki sorodnikov v vasi niso imeli, ter so lahko dobili hrano in pijačo.

Tako posvetna kakor cerkvena oblast sta večkrat prepovedovali tiste božje poti, na katerih je prihajalo do zlorab. Božjepotništvo je bilo povezano tudi z ljudskim praznoverjem, z vero v magično moč svetih podob. Romanja so se pogosto izrodila v veseljačenje, popivanje in druge pregreške, končno v brezdelje, v kramarski sejem in v pohujšanje, namesto da bi ohranila značaj pobožnosti, zbranosti, molitve, spokornosti in verske spodbude.

(Iz knjige
Gotika v Sloveniji)

Na božjo pot v Porenje so Slovenci začeli zahajati v 13. stoletju. Tam so častili svetinje sv. treh kraljev, Kristusov suknjič in čudodelni križ v samostanu Belih gospa (avguštink sv. Marije Magdalene). O teh pohodih imamo nakaj več poročil.

V Köln so večinoma romali na pomlad v manjših skupinah, nekateri pa tudi posamezno. Na poti so se pogosto preživljali z miloščino. Napravljeni so

Na božjo pot v Köln

venskih pesmi, s križi in vihrajočimi banderi v procesiji vkorakali v mesto. Mestne oblasti in meščani so jih pričakali pri mestnih vratih. To je bilo navadno 18. maja. Nato so šli skozi mesto v slovesnem sprevodu do svojega gostišča v Ipperwaldu, kjer so se nastanili.

dačo in pijačo. Prvih pet tednov, od 18. maja do kresa, so dobivali vsak dan po en obed, nato pa so do 30. junija dobivali po dva obroka dnevno, opoldne in zvečer. Za obed so uživali grah, lečo, fižol, slanino, zelenjavo, kruh, pivo in vino, ob (cerkvenih) praznikih pa polenovke in holandski sir. Včasih so jih gostili kar četrtr leta, že od aprila. Pri vsakem obedu so bili navzoči nadzorniki. Pred jedjo in po njej je moral prevajalec moliti posebno molitev za cesarja in papeža, za vse krščanske kralje in kneze, za župana, občinske svetovalce in meščane mesta Köln, za mir in spravo med krščanskimi poglavarji, za polja in travnike, vrtove in vinograde, za vse sadeže na zemlji, za vse ustanovitelje in dobrotnike božjih poti, svetišč in gostišč.

V Kölnu so imeli romarji tudi svoje zabave. S seboj so navadno pripeljali godce, ki so jim igrali za petje in ples. Celo domačini so radi zahajali v Ipperwald na slovenske zabave in so zato tudi plačevali vstopnino. Ogrski Slovenci so včasih pripeljali s seboj v Köln tudi medveda, ki je plesal po gostilnah in na cesti. Stari in mladi so se radi veselili in zapravljali denar. Slovenci so se ob takih romanjih pogosto poročali, marsikatera romarka pa se je vrnila domov v „blagoslovljenem stanju“. Vsako leto je bilo v Kölnu med Slovenci štiri do pet porok. Poroke, pa tudi pogrebe so opravljali po šegah in navadah takratnih slovenskih kmetov.

Na praznik sv. Petra in Pavla so postavili meščani Kölna na dvorišču stolnice čez t. i. „modri kamen“ oder, kjer so si slovenski romarji lahko ogledali zaklade iz cerkvene zakladnice. Zlasti jih je zanimal relikviarj s svetinjami sv. treh kraljev, ki jih je po legendi zakopala sv. Helena, mati rimskega cesarja Konstantina I. v Carigradu. Od tam so prenesli relikvije v Milano, ko pa je cesar Friderik I. Barbarossa mesto premagal in porušil, jih je dobilo mesto Köln v svojo last. Naslednjega dne je bila zadnja brezplačna pogostitev.

NA KRATKO

Ljubeljsko „taborišče“.

Pretekli torek je vabil k & k center v Št. Janžu v Rožu na predstavitve knjižne novosti posebne vrste: SPZ je poleg letošnjega božičnega knjižnega daru izdala tudi knjigo o ljubeljskem kacetu. Gradivo za to zajetno delo je dal na razpolago Tržičan – domačin Janko Tišler. Ker je bil pri graditvi ljubeljskega predora nastavljen kot civilni tehnik, je imel dostop do mnogih informacij, bil pa je na ta način tudi priča mnogih strašnih prizorov surovosti in živalskosti do kacetenikov. Vse to je z izredno natančnostjo zapisal v svoj dnevnik. Da pa bi zaradi obilnega gradiva knjiga vendarle še obdržala normalne dimenzije, je potem Jože Rovšek v skrajno napornem delu ves material predelal in po težiščih razstavil (gradiva bi bilo še za dve knjigi).

Že pri samem prelistavanju knjige kar bije v oči, koliko brutalnega nasilja čuvajev se je izlilo nad jetnike. Vse to v naši neposredni okolici.

Po zaslugi SPZ je izšla ta knjiga v sozaložništvu Drave z Mladinsko knjigo, tako da bo, upamo, našla svojo pot do mnogih src. Gotovo bi bilo tudi važno, da bi jo prevedli v nemščino.

Posamič stane 378,- šil., kdor pa kupi celoten knjižni dar SPZ in želi dodatno knjigo „Mauthausen na Ljubelju“, jo lahko dobi naknadno za 150,- šil. (znižana cena).

Božičnica v Mohorjevi

ljudski šoli. Da otroci že težko pričakujejo sveti večer, je bilo dosti opazno čutiti na božičnici Mohorjeve ljudske šole pretekli torek popoldan. Spored je bil obsežen in pisan: poslušali smo deklamacije, kratke prizore, nastop otroškega zbora, poleg tega so se predstavili še na violini, klavirju in drugih glasbilih.

Klovn pri Joklnu. V sredo dopoldan ob 10. uri pa se je pri Joklnu predstavil umetnik-klovn Erich Pachner ob akustični spremljavi kitarista-prijatelja.

V kultivirani nemščini je več ali manj zaigral svojim mladim gostom vse, kar je ta advent lepega doživel. Otroci so sodelovali z vso vnamo svoje duše, kar je večkrat le še stopnjevalo smešnost prizorov.

Za spokojen zaključek svoje v mnogih ozirih umetniško in telesno zahtevne predstave pa je skrbel klovn Erich na ta način, da je mlademu občinstvu prebral še duhovito pripovedko o tem, kaj sta tako zanimivega doživela dva osla za časa Kristusovega rojstva v Betlehemu.

mag. Andrej Feinig

SLOVENCEV

bili kakor vsi romarji tistih časov. Na klobuk ali obleko so si pritrčili morskó školjko, čez ramo jim je visela čutarica (tikvica – „svetega Jakoba flašca“) in v roki so imeli dolgo, na vrhu zakrivljeno palico. Okoli vratu ali okoli leve roke so nosili rožni venec. Spokorniki so romali v raševinastih oblekah. Peš so odhajali iz domačih vasi po običajnih poteh skozi Celovec, Beljak, Innsbruck in naprej po stari cesti v Augsburg. Pri Renu so se z romarji iz drugih dežel začeli zbirati v večje skupine, nato so nadaljevali pot peš ali pa so se peljali po Maini do Mainza ali Bingena. Od tod naprej so jih smeli voziti le posebni brodarji, ki so jih prevažali na velikih, težkih hrastovih čolnih, po osemdeset naenkrat. Za slovenske romarje je bila prva postaja Andernach, na levem bregu Rena pod Koblenzem, kjer so imeli opravljene križe, bandere, zastave in razne romarske potreščine za slovesno procesijo v Kölnu.

Ko so naši romarji prispeli na cilj, so med prepevanjem slo-

Hospital, z deskami ograjen, so imeli Slovenci popolnoma zase. Tu so najprej odložili prtljago, nato pa so šli v slovesni procesiji v stolnico, kjer so pozdravili sv. tri kralje „z usti in s srcem“. Po vrnitvi v Ipperwald so izmed sebe izvolili „dva poštena, razumna in postarna moža“ za poglavarja, da sta skrbela za red. Nato so določili prevajalca, ki je v njihovem imenu posredoval pri svetnih in cerkvenih oblasteh. Po končanih romarskih slovesnostih je dobil prevajalec od komisije za vzdrževanje romarjev novo obleko in 150 goldinarjev potnine. Poleg tega so imeli še odbor dvanajstih mož, ki je razsojal v sporih in zasliševal romarje, kadar je bilo med njimi kaj neprimernega ali je prišlo do nesoglasij. Romanje v Köln je trajalo okrog dva meseca in v tem času so Slovenci obiskali razna svetišča, cerkve in kapele. V mnogih cerkvah so darovali določeno število po več funtov težkih voščenih sveč, vanje so zatikali zlate in srebrne novce, zato pa so jih meščani obilno oskrbovali z je-

Ogrski Slovenci so včasih pripeljali s seboj v Köln tudi medveda, ki je plesal po gostilnah in na cesti.

O omaki ljubezni in lenobi govedine

Taberna pri Joklnu je bila prejšnji teden kraj srečanja z znanimi in manj znanimi literati.

Dvojezično kulturno društvo Pri Joklnu je priredilo dva literarna večera pod naslovom O deželi in o stvarih. Povabljeni so bili štirje domači literarni ustvarjalci, v torek sta brala Edith Darnhofer-Demár in Jani Oswald, v sredo pa Maja Haderlap in Christine Janach. Četvorka je brala deloma lirično poezijo, deloma pesmi in deloma prozo.

Tema je bila sicer z naslovom dana, vendar je bila začrtana zelo široko. Tako je Darnhofer-Demár dala pokušino svojega najnovejšega romanskega dela z naslovom First Land, Hommage an Kärnten, weiblich (nemški prvenec založbe Drava), ki pripoveduje o prastrahu in njegovem absurdnem izvoru v koroški zgodovini („durch völkisch deutsche Geschichtsschreibung“) z visoko pesmijo na nekdanjo strnjenost prostora zaradi cvetočega trgovanja prek današnje meje v smeri

jug-sever ter na multikulturalnost alpsko-jadranskega prostora in nekdanje monarhije. V malo predolgoveznem jeziku obsoja dogodke dvajsetega stoletja, ki so vdrlili velik klin med prebivalstvo različne narodnosti in s tem povzročili narodno metamorfozo mnogih Slovencev. Kot zgodovinarica v delu točkuje z marsikatero manj znano zgodovinsko podrobnostjo in dobro preučenim odnosom med narodnima skupnostima na Koroškem.

Jani Oswald se je predstavil zopet s svojim značilnim tipom pesnikovanja kot mojster besednega igranja. Na svoj hudomušno kritični in ironično sarkastični način se v najnovejših publikacijah Babilon in PesMarica odziva na zelo širok spekter družbenega življenja. Njegove pesmi so večinoma pa-rodije na vse mogoče dvomljive družbene tradicije in dejavnike, ki delijo družbo na

manjše enote kot npr. narode. Ker sam izhaja iz koroške slovenske tradicije, jemlje z zajedljivo karakterizacijo na muho prav posebej ta prostor z ožjo sosesčino.

Drugi del v sredo je bil rezerviran za Majo Haderlap in Christine Janach. Haderlap je brala svojo tipično liriko v prozi, ki jo označujejo intimno čustveni elementi in samorefleksije na lastna doživetja. Prevladujejo temnejše, gozeče slike, v katerih se zrcalijo trpki trenutki vojne, izseljevanja, bega in strahu.

Christine Janach se je kot zadnja in v tem krogu najmanj znana predstavila z družbenokritičnim delom „Das Trägheitsmoment des Rindfleisches“ (o poti kosa govedine na svetu) in nekaterimi pesmimi, kjer podobno Oswaldu, vendar s pomnoženo provokativnostjo, reflektira človeka in njegovo „živalskost“.

Adke

Jani Oswald

Maja Haderlap

„Unser Lagerhaus“ Bleiburg und Textilien „SCHMID“

*Wir freuen uns auf Ihren Besuch!
Veselimmo se Vašega obiska!*

Wir danken für Ihre Treue und
wünschen Ihnen ein
besinnliches Weihnachtsfest
sowie ein Prosit 1996

Zahvaljujemo se Vam
za Vašo zvestobo in želimo
mirne božične praznike ter
srečno novo leto!

DUNAJ:

Slovenska umetnost med volitvami in adventom

Po tiskani besedi v okviru tedna knjige so se Slovenci predstavili dunajski publiki tudi na odru: Zdravko Haderlap, Janko Messner, Pepe Starman in Meta Hočevnar dokazujejo visoko razvito umetniško izražanje, posebej koroških Slovencev.

Piše Herbert Seher

Raznolikost kulturnega udejstvovanja pa potrjuje tudi pesnik in slikar Gustav Januš, ki je s svojo razstavo pripravil dunajskim Slovincem posebno božično darilce.

Messnerjevo besedilo „XY-nerešeno“ iz „Črno-bele zgodbe“ je v dramatizirani obliki M. Hinteregerja po predstavitvi na Koroškem in v Frankfurtu presenetilo tudi Dunajčane. Pepe Starman – poznamo ga še kot prizadevnega mladinskega gledališčenika na Koroškem – nadaljuje svojo umetniško pot na Dunaju. Kot režiser v t. i. „dunajski prosti sceni“ se je predstavil z delom „Manhattan Macbeth“ ameriškega avtorja B. E. Elliassa. Igra v obliki „talk show“ odkriva razdiralni vpliv porabniške družbe tudi na medčloveške odnose – in jih tako banalizira. K prepri-

ljivemu uspehu zelo ekspresivno načrtanega dogajanja na odru – bolje rečeno „revije“ – je poleg posrečenega režiserskega posega gotovo privedla tudi mentorica slovenskega mladinskega gledališča na Dunaju Tamara Deu, ki je odlično interpretirala glavno žensko vlogo tega komada za dve osebi, zarezan v trikotu „seks-crime-droga“.

Sredi vreščevega predvolilno-adventnega hrupa pa se je ustavil tudi plesni teater Ikarus s „Plesom nad prepadom“ v „Odeonu“, prizorišču alternativne kulturne avantgarde. Sicer je krstna predstava v celovškem mestnem gledališču ob 10. oktobru privedla do kulturno-političnega eklaja, na Dunaju pa so bili Zdravko Haderlap in njegova ekipa tako v medijih kot pri obiskovalcih prisrčno sprejeti. Na treh zaporednih večerih je bila predstavljena

slikanica o delu in življenju Ivana Cankarja, Slovenca, Dunajčana in Srednjeevropejca. Četudi se je marsikaj zdelo nejasno ali nedojemljivo, posebnost jezika, giba in simbolike pa na drugi strani dopušča več možnosti za osebno razlago, za lastno kreativnost. Slike in prizori o ustvarjalcu Cankarju so polni motivov in figur v slogu „dance macabre“, enega najbolj razgibanih obdobjev v začetku tega stoletja.

V tej zvezi moramo omeniti še Meto Hočevnar, ki odgovarja za scensko opremo in katero je dunajska kulturna javnost že spoznala kot režiserko klasične drame Franca Werfla „Trojanke“ v Volkstheateru. Prijetno božično presenečenje pa je Dunajčanom podaril Gustav Januš, ki je pretekli teden v „Hiši literature“ bil predstavljen kot pesnik in slikar. Sicer je bil glavni namen večera promocija najnovejše knjige Thomasa Zaunschirma o Gustavu Janušu, o kateri je spregovoril predstavnik Mohorjeve založbe na Dunaju, E. Klaus. Škoda, da ni utegnil priti še napovedani Janko Ferk, ki bi moral razlagati najnovejšo tendenco koroško-slovenske literature. Dunajčanom – in ne samo slovenskim – priporočamo ogled zelo reprezentativne razstave, ki bo meseca januarja okvir za dve prireditvi s slovenskim pečatom: video-film „Slovenska beseda na Koroškem“ in branje pisateljev Ž. Petana ter D. Jančarja.

Občini zbor

KŠŠŠD

15. 12. 1995 je bil v prostorih KŠŠŠD redni občni zbor. Po izrednem občnem zboru letos oktobra je bil to torej že drugi v tem letu. Kot zastopnika osrednjih organizacij sta prišla za NSKS Vladimir Smrtnik, za ZSO pa podpredsednica Sonja Wakounig. Nadalje so bili navzoči še zastopniki KŠŠŠ v Gradcu in Hrvaškega študentovskega kluba.

Živo diskusijo je sprožil predlog zastopnika NSKS Vladimira Smrtnika, naj bi KŠŠŠD sodeloval z NSKS pri sestavljanju proračuna za slovenske ustanove, in njegovo vprašanje, kako se opredeljuje klub ob bližajočih se volitvah. Sklepanje o predlogu so dodelili novemu odboru, glede volitev je predsednica Nada Zerzer poudarila, da izhaja KŠŠŠ iz tega, da znajo študentje sami odločati in da je KŠŠŠD nadstrankarski. Glavni del občnega zbora se je začel z izvolitvijo Jozija Wutteja za predsednika občnega zbora, sledilo je poročilo blagajnika, predsednice in preglednikov. Po razrešitvi starega odbora so sledile volitve novega; kot predsednica je bila potrjena Nada Zerzer, podpredsednik je Marko Gabriel, tajnica Darja Sticker, blagajnik Marjan Gabriel, časnikarski referent Darko Wakounig, kulturni referent Oliver Marčeta, knjižničarka Aleksandra Tehovnik.

V imenu ZSO je Sonja Wakounig še povabila dva zastopnika KŠŠŠD na redni občni zbor januarja 1996, občni zbor študentov pa je zaključila predsednica Nada Zerzer z govorom.

Darko Wakounig

PISMO BRALCA

„Rožanske informacije“

V intervjuju v časopisu Rožanske informacije so se zgodile neprijetne napake, ki jih s tem skušam popraviti:

1. Ker smo koroški Slovenci morali od enega ljudskega štetja do drugega občutiti do sedaj le padanje števila pripadnikov narodne skupnosti, sem razumel telefonsko vprašanje po „narodnostnem razvoju“ v tem smislu. Z izjavo, da „ni bistvenih sprememb“, sem mislil le na negativno asimilacijo, ki se naj bi zdaj zaustavila.

Seveda pa se dajo opaziti bistvene spremembe v prid Slovencev v Borovljah, predvsem na podlagi velikega napredka pri delovanju kulturnega društva SPD Borovlje z včlanjenima pevskima zboroma, ansamblom Drava, gledališko skupino, otroško skupino, z gradnjo kulturnega doma „pri Cingelcu“ na Trati. Pa tudi slovenska glasbena šola je v tem času zelo napredovala, tako kar se tiče izobrazbe kot tudi po številu učencev. Nenazadnje krepita pozitivni razvoj Slovencev tudi Posojilnica Borovlje in pa slovenska Volilna skupnost.

2. Trditev, da ni prišlo do nobene pobude s slovenske strani glede postavitve dvojezičnih krajevnih napisov, ne drži; ni mi bilo znano, da je občinski odbornik Volilne skupnosti mag. Peter Waldhauser večkrat vložil v občinskem odboru zahtevo po postavitvi takih napisov v Slovenjem Plajberku in Brodeh.

Dr. Franc Wutti

POPRAVEK

V prejšnji številki Našega tednika se mi je pri pisanju članka „Adventno srečanje selskih društev“ na strani 8 zgodila napaka. Pri nastopajočih skupinah sem pozabil omeniti dekliški zbor SPD Borovlje, ki ga vodi Lidija Oraže. Člane zbora prosim, da mi storjene napake ne zamerijo preveč.

Igor Roblek

VESEL BOŽIČ IN
SREČNO LETO 1996

ARCHITEKT
MAG. KARL VOUK

državno upravičen in
zaprisežen civilni tehnik

A-9050 Pliberk / Bleiburg
Rinkole / Rinkolach 24

tel.: 0 42 35/42 04
faks: 0 42 35/42 04-4
mobil-tel.: 0 66 3/84 12 63

T A T E D E N V R A D I U

PETEK, 22. december
Kulturna obzorja

SOBOTA, 23. dec.
Od pesmi do pesmi –
od srca do srca

NEDELJA, 24. dec.
6.30–7.00 Dobro jutro
na Koroškem – duhovna
misel (mag. Štefan Kra-
mer). 18.00–18.30 Bo-
žične pesmi in božični
nagovor krškega škofa.

PONEDELJEK,
25. december
6.30–7.00 „Naš svet je
Betlehem . . .“ (P. Zun-
der). 18.00–18.30 „Go-
spod, ustavi se v mo-
jem življenju . . .“

TOREK, 26. december
6.30–7.00 Dobro jutro
na Koroškem
18.00–18.30 Sege in
navade.

SREDA, 27. december
Produkcije leta
Večerna 21.04–22.00
Glasbena.

ČETRTEK, 28. dec.
Rož – Podjuna – Zila

PETEK, 29. december
Kulturna obzorja

DOBER DAN, KOROŠKA ORF2

SPREMENJEN ODDAJNI ČAS

TOREK
26. december '95, 13.10

Naslednjo slovensko televizijsko oddajo boste lahko videli po božičnih praznikih. Danica Urschitz in Marjan Velik bosta na Štefanovo predstavila letošnjo glasbeno produkcijo v sliki. Koroški video-clipi so znani in cenjeni daleč čez deželne meje in so zbudili tudi že mednarodno pozornost. Ne zamudite priložnosti – oglejte si najnovejšo produkcijo!

NEDELJA, 31. december '95

ODDAJA SE BO ZAČELA OB 12.30

Utrinki leta, ki se izteka. Pretekli meseci so v mnogočem vredni pomisleka in premisleka. Ob slikah, ki bodo obudile spomine na pretekle dogodke, bo v mozaiku nastala pred gledalci podoba ustvarjanja in življenja našega malega naroda. V pesmi, besedi in sliki. V reminiscenci na življenje prejšnjih generacij, tudi v zelo lepi sliki.

Petek, 22. december

ŠENTILJ

Šentiljski Advent
Čas: ob 18.30 uri
Kraj: v farni cerkvi v Šentilju
Sodelujejo: Družina Hafner – Klopce; Mladinska skupina; Cerkveni pevci; MGV-St. Egyden; Vaščani pojo; Ljudska šola
Prireditelji: Kat., Šentiljska fara, cerkveni pevci

Sobota, 23. december

DOBRLA VAS/KOKJE

Adventni koncert
Čas: ob 19. uri
Kraj: v podružni cerkvi v Kokju
Nastopajo: kvartet „A capella“, cerkveni zbor iz Dobrle vasi, mladina iz Kokja
Prireditelji: slovenski cerkveni zbor iz Dobrle vasi

Torek, 26. december

SELE

Premiera komedije:
Kaznovani soprog
(J. B. Moliere)
Nastopa: Gledališka skupina KPD Planina Sele
Režija: Franci Končan
Čas: ob 15. uri
Kraj: farni dom
Prireditelj: KPD Planina Sele

LOČE

Film „Backup“ – slovenska beseda na Koroškem
Kraj: pri Pušniku v Ločah
Čas: ob 19.30
Prireditelj: SPD „Jepa-Baško jezero“ v Ločah

ŠMIHEL

Monogroteska „Butalci“
Izvajajo: Marjan Hinteregger
Čas: ob 19. uri
Kraj: v farni dvorani

ŠTEBEN

Blagoslovitev konj
Čas: sv. maša – 10.00
blagoslovitev – 11.00
Prireditelj: ZS Šteben

„PLANINE V SLIKI“

Kot vsako leto, tudi letos vabimo Vas vse, planince-fotografe k sodelovanju. Slike s planinskimi motivi naj bi imele velikost 30 x 21 cm. Vsak udeleženec lahko odda 3 slike. Vsaki sliki je treba dati geslo. Slike pa pošljite do 31. 12. 1995 na: Slovensko planinsko društvo, Tarviser Straža 16, 9020 Celovec
Rastava bo od 20. 1. 1996 naprej v k&k centru v Št. Janžu.

Sreda, 27. december

LOBNIK

Dia predavanje o naravnih znamenitostih ameriškega jugo-zahoda
Čas: ob 19. uri
Kje: pri Žleziju
Predava: Lojze Abraham iz Trsta (poznani kot Prečkov Žiji)
Vabijo planinci iz Železne Kaple

Četrtek, 28. december

REBRCA

Dnevi iger in petja
Čas: od 28. 12., od 14.30 do 30. 12. do 14. ure
Kraj: Komenda na Rebrci
Nudimo: nove igre, družabnost, pesmi, veselje, prese- nečenje, ples, ročno ustvarjanje, nenavadne dogodivšči- ne

Sobota, 30. december

SVEČE

Božični koncert
Čas: ob 18.30 uri
Kraj: v farni cerkvi v Svečah
Nastopata: Bernarda Fink – mezzosopran, Andrej Feinig – orgle
Na sporedu bo krstna izved- ba šestih božičnih pesmi iz Koroške znanega slovenske- ga skladatelja Samo Vremša- ka za glas in orgle. Poleg te- ga orgelske skladbe J. Pahel- bla, J. S. Bacha in drugih. Za uvod bo zapel otroški zbor iz Sveč.

Prireditelj: SPD „Kočna“ v Svečah in Krščanska kulturna zveza.
(P. S.: Bernarda Fink je bila lani od znanega glasbenega časopisa v Argentini izvoljena kot najboljša pevka pretekle sezone v Buenos Airesu).

Sobota, 6. januar

ŠT. PRIMOŽ

Novoletni koncert
SPD „Danica“
Čas: ob 14. uri
Kraj: kulturni dom Št. Primož
Nastopajo: Otroški zbor SPD Danica, Mešani pevski zbor SPD Danica, Ansambel Korotan SPD Danica, Südkärntner Gegenmusik
Prireditelj: SPD Danica

Nedelja, 7. januar

ŠT. JAKOB

Novoletni koncert
SPD „Rož“
Čas: ob 14.30
Kraj: kulturni dom Št. Jakob
Nastopajo: MePZ „Rož“, Smrtnikovi fantje, tamburaši iz Št. Janža
Prireditelj: SPD „Rož“, Št. Jakob

Petek, 12. januar

CELOVEC

Združenje staršev na Zvezni gimnaziji in zvezni realni gimnaziji za Slovence vabi na redni občni zbor združenja staršev
Čas: ob 19. uri
Kraj: Slovenska gimnazija

RAZSTAVE

ŠT. JANŽ V ROŽU

Hanzi Weiss:
Fotografska razstava o gledališki dejavnosti kor. Slovencev
Kraj: k&k v Št. Janžu.
Razstava bo odprta do 30. 12. 1995 v sredah in petkih od 9. do 12. ure in v torkih, četrkih in v sobotah od 18. do 20. ure

Do konec decembra še na ogled razstave:
„Pozabljeno taborišče Ljubelj – Der Loibltunnel und das vergessene KZ“

BOROVLJE

Razstava Foto 3
Johann Schaschl
Kraj: Posojilnica-Bank Borovlje
Razstava je odprta do 31. 12., od ponedeljka do petka

ROŽEK

„Baz Art“
„Umetniki galerije“
Razstavljajo: Gisbert Hoke, Wulz, Roswita Hugo Wulz, Konrad Koller, Valentin Oman, Karoline, Wolfgang Eibl, Janez Bernik, Hans Staudacher, Lojze Spacal in drugi
Odprto: vsak dan od 15. do 18. ure
Če iščete še božično darilo, lahko kupite slike od 200.– šil. naprej ob užitku kozarca vina.

KATOLIŠKA PROSVETA –
REFERAT ZA IZOBRAŽENCE
SODALITAS vabijo na

Novoletno srečanje

PERSPEKTIVE
SLOVENSKEGA JEZIKA

v Domu prosvete v Tinjah

**v torek, 2. in
sredo, 3. januarja 1996**

SPORED

Ponedeljek, 2. januarja
9.30 prof. Janez Gradišnik
Slovensko ali angleško?
15.00 dr. Alojz Rebula
Slovenščina na robu
17.00 Knjižne presoje
Denis Poniž, Horst Ogris, Silvija Borovnik, Barbara Simoniti, Vinko

Prijave poslati do 28. decembra 1995! Na naslov: SODALITAS – Katoliški dom prosvete, A-9121 Tinje/Tainach, tel. 0 42 39 / 26 42, 27 55

Ošlak se bodo pogovarjali in sporekali o knjigah: Anton Trstenjak: **Sloven- ska poštenost**, Mohorjeva družba, Celje; Georges Betaille: **Zgodovina o očesu**, založba Nove revije; Tone Turičnik: **Bili so**, založba Cerdouis, Slovenj Gradec, Tatjana Angerer: **Židovska 8**, Mohorjeva družba, Celje; Alois Hotschnig: **Leonardove roke**, založba Mohorjeve v Celovcu
20.00 Odprtje razstave slik akad. slikarke Zorke Weiss

Torek, 3. januarja

9.00 dr. Miha Vrbinc
Slovenščina na Koroškem
11.00 dr. Marija Stanonik
Slovenščina med domom in svetom
14.30 Okrogla miza:
Bo Slovenščina na Koroškem in nasploh preži- veta? Kaj storiti?
Udeleženci: mag. J. Kulmesch, H. Tomažič, prof. F. Kattnig, mag. M. Perne, J. Rovšek, H. Ogris
16.00 Sklepna sv. maša s pridigo (Milan Knep)

POLITIČNA UPRAVNA AKADEMIJA

STROKOVNO ŠOLANJE

Strategija in taktika vpraševanja

Kako lahko optimalno izkoristimo možnosti vpraševanja v občinskih svetih na dvojezičnem ozemlju

za občinske odbornike in odbornice in vse tiste, ki so na komunalnopolitičnih vprašanjih zainteresirani.

Pomen vprašanj (interpelacij) v občinskem svetu:

Vprašanja so preprosta in – pri razumni uporabi – vsekakor učinkovita sredstva občinske politike. Služijo lahko različnim ciljem:

- da vnesemo gotove teme v občinski svet in tako sprožimo razpravo
- da prisilimo župana ali člana občinskega predstojništva, da poda svoje stališče
- da dobimo informacije, za katere bi sicer ne zvedeli
- da propagiramo svoje lastno stališče
- da nakažemo nedostatke pri poslovanju občine
- da pri važnih temah ojačimo pozornost občinskega sveta

Za udeležence/ce iz Roža in Zile

Kdaj: petek, 19. januarja 1996 od 17. do 21. ure
sobota, 20. januarja 1996 od 9.30 do 12.30

Kje: gostilna „Thomashof“ – Dobernik, Reka pri Št. Jakobu v Rožu

Za udeležence/ce iz Podjune

Kdaj? sobota, 20. januarja 1996 od 15. do 19. ure
nedelja, 21. januarja 1996 od 9.30 do 12.30

Kje: Dom v Tinjah

Referenta: Dr. Karl Staudinger, Dunaj, mag. Vladimir Smrtnik, Korte-Železna Kapla

Prireditelja: PUAk in EL

Stroški seminarja: 1200.– šil. (na udeleženko(ca) – stroške šolanja prevzame deželna Enotna lista

Prijave sprejema:

Politično upravna akademija (PUAK),
10.-Oktober-Str. 25/III
9020 Celovec
tel. 0463 / 54 0 79 - 22

Cilji seminarja:

- Nuditi priložnost podrobno spoznati vse uredbe Splošnega občinskega sveta (SOR) o pravicah pri vpraševanju
- Omogočiti izmenjavo izkušenj z drugimi občinskimi odborniki/odbornicami pri stavljanju vprašanj v občinskem svetu
- Spoznati učinkovite tehnike pri stavljanju vprašanj s pomočjo praktičnih vaj in iger
- S pomočjo konkretnih primerov hočemo izdelati načrte, kako bi učinkovitost vpraševanja v

občinskem svetu v bodoče lahko še znatno ojačili

VAŽNO: Na seminarju se hočemo posebno posvetiti vprašanjem, ki se nanašajo na aktualno delo v občinah iz katerih bodo prišli udeleženci in udeležence.

Retorika za mladino

Prireditelj: Politično upravna akademija (PUAK) v sodelovanju z Mlado Enotno listo (MEL) in Koroško dijaško zvezo (KDZ)

Kdaj: 1. del

petek, 12. januarja 1996, od 13. do 18. ure

sobota, 13. januarja 1996, od 9. do 17. ure

2. del

petek, 2. februarja 1996, od 13. do 18. ure

sobota, 3. februarja 1996, od 9. do 17. ure

Kje: Dom v Tinjah

Referentka: Tončka Godina, Glottnova, Ljubljana

Stroški seminarja: šil. 500.– za bivanje in tečaj (I. in II. del)

Prijave sprejema:

Politično upravna akademija (PUAK), 10.-Oktober-Str. 25/III, 9020 Celovec,
tel. 0463 / 54 0 79 - 22

Rok prijave: do 5. januarja 1996

P L E S I

Torek, 26. december

SELE-CERKEV

Štefanov ples DSG Sele
Kraj: gostilna Malle
Čas: ob 19. uri
Za zabavo je poskrbljeno!

Sobota, 30. december

VOGRČE

Ples v predsilvestrski noči
Čas: 20.00
Kraj: Pri Florjanu v Vogrčah
Igra: ansambel Šibovniki
Prireditelj: MePZ „Podjuna“

Petek, 5. januar

CELOVEC

44. Slovenski ples
Čas: 20.00
Kraj: Dom sindikatov
Igrajo: „Big band RTV Ljubljana“ in ansambel „Franca Miheliča“
Prireditelj: SPZ

Petek, 12. januar

ŠT. JAKOB V ROŽU

Maturantski ples
Čas: 20.00
Kraj: Kulturni dom Št. Jakob
Igrajo: „Alpe Adria Sextett“ in „D. J. Matej“

MOHORJEVA knjigarna

Zaradi
inventure imamo

od 27. 12. 1995
do 1. 1. 1996

knjigarno zaprto.

IMPRESUM

NAŠ TEDNIK – Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“, ki ga zastopa predsednik Nanti Olip, 9020 Celovec, 10.-Oktober-Straße 25/III.

Uredništvo: mag. Janko Kulmesch (glavni urednik), Silvo Kumer (namestnik glavnega urednika), Franc Sadjak (urednik), Marjan Fera (fotograf), Karl Sadjak (oglasni oddelek), vsi: 9020 Celovec, 10.-Oktober-Straße 25/III.

Tisk: Mohorjeva tiskarna, 9073 Viktring, Adi Dassler Gasse 4, telefon 0463/292664. NAŠ TEDNIK izhaja vsak petek. Naroča se na naslov: Naš tednik, 10.-Oktober-Straße 25/III, 9020 Celovec; telefon uredništva, uprave in oglašnega oddelka: 0463 / 51 25 28. Telefaks: 0463 / 51 25 28 - 22.

Letna naročnina: Avstrija 420.–; Slovenija 2500.– SIT; ostalo inozemstvo 700.– šil.; zračna pošta letno 1000.– šil.; posamezna številka 10.– šil.; Slovenija: 60 SIT.

DOM

V TINJAH

v torek, 2. januarja, ob 19.30
Razstava: zgodnje slike, akrili in olja Zorke Loiskandl-Weiss

v četrtek, 4. januarja, ob 19. uri
Molitveni shod za duhovne poklice
Oblikujejo: salezijanski bogoslovci iz Ljubljane

od četrтка, 4. januarja, od 18. ure do nedelje, 7. jan., do 17. ure
Seminar: „Socialna odgovornost za družbo“
Prireditelj: dr. Ivan Štuhec, Ljubljana-Maribor

od sobote, 6. januarja, od 14.30 do nedelje, 7. januarja, do 16.30
Priprava na zakon
Voditelj: Jože Kopeinig
Referenti: mati, zdravnik, duhovnik

v ponedeljek, 8. januarja, ob 19.30
JOGA za začetnike in napredujoče
Voditeljica: Krista Demšar, Breška vas

v torek, 9. januarja, od 18. do 19.50 ure
Tečaj slovenščine za začetnike
Voditeljica: mag. Eva Marija Verhnik-Pikalo

v torek, 9. jan., od 14. do 18. ure
Kuharski tečaj: Svečani meniji za različne priložnosti
Voditeljica: strok. učiteljica Marija Skuk

v sredo, 10. januarja, od 19. do 21. ure
Jezikovni tečaj: Španščina za začetnike
Voditeljica: mag. Sieglinde Falkinger

v četrtek, 11. januarja, od 14. do 18. ure
Kuharski tečaj: Pecivo iz maslenega (listnatnega) in kvašenega maslenega testa (Plunderteig)
Voditeljica: strok. učiteljica Marija Skuk

od četrтка, 11. januarja, od 19. do 22. ure, soboto, 13. januarja, od 19. do 22. ure, do nedelje, 14. januarja, od 14. do 17. ure
Schüßserjeve soli (Schüßler Salze)
Voditelj: Thomas Feichtinger

Izobraževalna potovanja 1996:
od sobote, 17. februarja 1996 do sobote, 24. februarja 1996
IZOBRAŽEVALNO POTOVANJE V JORDANIJO
Voditelj: Jože Kopeinig, Tinje

od sobote, 17. februarja 1996 do sobote, 24. februarja 1996
ROMARSKI POLET V IZRAEL
Spremljevalca: Dr. Jože Marketz in mag. Klaus Einspieler

od sobote, 4. maja 1996 do petka, 17. maja 1996
Romanje v Lud in Fatimo
Spremljevalec: žpk. V. Gotthardt

NOGOMET V DVORANI

SAK na parketu
v Št. Vidu

Vsak nogometaš se veseli zime tudi zaradi priljubljenih nogometnih turnirjev v hali, kjer naj bi bila v ospredju seveda zabava. Nogometaši SAK so pretekli vikend sodelovali z dvema moštvoma na turnirju v Št. Vidu. Tako moštvo Posojilnica (M. Sadjak, Šmid, Blajs, Eberhart, Wuntschek, Pucher, Wastian) kakor tudi moštvo Mohorjeva (L. Sadjak, Kreutz, Kert, Smrečnik, Pasterk, Ramšak, Sienčnik, Galo) sta se poslovlili že v četrtfinalu. Obe moštvi sta sicer deloma igrali kar dopadljiv nogomet, vendar od lepote same si pač ni kaj kupiti. Velik handicap je bil tudi neuigranost, kar se je videlo predvsem pri drugih moštvih, ki so pomanjkljivo tehniko več ko izenačili z uigranostjo in borbo.

NOGOMET/SAK

Wölbl – Nepredvidene
težave po operaciji

Največja skrb SAK trenutno velja poškodovanima in operiranima igralcema Wölblu in Petschenigu. Kapetan Christian Wölbl, ki je bil operiran (kita v kolenu) pred dobrim mesecem, sicer dobro okrevaja, žal pa nastopajo nepredvidene težave. Strgana kita dobro celi, ne pa rana. Razlog je ta, da preostanki vlakna (iz časa, ko je imel natrgano kito) silijo navzven. Dr. Ivan Ramšak v tem ne vidi nič nenavadnega, kajti vlakna, ki jih koleno izriva, tako in tako nimajo prostora. Edini negativni priokus je seveda rana, ki zaradi tega ne celi. Kljub temu kaže, da bo Wölbl v igri trenerji Kirisitsu zopet na voljo, če ne ob začetku, pa malo pozneje. Wölbl je optimističen in pravi: „Začetek aprila bom zopet lahko igral!“

Prav tako začetek aprila naj bi bil popolnoma zdrav tudi Christian Petschenig, ki je bil pred nedavnim operiran na kolenu. Čeprav je operacija dobro uspela, mora 12 tednov nositi opornico okoli poškodovanega kolena.

Tako Petschenig kakor tudi Wölbl bosta takoj, ko se bo poškodba zadovoljivo izboljšala, pričela s treningom vzdržljivosti in krepljenja mišic. Vsekakor bo pot nazaj v ekipo za oba polna znoja.

Božičnica naraščaja SAK. Kakor vsako leto, je SAK tudi letos vabil svoj naraščaj na božičnice, med drugim v Pliberk. Tam so se mladi upi SAK najprej zbrali pri sv. maši (daroval jo je kazaški župnik Florijan Zergoi), nato pa je dr. Ivan Ramšak (odgovoren za naraščaj SAK) malenkostno obdaril nogometaše. Darila tokrat niso prejeli najboljši, pač pa najpriljubljenejši. Navadno ima nogomet pozimi odmor, toda tega mladi igralci SAK ne poznajo. Po celi Koroški se udeležujejo nogometnih turnirjev v dvorani, v semestralnih počitnicah pa jih čakajo priljubljene priprave v Medulinu, kjer se načrtno in zbrano pripravljajo na pričetek vigradnega dela prvenstva.

Dr. Ivan Ramšak (je odgovoren za naraščaj SAK) želi vigradi zvišati raven mladih nogometašev SAK ter izboljšati sodelovanje med posameznimi centri SAK.

Smučanje: S smučko za SG je Užnik presenetil v smuku

Za 17 Fis-točk se je šentjanžan Daniel Užnik popravil v smuku, kar je zanj tudi bistvenega pomena.

Visoke uvrstitve so za mlade smučarje sicer pomembne, toda bolj v ospredju je pogosto povečanje Fis-točk. Tako se je Daniel Užnik na primer v Zauchenseeju (na salzurško-štajerski meji) popravil kar za 17 točk, čeprav se – v smuku za evropski pokal – ni uvrstil na vidno mesto. Bil pa je najboljši predstavnik tekmovalcev avstrijskega kadra naraščaja, v njegovi starostni skupini je bil le francoski tekmovalec hitrejši. Žal pa njegova smučka za smuk tokrat ni bila najbolje pripravljena, tako da se je pred nastopom odločil za smučko, ki jo vozi v SG. Odločitev je bila pravilna, saj je bil z njo za osem desetink hitrejši, kakor pri treningu. Včeraj in danes pa je na programu še SG, kjer Užnik pričakuje podobno visoko uvrstitev.

Sele – Smučarska sekcija v Selah se letos še posebej vestno pripravlja na tekmovalno sezono. Že od srede oktobra imajo otroci od 6. do 15. leta možnost, da se z

Lidijo Oraže pri treningu „na suhem“ pripravljajo. V veselje vseh odgovornih se je teh treningov udeležilo kar lepo število mladih smučarjev. Pri smučarski sekciji DSG Sele so bile letos izvršene tudi perzonalne spremembe. Sekcijskega vodja Andota Oražeta je nasledil Igor Roblek.

Tudi letos bodo Selani organizirali smučarski tečaj, ki bo v božičnih počitnicah (če ne bo nepričakovane odjuge). Božičnega smučarskega tečaja se vsako leto udeleži nad 50 otrok. Tečaj pa je razdeljen na dva dela (prvi je pred, drugi pa po novem letu). Že kar kmalu po novem letu so na vrsti tudi prva tekmovanja. Največja pozornost se bo letos polagala na tekmovanja za rožanski pokal. Nekateri bodo sodelovali tudi na tekmovanjih za deželni pokal.

In še to: Vsi prijatelji društva DSG Sele so 26. decembra vabljeni na ples v gostilno Malle v Sele. Ples se bo začel ob 19. uri.

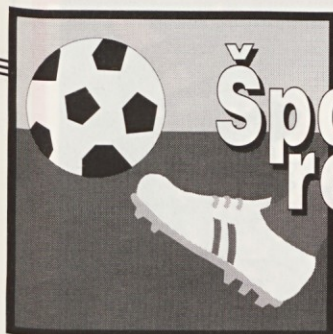
Košarka je (v zadnjih letih) vedno bolj priljubljena pri mladih, tudi na Koroškem. Sicer je pri nas športna raven v primerjavi z vodečimi državami še zelo nizka, toda zanimanje za to športno panogo „visokih ljudi“ postaja večje. To čutijo tudi odgovorni košarkaške sekcije SAK, ki imajo na izbiro lepo število mladih talentov. Tako pri SAK trenutno tekmuje dve ekipi (na koroškem košarkarskem prvenstvu mladincev in juniorjev), poleg tega se dela še z mlajšo skupino, ki pa še ne tekmuje v prvenstvu.

Zadnji

Mladinska ekipa je osnovni del prvenstva zaključila na prvem mestu in ostala neporažena. Starejša ekipa (juniorji) pa v svoji skupini zaseda odlično 2. mesto. Prvenstvo se nadaljuje šele aprila, ko so na sporedu tekmovanja za playoff. Tam gre za naslov koroškega prvaka. Trener Boleslav Reberšak: „Pri mladincih računam z naslovom prvaka!“

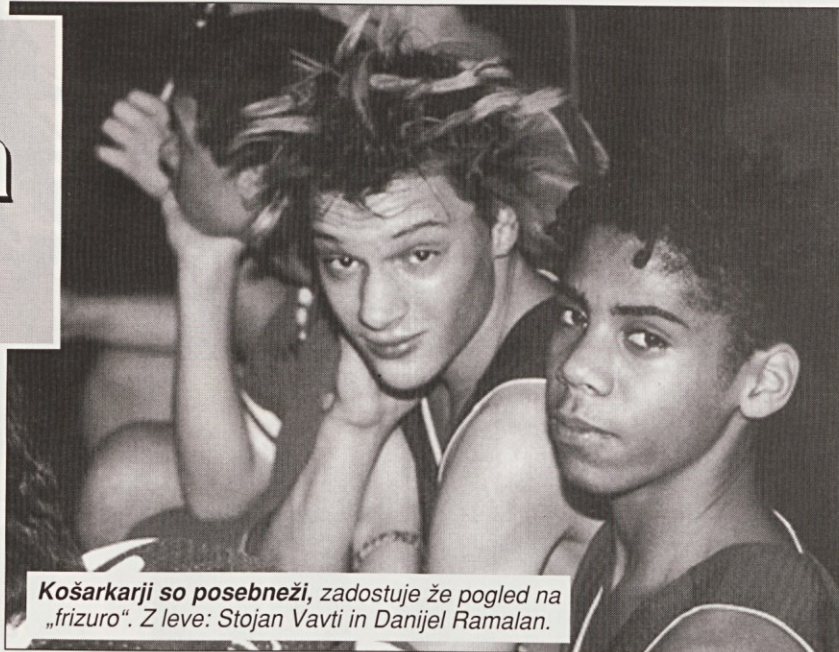
Boj za žogo – kadeti iz Ljubljane (Ježica) so tesno premagali kombinirano ekipo (juniorji in mladinci) SAK.

Športna reportaža

Pripravil Franc Sadjak

Osnovni del koroškega košarkarskega prvenstva je mimo in ekipe SAK sta odlično odrezali. Mladinci so ostali neporaženi in vodijo na tabeli, ekipa juniorjev pa zaseda 2. mesto. Trener Reberšak je sicer z razvojem in s tekmovalno ravno zadovoljen, upa pa na čimprejšnjo ustanovitev članske ekipe

Košarkarji so posebneži, zadostuje že pogled na „frizuro“. Z leve: Stojan Vavti in Danijel Ramalan.

čas za ustanovitev članske ekipe

Trener Reberšak prihaja iz Ljubljane in je mnoga leta delal pri ljubljanskem košarkarskem klubu „Ježica“. K SAK je prišel pred tremi meseci in v tem kratkem času že mnogo premaknil. Poleg načrtnega dela z mladimi pa si je postavil poseben cilj, namreč ustanovitev članske ekipe. Razlogi so razumljivi, saj košarkarji, ki prekoračijo starost juniorjev, nimajo več možnosti tekmovanja. Kaj pravi predsednik SAK dr. Roland Grilc: „Možnost gotovo obstaja. Če bo potreba in dovolj ljudi, bomo seveda prijavi tudi člansko ekipo!“

Vsekakor je članska ekipa zadeva, ki se bo morala v doglednem času rešiti, je pa še na zelo šibkih nogah. Na manj šibkih nogah sta naši dve tekmovalni ekipi šolarjev in juniorjev, ki nadvse uspešno tekmuje. V ekipi so številni perspektivni igralci, ki jim trener Reberšak pripisuje veliko športno prihodnost. To so dokazali nenazadnje na prijateljski tekmi (v torek v Mladinskem domu) proti kadetom „Ježice“ iz Ljubljane. Gostje iz Slovenije so slavili sicer tesno zmago (68:76), toda naši so dokazali presenetljivo visoko igralško raven, čeprav je trener Reberšak poslal „na parket“ tudi mlajše igralce. „Playmaker“ Stojan Vavti (15), ki nedvomno sodi med naše najperspektivnejše košarkaše, je odlično gradil igro ter bil skorajda neustavljiv. Trener Reberšak, ki je bil po tekmi zelo zadovoljen z igralci, pa ne izpostavlja le Vavtija, ampak tudi druge perspektivne igralce. Tako na primer Tomaža Jagra, Fili-

pa Erzeja, Daniela Brumnika, Simona Ošlaka, idr. „Stojan Vavti, Martin Majhen in Boris Vavti pa sodijo med prve violine,“ pravi Reberšak.

Da ima SAK uspešne košarkarje, je zasluga več ljudi. Na eni strani so profesorji telovadbe na Slovenski gimnaziji (predvsem Tonč Malle), na drugi strani trenerji. Nikakor pa ne smemo pozabiti odgovorne v Mladinskem domu, ki dajo na razpolago telovadnico in tudi drugače podpirajo uspešen razvoj košarkarjev.

Prizadevnost se mu vidi že na obrazu – trener Boleslav Reberšak.

„Nadarjenost košarkarjev SAK je na Koroškem nadpovprečna!“

Pogovor s trenerjem B. Reberšakom.

Na Koroškem košarka nikakor ne dosega tiste pozornosti in pomena kakor v Sloveniji. Vzroki?

Košarka na Koroškem ni nacionalni šport, v ospredju so smučanje, hokej na ledu in nogomet. Tudi pri klubu SAK je v ospredju nogomet, njemu primerno velja zanimanje funkcionarjev. Toda v treh ali štirih letih bi SAK lahko storil korak naprej k populizaciji košarke na Koroškem, saj je zanimanje mladine veliko. Poleg tega so mladi fantje SAK bolj nadarjeni za košarko (je eden redkih kolektivnih športov, ki zahteva mnogo razuma) kakor drugod v tej deželi.

Kako ste zadovoljni z ravno naših košarkarjev?

Presenečen sem, kajti pričnan sem bil, da bo nižja. Dosežena raven pa prav gotovo potrjuje odlično delo mojih prednikov. Predvsem starejša generacija dosega že izredno raven. Presenečen in zadovoljen pa sem predvsem tudi z voljnostjo igralcev.

Kako vidite prihodnost košarke pri SAK?

Vsekakor bo potrebno prijaviti tudi člansko ekipo. Brez nje je vse delo zaman, kajti igralci, ki prekoračijo starost juniorjev, nimajo več možnosti tekmovanja pri SAK. Rezultat je, da ali zapustijo klub in igrajo dru-

gje, ali pa nehajo z igranjem. Zato mora SAK že jeseni ustanoviti člansko ekipo in jo prijaviti v koroški ligi.

V katerih prostorih bi članska ekipa trenirala in tekmovala?

Dvorana v Mladinskem domu in Slov. gimnaziji zadostuje za ta način dela, kakršnega opravljamo sedaj. Če bi se vpeljala članska ekipa, bi se pa vsekakor morala izogniti v večjo dvorano.

Kakšne cilje ste si kot trener zastavili pri naših košarkarjih?

Zastavljena imam dva posebna cilja: načrtno delo z mladimi in realizacija članske ekipe. Pričnan sem, da bi bila lahko najboljša na Koroškem, kajti našim je košarka zelo blizu in imajo zato tudi mnogo občutka. Prizadevam se tudi za vključevanje tega ali drugega mladega domačina v trenersko delo.

Hvala za pogovor!

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE
PRAZNIKE TER ZADOVOLJNO,
USPEŠNO NOVO LETO 1996
ŽELI

JANKO ZWITTER
zbornični svetnik

KATI KERT
zastopnica kmetic

DIPL. INŽ. STEFAN DOMEŽ
zbornični svetnik

SKUPNOST JUŽNOKOROŠKIH KMETOV ŽELI VESEL BOŽIČ
IN SREČNO, ZADOVOLJNO, GOSPODARSKO USPEŠNO LETO
1996 VSEM KMETICAM, KMETOM IN PRIJATELJEM.

ANDREJ WAKOUNIG
predsednik

BERNARD SADOVNIK
poslovodeči tajnik

MAG. RUDI VOUK
tajnik

GLAS IZ LJUDSTVA

FRLOŽEV LUKA

Zdaj, ko so socialisti dosegli s strašenjem tak volilni uspeh, se bojim, da bojo tudi druge stranke le še strašile. No, pa se spravljam v strahovlado!

Po prav bi se morali zahvaliti za svoj uspeh najprej Jörgu Haiderju. Prav strah pred njim je nasul socialistom toliko glasov.

Vsem vam, ki me bolj ali manj voljno prenašate že dalje ko leto in dan, želim s svojimi sodelavci in sodelavkami vred prijetno božičevanje pa prav uspešno pot skozi novo leto. In veste, kaj še, malo bolj radi se imejte. Zadržuje, če sem že jaz tak.

Ingrid Zablatnik,
Bilčovs:

Leto 1995 je bilo za moje privatno življenje pozitivno. Letos sem praznovala 40. rojstni dan, poleg tega pa sem poročena že 20 let. Tudi kar se tiče mojega političnega udejstvovanja, mislim, da smo nekaj dosegli. Prepričana pa sem, da nas čaka še ogromno dela. S frakcijskim delom EL Bilčovs sem razmeroma zadovoljna, čeprav me je pretekla občinska seja zelo razočarala.

Jože Urank,
Galicija:

Kar se tiče družinskega oz. privatnega življenja, sem izredno zadovoljen z letom 1995. Hvala Bogu so bili skozi celo leto vsi družinski člani razmeroma zdravi, saj ni bilo kakih hujših bolezni. Kar pa zadeva politično življenje, sem izredno zadovoljen z ustanovitvijo novega NSKS. Sam sem se aktivno vključil in po svojih močeh v Galiciji pomagal, da so volitve uspele.

Adrijan Mandl,
Libuče:

Osebnost sem z letošnjim letom kar zadovoljen. Seveda nisem dosegel vsega, kar sem si zamislil. Vesel sem, da sem se začel udeleževati tudi na političnem področju. Kot tajnik Mlade EL sem spoznal marsikatero težavo, s katerimi so pogosto soočeni naši politiki. Upam pa, da bom v naslednjem letu podobno uspešen in da bom uspešno opravil zrelostni izpit.

Vprašanje:
Vaša osebna
bilanca za leto
1995?

Pripravila
Marjan Fera in
Igor Roblek

Milka Hudobnik,
Celovec:

Minulo leto 1995 mi je osebno prineslo veliko lepih srečanj in zanimivih pogovorov. Poleg tega sem se naučila važno življenjsko lekcijo in sicer to, da šteje samo sedanjost - včeraj je že mimo in jutri bo, kakor bo. Poklicno sem posebno vesela pred kratkim uspešno pričete sodelovanja med PUAK in mladino. Obzorje pa mi je razširilo tudi sodelovanje v DS „Koroška 1995“.

Peter Hribnik,
Humperk:

Po resnici moram povedati, da sem poklicno s sabo še kar zadovoljen. V večji meri sem dosegel vse zastavljene cilje. Seveda pa kakor zmeraj osane še nekaj, kar človek ne doseže. V prihodnjem letu bom skušal še bolj konsekvenco stremeti za svojimi cilji. Privatno oz. družinsko življenje je bilo v tem letu izredno zadovoljivo. V krogu svoje družine uživam doraščanje male hčerke Veronike.

Dr. Marjan Sturm,
Celovec:

Moram povedati, da sem v letu 1995 dosegel cilj, ki sem si ga zastavil in sicer, da sem šel na Triglav. Poleg tega sem letos hotel nehati s kajenjem. To mi pa na žalost ni uspelo. Politično pa mislim, da naša politična koncepcija zmeraj bolj prodira pri pripadnikih manjšine. Prepričan sem tudi, da smo v narodnostni politiki premaknili kar nekaj stvari v pozitivno.

Slika: THOMAS MIKEL

Vesele božične
praznike in
srečno
novo leto
Vam želita
Posojilnica-Bank
in Zadruga-market

POSJOJILNICA
KREDIT

Vesele božične praznike in
srečno novo leto 1996
z našim dobropisom!

- Za Vas . . . pri naslednjem pregledu plaketa in pregled za 1,- šil.
- Za Vas . . . je ravno dospel: novi NISSAN ALMERA X-large. To je novi avto v razredu Golf
- Za Vas. . . imamo na razpolago pribl. 130 rabljenih avtomobilov
- Za Vas. . . smo ob vsakem času na razpolago, če imate vprašanja glede novih ali rabljenih avtomobilov, pa tudi glede zavarovanja in financiranja.

SAAB

SINTSCHNIG

GmbH

Branislav RADULOVIC
© 0463 / 33 114 - 22

Lastenstraße 58 • 9020 Celovec • telefon 0463 / 33 114

Porto
zahl
der
Empfänger

An

SINTSCHNIG

Lastenstraße 58
9020 Klagenfurt

Jaz _____
ime _____
naslov _____
tel. štav. _____
hočem moj naslednji pregled avtomobila po § 57 a za samo

15
= šil.

pri FA. NISSAN SINTSCHNIG

Lastenstr. 58, 9020 Celovec, tel. 0463 / 33 114
Izvesti

Trenutno vozim
znamko / tipa _____

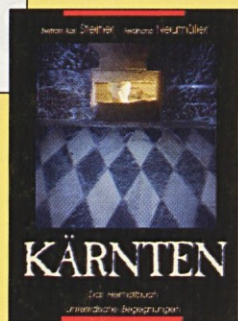
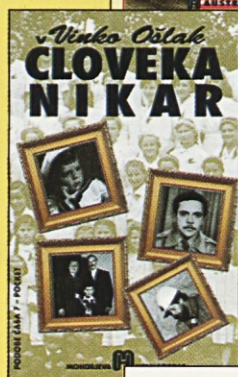
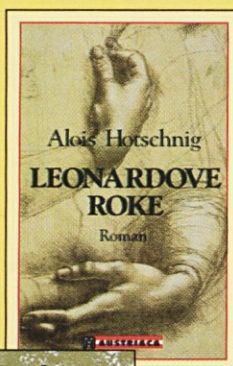
prva prijava, mesec leto _____

pribl. km stanje _____

(čas akcije do 30. 11. 1996)

Schicken Sie jetzt schon Ihre Anmeldung / Pošljite že zdaj Vašo prijavnico

**Za branje ob
božičnih večerih
priporočamo:**

Mohorjeva družba v Celovcu

*želi vsem
blagoslovljene božične praznike,
polne notranjega miru,
ter uspešno in srečno
novo leto 1996!*

MOHORJEVA DRUŽBA V CELOVCU
Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt / Celovec, tel. 0 46 3 / 56 5 15